

MULLA RƏNAN

VAQIF

A3
B3

MOLLA PƏNAH VAQIF

ƏSƏRLƏRİ

Ms - 16578

AZƏRNƏŞR
Bədii ədəbiyyat şöbəsi
Bakı - 1937

OXUCULARƏN DIQQƏTİNƏ!

VAQIFIN ƏSƏRLƏRİNƏ OLAN BƏYK EHTİJACƏ NƏZƏRƏ ALARAQ, AZƏRNƏSR COXDAN CAP OLUNUB. BƏZİ SƏBƏBLƏRƏ GƏRƏ SAXLANƏLMƏS BU KİTABƏ BİR SƏRƏ NƏQSANLARƏNƏ BAXMAJARAQ BURAXMAQƏ LAZƏM GƏRDY. KİTAB JENİ ORFOGRAFIJADAN QABAQ CAP OLUNMUSDUR. KİTABDA OLAN SAJ QƏJDƏRİ NƏZƏRDƏ TUTULMAMALƏDƏR. AZƏRNƏSR BƏYK AZƏRBAJCAN SAİRİ VAQIFIN KYLLIJATƏNƏ BU İL MYKƏMMƏL VƏ NƏFİS BİR SƏKİLDƏ NƏSRƏ HAZƏRLADƏLƏNƏ OXUCULARA BİLDİRİR.

AZƏRNƏSR

БИБЛИОТЕКА
Академии Наук
УРСР

30103188

1
QOŞMALAR

1

Muşgi carqat kənarında xumar göz,
Szylyr-szylyr gah bə gah baqar,
Hejbətindən lərzə düşər çalyma,
Sanasan quluna padşah baqar.

Syrməli gözlərin xoş xədəngi var,
Bir gyn məhəbbətin iyz gyn çəngi var,
Əzgə baqan gözün çejr rəngi var,
Bu baqanda əmma sim-sijah baqar.

Xuju mələikdir, özy pəri naz,
Cilvəsi qarıcaqaj, çiqqəsi səhbaz,
Cəkibdir yzınə sijaş sərəndaz,
Bulut arasından sanki mah baqar.

Qəzyl həna qoymuş əl dərnaqəna,
Quncələr dyzybdyr sol və saqəna,
Sejəl verib jaj qaşların taqəna,
Şykr allaha bizə qibləgah baqar.

Vaqif çandan mystaq olur mystaqa,
Mystaq olmajandan qacar iraqa,
Baqan baqmaq gərək qabaq-qabaqa
Göz uçilə baqan biikrah baqar.¹

2

Gözəlin arıqından jarımaq olmaz,
İjidin həmdəmi gərək saq ola;
Pirastə boju ola, mina gərdəni,
Zylfy dal gərdəndə bir qucaq ola.

Niqəbən ə'lasın ertə yzınə,
Syrmə cəkə səhər qara gözünə,
Cilvələne sejəl verə yzınə,
İşi, gycy gulyb ojnamaq ola.

Bir maja bud gərək, baldərs joqun,
Sarasər ət basa dizin topuqun,
Əl vuranda dura buqun bə buqun,
Əsə qujruq tək, jumuşaq ola.

Əqli, huşu, var kamals başında,
Tər şamama pərvaz edə dəşyində,
Ola ancaq on dert on beş jaşyında,
Nə ondan bəyçək, nə uşaq ola.

Oqujanda bylbyl kibi oquja,
Vaqifin baqəna rejkan toquja,
Buxaqından myşgy ənbər qoquja,
Quzej qarş tək bədən aq ola.

3

Gylgyn sərəndazın taza gyl kibi,
Əşən etmiş aj qabaqın ystyndən,
Janaqş janynda zylfə tov vermiş,
Uçun sançmış tər buxaqın ystyndən.

Gah zaman başəna tirmə şal baqlar,
Gah olur ki, zylfy gizləjir xallar,
Kəlaqajın qabaqına al baqlar,
Jaşsın altından, aqın ystyndən.

Nə gözəl adamsan ej qaşlarə jaj,
Hec novçəvan gələ bilməz sənə taj
Gylbəötyn qəjdər, joqsa jengə aj,
Əpər, qucaq gyl janaqəbn ystündən.

Bizim ilən olub hacaqdan aşna,
Gənə hər görəndə istər yaşına.
Hiçab ilə kətan salır başına,
Oqrun baqar o jəmşəqəbn, ystündən.

Vardır şirin-şirin xoş ixtlatın,
Nə fajda Vaqifə joq iltifatın,
Tavus qanadə tək ucu sarqatın,
Pərvaz eilər soly saqın ystündən.

4

Çan verib jyz minnət ilə almışam,
Gəndərirəm səni jara şamama.
Tağdan taza yzulybsən oxşarsan
Jarın qojnundakə para şamama.

Çismin nə nazikdir gylbədən kibi,
Bir xoş qoqun gəlir jəsəmən kibi,
Necin saralbsan sən də mən kibi,
Dərdin nədir, ej bicarə şamama.

Haqdır, səndə vardır xəjli nəzakət,
Jarınkıdır əmma bir qejri bəbət,
Qoqruram cəkəsən kylli xəçalət,
Jətəndə ol sədri narə şamama.

Jarın şamaması oqşar şəkkərə,
Mələk hejran qalır əjər gəstərə,
Coq oxşajır aq sinəsi mərmərə,
Qəlib jyz çigəri para şamama.

Olanda gribandan nahah aşkar,
Daqıylır əqly-huşu tamam hər nə var,
Xəstə Vaqif tiflin kibi qan aqlar,
Necin qılmaz mənə carə şamama.²

5

Bir ala gözlynyñ sərvy-rəvanıñ,
Gərək qulluqunda durasan dyryst,
Hənalı əllərin, nazik barmaqın,
Jetirib dəstindən dutasan dyryst.

Qojmıjasan cəqa jarın səsinə,
Əjnindən sojasan toj libasını,
Əpəsən, quçasan aq sinəsini,
Müşğy-ənbər ijinə batasan dyryst.

Jaxasın bəqə-bəndin yzəsən,
Cəngələjib aq məməsin əzəsən,
Əl uzadıb baş bəzəin pozasan
Hər birin bir jana atasan dyryst.

Vaqif dejir: gözəl səvmək arastə,
Əpəsən, quçasar, dyşəsən xəstə,
Yzyny qojasan yzynyñ ystə,
Məst olub janında jatasan dyryst.³

6

Sahmar kibi gördüm sacın ucunu,
Hələlənmis mijanına tökülmüş,
Qəndy-nəbat, şəkkər, səhdi-müsəffa,
Dədəqəna, dəhanına tökülmüş.

Kujyn gylystan behişte bənzər,
Acılmış dərtdə jandır sarasər,
Əyn-əşijindir tamam mütəttər,
Müşgu ənbər eivanına tökülmüş.

Sən sığanda sərxoş devlətxanadan,
Qaşların çan alər mən divanadan,
Nəmlil ziyliyn taze sığmış şanadan
Bu janına, o janına tökülmüş.

Nə gözəl adamsan ej gylixəndan,
Sənə qurban olsun huri və qılman,
Jyz Zylejxa, jyz min Jusifi-Kən'an,
Qul olmağa mejdənəna tökülmüş.

Qəddin mevzun, sacın misli-səlasil,
Bir göz görün olur hysnuna majil,
Necə Vaqif kibi əşiqi-kamil,
Ol atəşi-suzanına tökülmüş.

7

Əgər jarsan, gəl sarmaşaq qol-bojun,
Durub daldalardan baqmaqın nədir?
Jər dejlən, cək ajaqın geri dur,
Çanım odlara janmaqın nədir?

Əşq sevdasına hec kəs pis deməz,
Məhəbbət yolundan ajaq kəs deməz,
Göz görməsə dəli gənil istəməz,
Bəzənib qarşıma sığmaqın nədir?

Vaqifin baqırın qana dəndərdin,
Səg rəqibi ıstımyzə endirdin,
Mənə gizli bir nişanə göndərdin,
Aşkara başına saqmaqın nədir?*

8

Əjibdir qəddimi, dəlib baqırın,
Bir kipriji oqlu, qaş kəmanlı.
Gözləri çan alan cəlladi-sərməst
Baqırın hərəmi, qəmzəsi qanlı.

Bir nazik kəmallı, bir nazik işli,
Sirin gələcəli, şəkkər gəlişli,
Bir mərəçən baqırın, dyrdana dişli,
Bir çəvahir sözly, sədəf dəhanlı.

Bir sərxoş gəzişli, gizli ijməli,
Bir Kə'bə ziyarətli, qible nyməli.
Bir mələk şəkili huri sijməli,
Bir çənnət eşikli, ə'lə məkanlı.

Bir durna avazlı, bylbyl nəvalı,
Bir İsa nəfəslı, Loqman dəvalı,
Bir bənəfsə ijlı, ənbər havalı
Bir taze cəmənlı, tər gylıstanlı.

Vaqifəm sevmişəm bir şux dilbərt,
Gözəllər sərdarə, xublar sərvəri,
Aqəzlar tə'rifi, dillər əzbəri,
Vilajət icində həm adlı, sanlı.

9

Bir sənəmin sinəsinə mustaqəm,
Coq cəkirəm ahy zarı, şamama!
Mən ha qaldım həsrət, əlim jetişməz.
Sən get, gər çanabı barı, şamama!

Mətləbidir bir nevrəstə gənlymyn,
Olmađ dərmənə xəstə gənlymyn,
Onun ucun bu şikəstə gənlymyn,
Nə səbri var, nə qərarı şamama!

Jaqa acılı, ta ki sinə göstərdin,
Sərasər baqırmı qana dəndərdin,
Mənim dərdimdəndir sənin də dərdin.
Rəngindir nə javuz, sarı şamama!

Mənim jarym bir əcaib dilbərdir,
Yzy taza gyldyr, zyly ənbərdir,
Sanasan ki, iki qəndy şəkkərdir,
Qojnundakı qoşa narı şamama!

Ourbanam Vaqifin bu xaməsinə,
Ki jazar dərdini dost naməsinə,
Jətə bilməz jaryn şamaməsinə,
Olsa bu dunyanın varı şamama!

10

Xublardakı zevqı səfa dejirlər:
Fərbəh gyl əndamda, aq bədəndədir,
Gənly asajisi, çanəni rahəti,
Gylgəz zənəxdanda tər zəqəndədir.

Bir joqun baldırlı, jumuşaq dizli,
Bir sərxoş jərişli, məstanə gözly,
Bir ajna qabaqlı, bir gynəş yzly,
Şux, şirin gözəlin dərdi məndədir.

Əvvəl gözəllərdə gərəkdir caqlıq,
Ondan sonra ola sadəlik, aqlıq,
Nə aqzında jasmaq, yzynda jəilıq,
Cirkilik yzyny byryəndədir.

Qas, gözyn ananda çijər qan olur,
Zylf səvəndə nə din, nə iman olur,
Çan quşu xallarda bəndvan olur,
Dirilik zevqi ləb dəhəndədir.

Gözəl olan kəsin xoş olur xuju,
Gizləməz cəmalı, qaməti, boju,
Gərəndə Vaqiftək xoş gyftguju
Məhəbbət ejlər ki, bu gujəndədir.

11

Ej maral baqırlı, sona sejqəlli,
Nə gözəldir səndə o qara tellər.
Kəmənd kibi təkylıbydyr gərdənə
Dənyıbydyr sərasər şahmara tellər.

Şənə sejqəl verib, əcəb tər dısyb,
Hörylyb qəddilən bərabər dısyb,
Şanasan mələkdən baly-pər dısyb,
Dyzylyb dələnda qatara tellər.

Bənəfşədən təza, synbyldən gözəl,
Ətyb ucu dısyb o bəldən gözəl,
Hec tel gərməmişəm bu təldən gözəl,
Olmajıbdır belə aşkara tellər.

Sənə hejran olub xalqın coqusu,
Gərənlərin kəsilibdir juqusu,
Myşgy ənbər kibi gəlir qoqusu,
Dənyb Cindən gələn əttara tellər.

Zylflərini cin-cin qojub yzə sən,
Sallan sərxoş sejrana səyq dıyza sən,
Sən gərəkdir Vaqif ilən gəzəsən,
Gərynməyə hərgiz əqjara tellər.

12

Sacın zəncirinə gənyl baqladım,
Məcnun kibi dısydım dəqa Fatimə!
Necin mənə gərəçək sərxoş ətırsən,
Bir baqmazsan sola, saqa, Fatimə!

Əzyn pəri, xylqy xujun fəriştə,
Harda olsan ora dənər behiştə,
Sən gərəkdir gıynda səqasan gəştə,
Gyl dıyזəsən gyl buxaqa Fatimə!

Hacanaçan çanıym odlara jaqım,
Hər tərəfə daşqın sellər tək aqım,
Coq mıştaqam ac yzıny, qoj baqım,
Ənbər zylfə, gyl janaqa Fatimə!

Lajbq dejil sənə nakəsi-biqəm,
Adam gərəç ola adama həmdəm,
Çanıym səqar səni gərməsəm bir dəm,
Gətmə məndən sən uzaqa, Fatimə!

Vaqif səni sevdj xublar icində,
Bir təza qıncəsən gylzar icində,
Səz danışmaq olmaz əqjar icində,
Gəl cəkikək bir qıraqa, Fatimə!

13

Bir-birinə həmdəm iki nevcavan,
Biri gylđyr, biri gylgəz janaqlı,
Biri tər sinəli, ajna əndəmlı,
Biri nar məməli şirin buxaqlı.

Biri lacın gəzly, tərən qəmzəli,
Biri qırgıq başlı, sona cıvəli,
Biri şəkək səzly, şirin ləhcəli,
Biri qənd aqıqlı, nabat dodaqlı.

Birj sər ta sər aq, sıjah telli,
Biri buqdajdır, amma şəkıllı,
Biri xoş qıylıqlı, mələk mısıllı,
Biri uzun qaşlı, hom gen qabaqlı.

Biri bəstə boylu, narınc örtükly,
Biri şux baqqışlı, xənçər kiprikli,
Biri dal gərdənli, syzğun symykly,
Biri sərv qədli, şymşad budaqlı.

Axır çana jetirərsiz Vaqifi,
Aqlajəbban gətyərərsiz Vaqifi,
Bir gyn olur itirərsiz Vaqifi,
Ol qədər gözərsiz əli cəraqı.

14

Böşün syrahıdır, bədənin billur,
Gərdənin cəkilmış minadan Pəri!
Sən ha bir sonasan çida dıyşybsən,
Bir bolyk işıl baş sonadan, Pəri!

İxtilatın şirin, sözün məzəli,
Şəkkər gylşyündən canlar təzəli,
Ellər jarışyq, əlkə gözəli,
Nə gözəl doqubsan anadan, Pəri!

Yz janında təklybçyr tel nazik,
Sinə mejdən, zyfl pərişən, bel nazik,
Aqız nazik, dodaq nazik, dil nazik,
Aq əllərin əlvan hənadan, Pəri.

Avcıy olmuşam sən tək maralın,
Xəjalından cəqmaz hərgiz xəjalın,
Ənlili, kirşənlə nejlər çamalyñ,
Sən elə gözəlsən binadan, Pəri.

Gynəş tək hər cəqanda səhərdən
Alırsən Vaqifin əqlini sərdən,
Duacınam, salma məni nəzərdən,
Əksik olmajasan sənadan, Pəri!

15

Səvdijim, ləblərin jaquta bənzər,
Sərasar dişlərin dyrdanədəndir.
Sədəf dəhanından cəqan sözlərin.
Hər biri bir qeibi xəzanədəndir.⁵

Nədəndir sözymə cavab verməmək.
Həm çamal gizləyib yz göstərməmək,
Geçələr gözələrim xəby görməmək,
Ol sijañ nərgisi-məstanədəndir.

Mən ha səni nuri-ilahi sannam,
Çamalyñın şələsinə dolannam,
Atəşinə mərdy mərdanə jannam,
Bu xasijət mənə pərvanədəndir.

Bir namə jazmışam çan yzə-yzə,
Badi-səba aparşın o gyl yzə,
Əgər jar sorsa bu kimdəndir bizə,
Səjləgilən sizin divanədəndir.

Xumar-xumar baqmaq göz qajdasıdır,
Lələtək qızarmaq yz qajdasıdır,
Pərişanlıq zyflın öz qajdasıdır,
Nə badi-səbadən, nə şanədəndir.

Mıstaqđır yzınə gozy Vaqifin,
Jolunda pəndəz ozy Vaqifin,
Sənsən fikri, zikri, sozy Vaqifin,
Qeiri söz janında əfsanədəndir.

16

Nədən kysyb təbi nazik olan jar,
Bilmənəm ki, buna nə carə gərək.
Nə deməkdir dost dostundan əjilmək,
Gərəkdir dyzələ jollara gərək.

Görəsən nə demiş rəqibi bi pir,
Jar olubdur məndən ha belə dilgir,
Mən ondan etmərəm çənəm təqsir,
Amma ki özündən işarə gərək.

Ətkliji altın, qəsabəsi zər,
Cəhrəy cərqatə qəddə bərabər,
Başında bərq urur gyn kibi zivər,
Onu görən dyşə odlara gərək.

Əsrəfidən iyzyk yzyndə gəjçək,
Boqazə altında sejqəlli bircək,
Qabaq belə həjaz, janaq lələtək,
Göz ala gərəkdir, qaş qara gərək.

Oqujub Vaqifin həm əvvəlindən,
Sirin qafijəsindən, sux qəzəlindən,
Durub oryb ajaqından, əlindən,
Bərəşməq jalvara-jalvara gərək.

17

Baqyb çamalyə qyrur eiləmə,
Sən də bir jol ərkan gəzət sevdijim,
Jarın dili şirin gərək, yzy xoş,
Edə aşiqinə izzət sevdijim.

Gəzəl coqdur, mələk pərizad da var,
Gəlsin gəryim, hansə sən sifətdə var,
Nə səhd səkkərdə, nə nabatda var,
Ləblərində olan ləzzət sevdijim.

Həlqə qoj yzınə zyli-pyrtabə,
Görənlər bəğənsin desin hesabə,
Altdan gylgəz, ystdən jaşəl tyrabə,
Bu rəng ilə özün bəzət sevdijim.

Əndamın gyldyr, ej sənam sərasər,
İstərəm başyənə dənəm sərasər,
Dəlik-dəlik oldu sinəm sərasər,
Qəmzə oqun mənə az at sevdijim.

Vaqif tək dərdimənd az dyşər ələ,
Nə fəjdə qədrini bilmədin hələ,
Yzyny byryjyb örtmə gəl belə,
Mənimlə yzyny dyzəlt sevdijim.

18

Badi-səba bir xəbər ver gənləmə,
Ol gyli-xəndanym necin gəlmədi,
Xəjaləm səhrini virənə qoidu,
Sərdarəm, sultanım, neşin, gəlmədi.

Hand - 16578
A
A

Sərxoş jərişinə qurban olduqum,
Görmijəndə dəli-devran olduqum,
Mina gördəninə hejran olduqum,
Sərvy xuramanım neşin gəlmədi.

Kaman qaşım, kiprikləri qəməlim¹⁰,
Səkkər danışqılıq, şirin deməlim¹¹,
Gylgöz zəpəxdanlığım, bəjaz məməlim¹²,
Sinəsi mejdanın neşin gəlmədi.

Mehraby mənbərim, Kə'bəyi-yiləm,
Əqlim, huşum, çanım həm dinim, dənjam,
Elim, gynum, obam, Misri Zylejxam,
Jusyfi-Kən'anım neşin gəlmədi.

Nəsrin binaguşlum, bənəfsə muşlum,
Pərilər tələtim, mələik xujlum,
Billur lətafətim, sənuvər boşlum,
Hurijy qılmanın neşin gəlmədi.

Aqzə xəjir səzlym, dili diləklim,
Tər qollum, gyl əllim, gymuş biləklim,
Qarlıcaq çilvəlim, tavus bəzaklim,
Libasə əlvanın neşin gəlmədi.

Vaqif bir ilə döndy səətimiz,
Nə səbrimiz qaldı, nə taqətimiz,
Bu gyndən belədir qijamətimiz,
Gəlmədi çananım neşin gəlmədi.¹³

A. Z. A. A.

19

Bir xəlvət jer ola, əqjar olmaja,
Onda edək səhbət ikimiz belə,
Əl-ələ dutuşub dejib gylyşək,
Dutaq bir xoş ylfət ikimiz belə.

Qol bojun oturaq, sırtək yz-yzə,
Baqaq bir-birimizə göz syzə-syzə,
Gah-gah qucaqlaşub gəjys-gəjysə,
Ləbdən gərək ləzzət ikimiz belə.

Syrmələnsin ala gözlər sux olsun,
Sijah kiprik ucu almas oq olsun,
Səg rəqiblər aralıqdan joq olsun,
Gəzək bir fəraqət ikimiz belə.

Dojuñca zevq edək nazy-qəmizədən,
Əndişə cəkməjək hec bir kimsədən,
Hər gəcələr şirin-sirin sybhədən,
Ejləjək hekaçət ikimiz belə.

Vaqif jərdən eşit gələ çavabı,
Acaq yzdən, gözdən tamam niqabı,
Gah-gah icib sərxoş olaq şərabi,
Gyndə syrək vəhdət ikimiz belə.

20

Sejəllənib, sejəllənib sijah zyfi,
Nə gözəl dısybdyr yzə Fatimə!
Çan alırsan jənə bu nə syrmədir,
Cəkibən ol xumar gözə Fatimə!

Mən məjiləm sənin zəpəxdənəna,
Hələqə-hələqə zyflı-pərişanəna,
Çavahirlər xərc edərəm şənəna,
Əgər mıyştaq olsan sözə Fatimə!

Cin mülkünə verməm səssənlə dəngin
At çənəna kipiqlərin xədəngin,
Ta ki, gərdym janaqənlə mən rəngin,
Düşmüşəm bir oda, kəzə Fatimə!

Jaj kibi nə gözəl cəkibəsən qaşb,
Ona söz joq, hər nə desəm jaraşb,
Sənə peşkəş etmənəmmi çən-başb,
Necin bir gəlməzsən bizə Fatimə!

Eşqin atəşidir məni əridən,
Çən zylydy baqa-baqa geridən,
Dənmişəm mələkdən tamam pəridən,
Vaqifəm sevmişəm təza Fatimə!

21

Dəhanənlə sədəfdir, dişlərin inci,
Şanasan aqəzən püstədir a qəz!
Xumar gözələrin səvəndən bəri,
Dərdə düşyb çənəm xəstədir a qəz!

Sərasər əndamənlə təza qar kibi,
Zyflın gərdənində şahmar kibi,
Rəngi bəjaz, ozy xərdə nar kibi,
Qojnundakə açəb nəstədir a qəz!

Niqab cəkib məndən jəşnəna zəlym,
Pərişan olubdur mənim əhvəlym,
Əqlı husum mənim fikry xəjalım
Şux gözədə, qəmzədə bəstədir a qəz!

Çamənlə gynəşdir, qəmərdir yzın,
Şəkkərdir dəhanənlə, şirindir sözün,
Jaqədyr myzganənlə, çadudur gözün,
Çəllad kibi qəmzən qəsdədir a qəz!

Vaqifəm mən Məcnun, sən mənim Lejlim,
Baqədyqca gozymdən təkyrəm sejlim,
Mən sənə mailəm səndədir mejlim,
Demə səndən qəjri kəsdədir a qəz!

22

Bajram oldu hec bilmirəm nejlilim,
Bizim evdə dolu cəva! da joqdur.
Dygy ilə jaq ha tykənmiş coqdan!⁴
Ət hec ələ düşməz motal da joqdur.

Allaha bizmişy nəşkyr bəndə!⁵
Bir söz desəm dəxi qojmazlar kəndə,
Xəlx bətyədyr noqla, şəkərə, qəndə,
Bizim evdə axta-zoqal da joqdur.

Bizim bu dınyada nə malymız var,
Nə də evdə sahibçaməlməz var,
Vaqif ojnımə ki kaməlməz var,
Allaha şykyr ki, kamal da joqdur!⁶

23

Jenə məni janar-janar odlara,
Daqıymış ajrılıq saldı sevdijim,
Mən ha öldüm: həsrət ilə, dərd ilə,
Çan sənin janında qaldı sevdijim!

Sijah zylfın buxaq altda qajrılığ,
Ala gözlər çan almağa sajrılığ,
Çanandan ajrılan çandan ajrılığ,
Xalq icində bir misaldır sevdijim!

Sərv qəddin sənubərə tən deşil,
Tamam sənin təkı gylbədən deşil,
Дахь əzzəlki tək sən gərən deşil,
İndi hələm jaman haldır sevdijim!

O! Xədiçə haqqı, Səkinə haqqı,
Xeyrənnisa haqqı, Əminə haqqı,
Kə'bə, Məkkə haqqı, Mədinə haqqı,
Dərdin bu Vaqifi aldı sevdijim!

24

Ej mələik xujlu, tuba boşlu jar,
Kujundur çənəti-rizvanım mənim,
Hury qılman olsa, girməz gözümə;
Sənsən çandan əziz çananım mənim.

Pərim, sənubərim, gylbərgi-tərim,
Gohərim, jaqutum, lə'li-əhmərim,
Hekajətim, fikrim, zikrim, əzbərim,
Xəjaləmdə şirin nihanım mənim.

Xurşid ruxsarım, qəmər çəbinim,
Baharım, gylzarım, xuldi-bərinim,
Jarım, qəmgysarım, xoş nazəninim,
Gözəlim, gəjcəlim, çavanım mənim.

Vəhdətim, xoş gynum, səhbətim, dənim,
Fəqfurum, qəjsərim, Çəmşidim, çənim,
Xysrevim, xaqanım, şahı-ə'zənim,
Padşahım həm ə'la soltanım mənim.

Zevqim, səfam, seşrim, baqqım, cəmənim,
Susənim, synbylum, lə'lim, səmənim,
Xətəvı-xətənim, Cənim, Jəmənım,
Həndystanım, Rənum, İrənım mənim.

Səzüm, ıxtilatım, hər qaly-qilim,
Mətləbim, mürədim, xatirim, məllim,
Səkkərim, Şirininim, Gylşahım", Lejlim
Zylejxam, Jusyfi-Kən'anım mənim.

Həbləlmətin zylfın, Kə'bə yzındyr,
Məhrabım, minbərim qaşın gəzındyr,
Vaqifəm ej sənəm sənin səzındyr,
Geçə-gyndyz fikry xəjaləm mənim.

25

Kyr qıraqınlın əçəb seşrəngahı var,
Jaşlı baş sonası həjəf ki, joqdur
Uçu tər çiqqəli sijah, təllərin,
Hərdəm tamaşası həjəf ki, joqdur,

Qəş gəyü qəşləqə Qəraq basanəp,
Gözudyr İranəp, cümlə cəhanəp,
Belə gözəl jerin gözəl məkanəp,
Bir gözəl obasə həjəf ki, joqdur!

Coqdur aq bədənli billur buxaqlə,
Lələ zənəxdanə, quncə dodaqlə,
Amma şirin dilli, acıq qabaqlə,
Gənül aşınasə həjəf ki, joqdur!

Elə gözəl var bunların icində,
Ələ düşməz hərgiz Ciny Macində,
Səjləgən, ojnaqan, dıyüst bicimdə,
Bəzəji, libasə həjəf ki, joqdur!

Havasəndan, torpaqləp jərinin
Dadılmaz dəhanəp ləbi-şirinin,
Pəri coqdur nə fəjda hec birinin,
Adamlıq ədasə həjəf ki, joqdur!

Ucu əsrəfilə bulut kibi sac,
Dal gərdəndə hər həryü bir qulac,
Kələqajə gylgöz qəsabə qıjqac,
Altından çınasə həjəf ki, joqdur!

Zər həşijə al nımtənə ıstıynda,
Xallar yz janında, cənə ıstıynda,
Buxaqəp altında, sinə ıstıynda,
Zylfyn burulmasə həjəf ki, joqdur!

Lacən təkə başdan ala tomaqa,
Jamşaqə dutmaja dişə dodaqa.

Cəllad kibi durub qabaq-qabaqa,
Baqləb çan almaqlə həjəf ki, joqdur!

Synky joqqunujam mən bu jollarəp,
Bilirəm tərzini hər ysullarəp,
Qəzyl qolbaqləb həjaz qollarəp,
Sarə kəhrbasə həjəf ki, joqdur!

Ajna dutub hərdəm çamal gərməsi,
Zylfə zənəxdanə sejqəl verməsi,
Səhər ala gəzın sühah syrması,
Əlinin hənasə həjəf ki, joqdur!

Vaqif haqdan dilər lytfy kərəmlər,
Belə jerdə duran joqsa vərəmlər,
Jada düşdy jənə bizim hərəmlər,¹⁸
Gətməjin binasə həjəf ki, joqdur.¹⁹

26

Doldu damaqləma zylfyn ənbəri,
Valeh oldu gənlüm havadan sənə,
Əlim jətməz amma jazib dərdimi
Gəndərirom badi-səbadan sənə.

Oturuşun gözəl, duruşun gözəl,
Sallanəşən gözəl, jərisin gözəl,
Xujun, xylqın gözəl, hər işin gözəl,
Bəxş olub bu xubluq xudadan sənə.

Dodaqların oqşar lə'li-Jəmənə,
Jadə düşdy baqrın qan oldu jənə,

Sijah tel dyzyrsən bəjaz gərdənə,
Dyşybdyr bu qajda sonadan sənə.
Fikr-xəjaləndyr gənlym zinəti,
Şirin sözlərindir aqzım ləzzəti,
Sənsən mənim ömrüm, gynym vəhdəti,
Jətişməsin ja rəb bələdan sənə.

Qəm evində²⁰ saldın künçə Vaqifi,
Ejlədin zylyndan²¹ inçə Vaqifi,
Necin inçidirsən bünçə Vaqifi,
Nə hasil bu çevry çafadan sənə.²²

27

Getdim ala gözly jarla danışam,
Dedi oqlan, dur get, söz vaqtə dejil,
Arif coqdur etmək olmaz işarət,
Ojnatma qarşın göz vaqtə dejil,
Çadu qəmzələr mənən jaqədyr,
Bad əsir, zylyñ yzdən daqədyr,
Bundan sonra öryb quçmaq saqədyr,
İxtilat keçibdir, saz vaqtə dejil.

Vaqif dejir jalvar jara gənlyñ al,
Bir buse diləgilən qəl bojnuna sal,
Ara xəlvət ikən etmə qily-qal,
Tez ol sərğə çalyñ naz vaqtə dejil!²³

28

Dyjn oldu bytyn xublar jəqədyr,
Gəlmədi bir bizim gylbədən gəlin!

Sən gəlmədin dejin jasa batmışam,
Gələ gör ej zyli jasəmən gəlin!
Bir qədəm bas ki, toj öz tojundur,
Toillar jaraşqy sənin bojundur,
Mollalar məskəni səri-kujundur,
Onu gərən dənər Kə'bədən gəlin.

Çəm icmişəm mən məstənə gəlmişəm,
Ejləjb baqrımy şənə gəlmişəm,
Sənin həsrətindən çana gəlmişəm,
Əl gətyr bu nazy qəmzədən gəlin.

Saz dutulub jyz min sənəm ojnasa,
Çəm olub rummy-əçəm ojnasa,
Gəjdə mələk, jerdə adəm ojnasa,
Həzzim olmaz hərgiz oğəzdən gəlin.

Gəl ojna əlinə kəlqajy dola,
Bujur şabaş versin, Vaqif tək qula!
Mat qaləb desinlər kimindir ola
Kəklik kibi səkib bu syzən gəlin!²⁴

29

Gənə səni gərdym baqrım oxlandy,
Ej alu baqşy²⁵ havaly sərxos.
Zylyñ gərdym dərdə oldum giriftar²⁶,
Gərməmişəm sən tək maraly sərxoş!

Didarına myştaq olub qalmaly,
Başyna dənmalı dərdin almaly,

Bir ajna qabaqlı əjri calmals,
Əlvan kalaqajlı səfalı sərxoş!

Oturuşu Şirin, duruşu Lejli,
Qəmzəsi sitəmli, jarı gilejli,
Geçə-gyndyz zevqı səfada mejlı,
Özy sərxoş, fikry xəjalı sərxoş!

Gözləri syrməli, janaqı xallı,
Bir lacın şevdalı, tərhan xəjallı,
Qolları bəzbəndli, boynı hejkallı
Aq əlləri əlvan hənalı sərxoş!

Əqlin əldən jərəm dejin Vaqifin,
Janıtdən əlifin, bejin Vaqifin,
Jyz göstərdin jəqdən öjin Vaqifin,
Ola bilməz sən tək bələli sərxoş²⁷.

30

Aqla gözüm ajrılsan çanandan,
Hər kəsi ki, görsən, şikajət elə,
Əldün, getdin, bəlkə, jarı görmədin,
Kəbəji-kujunu ziyarət elə.

Sən mənim çapanım ruhy rəvanım,
Ləbləri şirinim, quncə dahanım,
Bir saat görməsəm tuti zəbanım,
Qoraçaq başıma qijamət elə.

Vaqif bir sejdadır, dolanıb baqı,
Xəstədir, dərmanı dərbər dodaqı,
O alma janaqı, billur buxaqı,
Allah, bəd nəzərdən salamat elə.

31

Jasəmən tellərin, nərgiz gözlərin,
Mənimlə, gözəlim, coqdan jaqıdır.
İnsaf et, əldyirmə gynahsız qulu,
Əl-əldən zyzylyr jaman saqıdır.

Kamallı gözəldə xəta kəm gərək,
Sevgi gərək, səhbət gərək, dəm gərək,
Aşyqa vəfalı bir həmdəm gərək,
Həmdəmsiz bal jəsə ona aqıdır.

Bahari-əmryny versə də başa,
Aşyq mə'suqədən usanmaz haşa,
Fərhad Şirin için səqəndə daşa,
Məcnunun avlaqı Lejli daqıdır.

Aşnasından yz cəvirsə bir qafil,
Onda vəfa olmaz onu jəqin bil,
Sona kəhlik sara ujsa necə il,
Lacın qalqar, jıvasın daqıdır.

Qışın şiddətindən cəkinməzsə jaz,
Calqanmaz gəllərdə nə ərđəg nə qaz,
Vaqifin gəjsynə başdan car carpaz
Cəkillib hacandan çanan daqıdır.

32

Bu gyn bir əcajib gözəl gərmysəm,
Bejləsi olmaz hec bir vilajətdə,
Sanasan ki çamalyndan nur jaqır,
Jaranıbdır ja rəb nə xoş saətdə.

Aq carqatdan jamsaq dutub cənəyə,
Sımyıy jaraşsıb zər nımtənəyə,
Dejildir bərabər hec kimsənəyə,
Cynky şahdır şə'ny şovkətdə.

Gylab ilə zylfyn cıqqasın əjər,
Yzynə baqanda qan olur çijər,
Gəjdən jərə enmiş mələkdir məjər,
Joqsa insan olmaz belə surətdə.

Biləji, bazusu, hər bəndi gözəl,
Gərdəndə zylfynın kəməndi gözəl,
Ajna dutdu durdu bəzəndi gözəl,
Sallandı gərəsən nə qijamətdə.

Sona cıqqası tək sərində teli,
Aq gyl jıraqsı tək ajaqsı, əli,
Cismi dolu, nazik bədəndir vəli,
Gərmədim bir dilbər bu nəzakətdə.

Ajbrəjdin obasından elindən,
Bir xəlvətdə sən dutajdın əlindən,
Əməjdin ləbinin, şirin bəlsəndan,
Gərəjdin, neçədir dadda, ləzzətdə.

Qoş nevcavanlar həmişə var olsun,
Amma ki, bizlərdən xəbərdar olsun,
Vaqifin duası sənə jar olsun,
Səni haq saqlasın əmyr vələtdə.

33

Sijah telli bir sənəmin uçundan,
Bədə getdi din imanlar əfəndi!

Ol oda ki, mən düşməşəm janıram,
Düşməsin hec mısəlmanlar əfəndi!

Gənyl dejil sən gərđyjn havada,
Dərdim olur gyndən gynə zijada,
Hər zaman düşəndə ləbləri jada,
Təkylr gəzymdən qanlar əfəndi!

Bilməm nə nəhs gyndə cəqđm bu daqa,
Bir lələ yzlydən düşdym ıraqa,
Jana-jana qaldım belə fəraqa
Bərbad olsun ol zamanlar əfəndi!

Molla odur hər nə gərəsə kitabda,
Höküm ejləyə ola haqda-hesabda,
Vaqif dejir sənə, mənə bu babda,
Hələ azdır bu divanlar əfəndi!

34

Səhər-səhər həsrət ilə gəzirdim,
Cyt qoşa nar gərdym iki sinədə,
Birisi qız idi, birisi gəlin,
Çan qurban elərəm ikisinə də.

Gəlin bulaqda əl yzyny jujur,
Qız dejir gəl gedək həriflər dujur,
Belə gözəl səvən əldənmə qojur,
Çan qurban ejlərəm ikisinə də.

Gəlinin jaqası polad iynəli,
Qızın jaqasıdır carpaş dyməli,

İkisini də görək gözəl əjməli,
Çan qurban ejləmə ikisinə də.

Kababım olajdı, kəzum olajdı,
Jarı janında ölkən sezum olajdı,
Vaqif deilir ikiçə gəzum olajdı,
Baqajdım bunların ikisinə də.

35

Bir sən kimi gözəl joxdur dınyada,
Aqzı şirin, dili dodaqı şirin,
Dojmaq olmaz didarından bir zaman
Tamaşası, qaşsı, qabaqı şirin.

Sijah zyflın yz janına dolanmış,
Onun hər mujuna yuz çan çalanmış,
Sanasan şəkkərə, qəndə bulanmış,
Məməsi, sənəsi, buxaqı şirin.

Tərənəndə hər tərəfə gyl qoqar,
Mısqı-ənbər qoqar, sijah tel qoqar,
Basdıqın jərlərdən mişək, hil qoqar,
Nazik əli şirin, ajaqı şirin.

Qaşlar vəsmələni, göz sırtmələni,
Köz tək janaqlar xoş şələləni,
Baqdıqca yzım çan çilvələni,
Olur bu Vaqifin damaqı şirin.

36

Ej çanım çəlladı, əmryum jaqıssı,
Məgər səndə zalım din iman joqdur,

Geçə-gyndyz həsrətini cəkməkdən,
Yzylybdyr məndə dəxi çan joqdur.

Səg rəqibin bir daş dyssyn başına,
Qojmaz ki, jarı ilən olaq aşına,
Həqdır janın joqdur eşq atəsinə
Mənim tək od dutub alsan joqdur.

Ej qaşlar hılal, janaqlar gyl
Zylfləri rejhan, xallar fylfıl,
Aşyqın öldyrən birəlmıy bidil,
Sənin tək ələmdə ev jıqan joqdur.

Səni səvən olur həmişə dilşad,
Sojun adəmidir, çinsin pərizad.
Qamətini ər-ərdir qolların sımşad,
Bu şanı şovkətdə hec insan joqdur.

Vaqif hələ sitəmkərə deməyə,
Jalvarıbban vara-vara deməyə,
Bu xəstənin ərzini jara deməyə,
Məgər bu arada mısəlman joqdur.

37

Namə, gedər olsan jarı kujanə,
Dərdi-dilim o çanana deşilən!
Bylbylyjəm quncə gylündən aışr,
Baqıym dənyub qızıl qana deşilən!

Qurban olum kiprijinə, qaşına,
Səl oluban qarış aqan jaşına,
Pərvanələr kibi dolan başına,
Atəş dutub jana-jana deşilən!

B0103188

Din imanım döz ilqara baqlıdır,
 Həsət çanım bir çüt nara baqlıdır,
 Mürqi-ruhım zylfi-jara baqlıdır,
 Coq cəkməsin zylfə şana dejilən!

Qılmış hısnın şevqi-dərdimi əfzun,
 Ayrıbq qəmində göz yaşım Çejhun,
 Əqlim başdan getmiş olmuşam məcnun,
 Bu Vaqifə sən divanə dejilən!

38

Əynməsin kimsə gözələm—dejin,
 Ayrı tevır olur halı gözəlin,
 Gynəş yzly, şirin sözly, xoş qılybq,
 Ləblərindən aqar balı gözəlin.

Qaşb taq-taq gərək, qabaqı nazik,
 Aqzı, burnu, dili, dodaqı, nazik,
 Baldırları joqun, ajaqı nazik,
 Var əndamı olur dolu gözəlin.

Janaqı gyl, zylfy jasəmən gərək,
 Məməsi dik, aq sinəsi gen gərək,
 Haldan xəbər verən, dərd bilən gərək,
 Hec olmaja məkry alı gözəlin.

Jumru ola buxaqı, gen ola yzy,
 Coq dərdmənd ola, dərd bilə ozy,
 Gyndə syrmələne məstana gəzy,
 Əli olur al hənalı gözəlin.

Əzgə ilən hərgiz olmaja işi,
 Qafija, qəzəldən coq cəqa başı,
 Bulaq tək qajnaja həm gəzy-qaşb,
 Artıq ola həm kamalı gözəlin.

Gözəl gərək əl gətyrə çəfadən,
 Hərdəm ləzzət gərə zəvqy səfadən,
 Vaqifəm qacəram mən bivəfadən,
 Qurbanijəm bir vəfalı gözəlin.

39

Ej Məkkəni, Mədinəni jaradan,
 Bir fikir cək əhvəlyna Vaqifin,
 Ol qaşb qıbləyə yz syrtmək istər,
 Mədəd ejlə əhvəlyna Vaqifin.

Mənim jarym dejil ol Kə'bədən kəm,
 Xalı Həçəryl'əsvəd dəhanı Zəməm,
 Bir zaman ki, olsam onunla həmdəm,
 Xət cəkiler vəbəlyna Vaqifin.

Jyz zylfy pərişan, hindu xal olsa,
 Jyz govtarı şəkkər, ləbi bal olsa,
 Jyz ahuji-xyton, jyz maral olsa ²⁸
 Jətə bilməz maralına Vaqifin.

40

Gərdəmində, qamətidə ajıb jox,
 Amma nə gözəldir pərişan zylfyn,
 Ətrindən dinləni sərəsar ərvah,
 Ja myşgy ənbərdir, ja rejhan zylfyn.

Gylab səpilib dəjəndə şana,
Qoqusu cülqaşır cümlə cəhana,
Dəndəribdir məni Seix Sən'ana,
Nə din qoqub məndə, nə iman zylfın.

Aq ölin ki dəjər o müşgi-nabə,
Bənzər bulut icrə girən məltabə,
Həlqələnr dənyur ucu qıllabə,
Asar gyndə min-min dily çan zylfın.

Jastylanıb aj qabaqın janında,
Baş səqar tər buxaqın janında,
Sijah xalın, al janaqın janında,
Əksik olmaz hərgiz, hər zaman zylfın.

Vaqifəm olmuşam zylfə giriftar,
Gənlym viran, halım xarab, gynym zar,
Bir nəzər qıl mənə ej cəsmi xumar,
Ejləjibdir məni sərgərdan zylfın.

41

O şux qənzələrin, xəncər kiprijin,
Gyndə olur jyz min qan qabaqında.
Xumar-xumar baqan ala gözlərin,
Gərəkdir verəsən çan qabaqında.

Qaşın qabaqında sejqəlli bircək,
Sajə salmış yzə şələ mybarək,
Amma iki dəstə tər bənəfsə tək,
Qoqmuş al janaqın jan qabaqında.

Zylfyndən qoquşur gyl və rejhanlar,
Qurban hər mujuna jyz min çavanlar.

Pəşvazəna gəlir hury qılmanlar,
Mələik durmuşlar san qabaqında.

Vaqif qurban zənəxdənən səhəna,
Şirin gylüşynə, xoş nigahəna,
Qul olasan belə xublar səhəna,
Durasan hər axşamdan qabaqında.

42

Ej huri liqalım, mələk sijmalım,
Gözəllikdə olmaz kimsə sən kibi,
Al janaqın həlqə-həlqə janında,
Bənəfsə zylflərin jasəmən kibi.

Gərdəndə tellər nə gözəl teldi,
Onların məskəni o nazik beldi,
Nə sinən mərmərdi, nə bərgi-gyldi,
Bu aq əndam kibi, bu bədən kibi.

Qamətin tək, hec bir qamət bicilməz,
Dodaqların tər vuncədən secilməz,
Bulbul cəh-cəh vurub gyllər acılmaz,
Belə şirin-şirin sən gylən kibi.

Nə şux sitəmkarsan zalımy xunxar,
Onun ucun səndən coq giləjim var,
Bilmənəm ki sənə nə demiş əqlar,
Xəjaləndir məndən jənə gən kibi.

Vaqifi məhnəty fəraqə salma,
Əqların sözünü qulaqa salma,

Məni öz dərdindən qırağa salma,
Hec aşığı tapılmaz sənə mən kibi.

43

Ej yzy gyl, qəddi tuba safijə,
Həsərətindən mən səjdaja dönmüşəm,
Qaşların əjrisin jad ejlədikçə
Qamətini əjilib jaja dönmüşəm.

Sözün hec ajrılmaz mənim sözyümdən,
Odlara janmışam özüm-özyümdən,
Ol qədər yaş təkdyum iki gözüyümdən,
Dərja tək axıban caja dönmüşəm.

Sən gözəlsən, gəst edirsən baq ilən,
Aq gylə oqşarsan əl ajaq ilən,
Gynəş çamallısan gyl janaq ilən,
Mən inçəlib jengi aja dönmüşəm.

Gözün süxdür sənin, bənzər çəllada,
Məni tərək ejləjib ujma gəl jada,
Sən gər mənim olsan fəna dnyjada,
Elə billəm padşaha dönmüşəm.

Ləhçən, sözün bir əcajib ləhçədir,
İşin tamam işvə, nazy qəmzədir,
Mən Vaqifəm, kujun mənə Kə'bədir,
Şykr lillah, mysəllaja dönmüşəm.

44

Dərdin məni hajvalara dөndərdi,
Ej sacları sija, zylyf aq gəlin,

Ta ki, gərdym çəməlinin şə'ləsin,
Əridi baqırmda tamam laq gəlin.

Sənin həsrətini vilajət cəkər,
Qəmzən jayə dəjər mələlət cəkər,
Çəməlyəndən mələk xəçələt cəkər,
Hysnyn ejlər aja gynə laq gəlin.

Nə olur yzyndən niqab alasan,
Bir ləhzə halıma nəzər salasan,
Səhərdən acılymış təza lələsən,
Sənin sejrəngahın olur daq gəlin.

Qəddin tək nə ər-ər, nə şymşad olur,
Onu gərçək qəmdən çan azad olur,
Mənim gənlüm sənin ilən şad olur,
Sən ejlərsən damaqçym saq gəlin.

Bələlərdən səni saqlasın xuda,
Sən tək gözəl, eldən olmasın çida,
Xəstə Vaqif olsa başyna fəda,
Tək olsun ki, sənin çanyn saq gəlin.

45

Bədənin sərəsar gyl xərmənidir,
Qamətini gözəldir, gözəl sevdijim,
Hec nə istəmənim iki dnyjada
Sənsən mənim axır-əzzəl sevdijim!

Oul vermışəm bu çanym çanyna,
Harda olsam, gənlüm gələr janyna,
Nə qədər sejləsəm sənin çanyna,
Jaraşır myxəmməs, qəzəl sevdijim!

İraq durma məndən çidajə gözmə,
Sevirsən ej nazlım xudajə gözmə,
Əjri oturub belə kinajə gözmə,
Gəl indi mənimlə dyzəl sevdijim.

Аһьмь гөйлөрә һәр сәһәр сөкдм,
Кәм сөкмәдм, амма мө'тәбәр сөкдм,
Оојнунда нар дәрдин ол қәдәр сөкдм,
Олду рөңгим ахыг гөзәл сеvdijim.

Xumar gözlerini ojaq qojmasan,
Jьqьlan gөnlymә dajaq qojmasan,
Dөрman eјlәmөjә aјaq qojmasan,
Sikәstә Vaqifdән yz әl sevdijim.

46

Eј çavan qьz, mәndән belә gөzmә gән,
Mән sәnin uzyndә xalь sevmişәm,
Bөnd olmuşam şirin-şirin sөzünә,
Şәkkәр dodaqьnda balь sevmişәm.

Уzyn ақ дөјirmi, гөzyn мөстанә,
Вақьып бақьым дөндөрдм қанә,
Ақьын сөдәф, дшләриндир дырданә,
Әçajib çavahir lә'li sevmişәm.

Qaşlarьn cөkilir jajlara dөnyr,
Aqlaram gөz jaşьm çajlara dөnyr,
Bөzәnir illәrә ajlara dөnyr,
Çanlar alan bir maralь sevmişәm.

Həlqәlanir zylyfn buxaq janьnda,
Jaj qaşlarьn uçu qulaq janьnda,
Zәnәxdan icindә, janaq janьnda
Qara telli bir xәtalь sevmişәm.

Coq gөzәlsән, amma xujundur jaman,
Baqmazsan yzymә mәnim coq zaman,
Vaqif dejir sәnin әlindән aman,
Mән bicarә nә havalь sevmişәm.

47

Bir әndamь nәsrin, dodaqь qьncә,
Bir qamәti gylbyn jarә aşıqәm,
Olsa jyz yzy gyl, girmәz ejnimә,
Mән ançaq bir gyl'yzarә aşıqәm.

Geçәlәр sybhәtәk eјlәрәm nalә,
Hәrgiz dьşmәz gөnlym özgә xәjalә,
Bir gәrdәni mina, aqьz pьjalә,
Bir lәhçәsi şirikarә aşıqәm.

Bir buxaqь turunç, sinәsi meјdan,
Bir sөzy çavahir, mirvarid dөndan,
Bir maral baqьsьl, kipriji peјkan,
Bir qaşlarь zylyfiqarә aşıqәm.

Bir gylәndә lәblәrindән bal aqan,
Bir bәzәnib sәrxoş tavus tәk cьqan,
Bir niqab altьndan kinaji baqan,
Bir әçajib xoş dildarә aşıqәm.

Vaqifəm bədəndən çapnım daqıylır,
Məcnun kimi xanımınım daqıylır,
Gərməyəndə din, imanım daqıylır,
Geçə-gündüz mən didarə aşiqəm.

48

Ej zylmy coq, qəbi qara biqrar,
Utanmazsan, amma hec utanmazsan,
Nə anlaqın vardı, nə bir kamalın,
Onun ucun hərgiz sözy qanmazsan!

Nə hyrkyrsən məndən dənyə avlara,
Dad ejlərəm jetişməzsən havlara,
Sən də mənim kimi bu jalavlara
Axır janaçaqsan, demə janmazsan!

Görym sənin nədən oldu əjrin,
Məndəmidir, ja qejridən cəkərin,
Aj bimirvət məgər daşdır çijərin,
Mudam səzıldaram hec usanmazsan!

Lə'nət gəlsin o hysnunun baqına,
Salmanam közünü baqıym jafına,
Dözürsən dəz bu ajrılyq daqına,
Mən dajannam, amma sən dajannmazsan!

Vaqif lə'nət gəlsin jarın çapına,
Nə dərdinə mejl et, nə dərtmənyə,
Onun təkə bivəfənyə janyə,
Əgər ijit olsan hec dolanmazsan!

49

Çəməlin gözəyindən nihan olalı,
İstərəm baqmaqam dınyaja pəri!
Xəjal ejlədikcə sərvə-qəddini,
Dənyə qanlı yaşım dəryaja pəri!

Bir gərəjdim sənin gyl çəməlyə,
Çadu gözəlirini, jaj hiləlyə,
Myəttər sacılyə, hindu xalıyə,
Jetərdi hər dərdim dəvaja pəri!

Sən gedəli mən zijada aqlaram,
Vermişəm ömrümy bada aqlaram,
Hər düşəndə qəddin jada aqlaram,
Yunm səqar ərsi-ə'laja pəri!

Səndən ajrı baqıym kəbaba dənmyş,
Jəqılymş dil səhri xərabə dənmyş,
Firqətin damu tək əzabə dənmyş,
Didarın çənnətylmə'vaja pəri!

Pəjvəstə qurulsun qaşın kəmənyə,
Oqların sinəmdən keccin nihanıyə,
Gyl bədənin hec gərməsin jamanıyə,
Lytf ejlə Vaqifi-şejdaja pəri!

50

Yə yaşəndan beş yaşına varanda,
Bu qız gözəllikdə əcəb qız olar,
Həddi byluq on yaşına catanda,
Acıylar lələsi xub nərgiz olar.

On birində katan örtər başına,
On ikidə vəsmə jaqar qaşına,
Elə ki, doldu on uc yaşına,
Qojma qonşulara jaman söz olar.

On dördündə gözəllərə qatılar,
On beşində müştəriyə satırlar,
On altıda tojçı-qazı dutular,
Tapar həmdəmini dyz bə dyz olar.

On jəddidə hələm gərdək qurulu,
On səkkizdə hər bir sözlər dərulu,
On doqquzda şux məmələr qərbə
Onu əmən kimsə uzun məst (?) olar.

İjirmisində gələr dənər gəlinə,
İjirmi birdə sejqəl verər telinə,
İjirmi ikidə düşər eşqin gəlyinə,
Calqanar tər təmiz qu, ja qaz olar.

Otuzunda arvad olub oturur,
Otuz birdə hər mərfətdən gətyürür,
Otuz ikidə oqul, uşaq jətirir,
Oturar jərində dyz-bə-dyz olar.²⁹

Qırx yaşında bicər, bykər, bişirər,
Qırx birində qara gynlər aşırar,
Qırx ikidə dərddən, qəmdən düşürər,
Gynü gyndən keffijəti az olar.

Əllisində gələr düşər ajaqa,
Altmışında dənər virana baqa,

Jetmişində gələr qabaq-qabaqa,
Qacənmaz hec kəsdən yz bə yz olar.

Səksənində gəldin Vaqif sözyinə,
Doqsənində təqət enməz dizinə,
Jyz yaşında evlad baqmaz yzyinə,
Oçaqlar başında tək jalqəz olar.³⁰

51

Al gejinib cəşqan gylşən sejrinə,
Jəqəybə³¹ başına gyllər dolanır,
Məhtab hysnyə bəndə fərmandır,
Qulluqunda ajlar, illər dolanır.

Gərməmişəm sən tək bir mələkzadə,
Cəkərəm dərdini həddən zijadə,
Kipriklərin uçı düşəndə jədə,
Baqrəməyn başında millər dolanır.

Mən bir Fərhad, sən bir şirin-dəhansan,
Dərdin zahir, amma özün nihansan,
Gözəllik babında şahil-cəhansan,
Eşjində³² jyz min qullar dolanır.

Ejləjibşən məni eşqə giriftar,
Gyndyözəm biqərar, gəcələr bidar,
Revzəji-kujunda gözəndə əqjar,
Cəşmim girdabında sellər dolanır.³³

Ləblərin baqrəmə pyrxun ejləmiş,
Aqıtmiş göz jəşm Cəjhun ejləmiş,
Həsətin Vaqifi məcnun ejləmiş,
Onun ucun gəzər cəllər dolanır.³⁴

52

Sərasər bir jərə jəqəlsa xublar,
Sənin bir mujuna bərabər olmaz,
Gynəş təkı şə'lə verər çəmáln,
Belə gözəllikdə aj ola bilməz.

Hec gözəli sən tək şux görməmişəm,
Nə fəjdə hysnyny coq görməmişəm,
Uzun kiprijin tək oq görməmişəm,
Qaşların tərzində jaj ola bilməz.

Həsətindən baqırm qan ilən dolub,
Hejva təkı rəngim saralıb solub,
Bu xubluc ki, həqdən sənə bəxş olub,
Hec kimsəyə belə paj ola bilməz.

Qəddin şəhbaz, aq bədənin səmən tək,
Janaqın lələdən zizadə gəjcək,
Ustad səni cəkib mənəndi-mələk,
Bundan artıq həqqy saj ola bilməz.

Vaqifəm mən sənə hejran olmuşam,
Qaşların jayına qurban olmuşam.
Dərdindən didəsi girjan olmuşam,
Qanlı jaşım kibi cəj ola bilməz.

53

Ej ajna bədənlı, aq sinəli jar,
Coq mıştaqdır, sizin çəmala Vaqif,
Sənin fəraqından jənəb odlara,
Göyrən ki, dısyb nə hala Vaqif.³⁵

Həsətindən əlif qəddi dal olub,
Mat qalıbdır şirin dili lal olub,
Bir dərdə dısybıdyr xəstəhal olub,
Coq beləyə olur həvalə Vaqif.

Hərdəm anar səni ahy zar cəkər,
Dərdini bir cəkmez səd həzar cəkər,
Sənin didarına intizar cəkər,
Nə gyl gərmək istər, nə lələ Vaqif.

Olsa jyz min tuba bojlı gylbədən,
Həzz eyləməz səndən qejri kimsədən,
Sənin çənən ucun olən gynəçən,
Hərgiz dıyməz əzgə xəjalə Vaqif.

Hər kimin ki, joqdur əqli kəmalə,
Alır bu dınyada sahib çəmaly,
Cynky belə imiş dınyanın halı,
Əbəs ki jetişdi kəmalə Vaqif.³⁶

54

Sərv bojlum bir cəx gərym bojunu,
Andan qurban edim çənə mən sənə,
Qaşların təq. qibləgahındır,
Fəda qəlym din, imanə mən sənə.

Adam gərək gərsyn həqqi arada,
Hənə sənin kibi bir pərizada,
Mələkdən də səni billəm zizada,
Taj etmərəm hec insanə mən sənə.

Baqmaq ilən dojmaq olmaz yzyndən,
Danışanda şirin-şirin sözyndən,
Onun ucyn göz kəsməgəm gözündən,
Mıstaqəm ej şəkkər kamь mən sənə.

Qaşa gözə syrmə nə gözəl cəkdin,
Cilvələniб zylfə həm sejdən cəkdin,
Sən nə ucyn axər məndən əl cəkdin,
Ejləməzdim bu gumanь mən sənə.

Gözəl sən tək belə süxy şən gərəк,
Həmdəmi də həm özünə tən gərəк,
Sənə Vaqif kibi dərd bilən gərəк,
Lajbq görməm hər nadanь mən sənə.

55

Bədənini gyl jaradan ilahi,
Ətrini sərəsər ənər ejlədi,
Gözəllikdə sənə kim var taj ola,
Hısnynə mələklər cəkər ejlədi.

Surətini cəkdi ol gyn ki nəqqaş,
Cəmaləny qıldı hər gözəldən baş,
Cəbininə qojdu bir mıqəvvəs qaş
Sijah kiprijini xəncər ejlədi.

Zylfyny dəndərdi mısqin kəməndə,
Uçun həlqə qojdu sibi-zəqəndə,
Ləblərin dadəny dəndərdi qəndə,
Dəhanьny şəhdı şəkkər ejlədi.

Xəlq ejlədi səni gyl dəstəsi tək,
Pərilərdən ə'la, mələkdən gəjcək,
Cismindir münəvvər, aqь nazikrəг,
Ol səmən sinəni mərmər ejlədi.

Ej gözəllər şahь kərəm et mənə,
Baqmagilən hərgiz əqjara jənə,
Sykr ejlə xudaja Vaqifi sənə,
Qarьnda qylami-kəmtər ejlədi.

56

Coq zamandır jarın mıstaqəndajam,
Nə olajdı bir buraja gələjdi,
Cəkəjdi gənlımy künçi-zylmətdən,
Dəndərəjdi zyyn aja gələjdi.

Gərməjə-gərməjə gyl'uzarьny,
Bylbyl tək artırdım ahy zarьny,
Təbibim oluban bu azarьny,
Jetirəjdi bir dəvaja gələjdi.

Aqlajəb ejlərəm gyndə şivəni,
Jьqaram başьna dostu, dışməni,
O, ha billəm gəlməz gərməjə məni,
Barь, gəndən tamaşaja gələjdi.

Cəm ola janьmda jyz min sənəmlər,
Daqьlmaz gənlımdən-fikry ələmlər,
Ajaqə saləbdər Vaqifi qəmlər,
Baş cəkəjdi binəvaja gələjdi.

57

Bənəfsə qoqulu jərdən ajrılan,
Gündə jəsə batar, gyny zar olur,
Çanında ixtijar qalmaz zərrəçə,
Geçə bidar, 'gyndyz biqərar olur.

Ajrılıq bir janar oddur qazılar,
Jəzylməsin hərgiz belə jəzilər,
Ol gymuş biləklər, şymşad bəzilər
Jada dıyşər işim ahy zar olur.

Bahadəy deməzlər hərgiz sijana (?),
Görym lə'nət olsun jərdən dojana,
Gözəl səvən kimsə görək dajana,
Dost jolunda covqun olur, qar olur.

Baqəşy məst olur cəşmi xımarın,
Çənnətdən artıqdır zeyqi didarın,
Aq sinəli, şəkkər məməli jərən,
Çəfasəly cəkmək şirin kar olur.

Vaqif, jər jənyə jəman afətdir,
Ajrılıq zylymdır, bir qijamətdir,
Gözəllərdə belə babət babətdir:
Kimi doqru, kimi biliqrar olur.

58

Qajnar gözəlörin şux baqəşynda,³⁷
Əcajib fitnələr fəllər gərynyr,
Səf-səf duran sijah kipriklörmidir,
Joqsa ki, gəzymə millər gərynyr.

Aqzə pijaləsən, qəddi minasən,
Necin məndən oturursan jəna sən,
Sən məgər ki, jəşyl başyl sonasən,
Səndə tər çyqqaly tellər gərynyr.³⁸

Getmə, getmə bir bəri baq, aj gədən,
Dojmaq olmaz sən tək gözəl kimsədən,³⁹
Gah jaqadan şə'lə verir aq bədən,
Gah olur ki, nazik əllər gərynyr.

Bojun⁴⁰ tənə qılar o sərvə-naza,
Çanım qurban olsun belə şəhbəza,⁴¹
Yzın kibi, zylyın kibi tər taza
Nə lələlər, nə synbyllər gərynyr.

Vaqif, jəd et səni jəd ejləni,
Doqru sanma hər bir jərəm dəjəni,⁴²
Qojmaz göz önyndə səvən səvəni,⁴³
Gənyldən gənylə jollar gərynyr.⁴⁴

59

Sijah tel gərmədim Kyr qıraqynda,
Məgər hec jəşyl baş olmaz bu jərdə,
Tərjan gənylm jənə uca daqlara,
Havalanmış hərgiz qonmaz bu jərdə.

Bu məkanda⁴⁵ kələqaj joq, kətan joq,
Sinəm butə, myzgan oqun atan joq,
Sərxoş durub bir nəzakət satan joq,
Hec sevdagər sevdə bulmaz bu jərdə.

Bəzək bilməz bu dijərin gəjəji,
Tanılmaz al cərqat zərrin ləcəji.

Aq buxaq altından hələ bircəi
Tər sinə ystynə salmaz bu jerdə.
Jaryn çəməlyndən ayrıldın didəm.⁴⁴
Düşdün qəribliyə qan aqla hərdəm,⁴⁷
Janında pərisi olmajan adəm,
Jaxşy ki saq olur ölməz bu jerdə.⁴⁸
Desələr Vaqifə nə oldu sənə,⁴⁹
Hajva kibi bənzin qacəbdyr jenə.⁵⁰
Əlin tər mənədən yzən kimsənə,
Nə javuz saralbb solmaz bu jerdə.⁵¹

60

Jenə bajram oldu xublar evində,
Sanasan acəlyb taza gyl bu gyn,
Bənəfşə zyfliləri alasan ələ,
Şanə tək gözəşən tel bə tel bu gyn.
Kim ələ, kim qala bu bajrama dək,
Çəhd ejlə, jətəşən gyl əndama dək,
Geçələr sybhədək, ta aqsama dək,
Jaryn gərdənində ola qol bu gyn.

Sanasan yzyny ənbər nəmidir(?),
Elə bahar fəslə, gyl səbnəmidir,
İxtilat bazarı, səhbət dənəmidir,
Gərək düşə dost kujuna jol bu gyn.

Tamaşa qylasan qaşa-qabaqa,
Syrtaşən yzyny zyflə, buxaqa,
Jər bəzənib durub canlar almaqa,
Əlməli gynyndyr Vaqif ol bu gyn.

61

Göz qaldı jollarda çan intizarda,
Gəlmədi çanandan taza bir xəbər.
Mənim taqətim joq qələm dutmaqa,
Kim ola ki, jara jaza bir xəbər.

Gör hesabın⁵² mən cəkdiyim azarın.
Bu dady fərjadın, bu ahy zarın,
Badi-səba, düşsə əgər gyzarın,
Sojlə xəlvət o həmraza bir xəbər.

Nə qəddər ki, mən aqlaram dənədəni.
Bilirmi əhvalım ola o həmdən,
El tamam jacəbdyr, joqdur bir adəm
Vərə mənədən pəri naza bir xəbər.

Bylbyly quncəji-xəndan öldyrdy,
Pərvanəni səm'i-suzan öldyrdy,
Vaqifi atəşi-hiçran öldyrdy,
Aman, verin o şahbaza bir xəbər.

62

Ej Kə'bəm, Kərbəlam, Məkkəm, Mədinəm,
Hər zaman kujuna ziyarətimdir,⁵³
Qiblə dejin qaşlarına baş əjmək
Geçə-gyndyz mənim ibadətimdir.

Hər nə desəm sən inçimə sozymdən,
Sərxoşunam, joq xəbərim ozymdən,
Sul qamətin jajsənanda⁵⁴ gozymdən,
Sanasan ki, həşry qijamətimdir.

Baqlamışam din, imanъ zyflunə,
Mənim kibi hejran hanь zyflunə,
Tapşırub gedirəm çanь zyflunə,
Jaxşь saqla, səndə əmanətindir.

Sənsən mənim, alym, gynym, hifalym,⁶²
Devlətim, iqbalym, çahym, çəlalym,
Xəjalın fikrimə gözəl xəjalım,
Sözün dildə şirin hekaşətimdir.

Sonalar xəçildir sijaş telindən,
Tutilər lal olur şirin dildəndən,
Şikəstə Vaqifəm sənin əlindən,
Hər kimə ki, jetsən, şikəşətimdir.

63

Альн усун ұлмз қейријә гөнлүм,
Bir əçəb zibadər mənim sevdijim,
Huri nədir, qılman nədir, mələk nə,
Hamıdan ə'ladər mənim sevdijim.

Zyfləri synbyldyr, janaqь lələ,
Baqşь tə'n edər vəhşi qəzələ,
Gözləri məstənə, aqzь rijaələ,
Gərdəni minadər mənim sevdijim.

Ajna dutar zənəxdənə gyl dyzər,
Hər mujuna jyz min fitnə fel dyzər,
Bəjaz gərdəninə sijaş tel dyzər,
Sanasan sonadər, mənim sevdijim.

Bir boju jaraşqly sərvı-xuraman,
Əndamədyr aq gyl, sinəsi mejdən,
Kələqajь gylgəz, libasь əlvən,
Bir gyli-rə'nadər mənim sevdijim.

Vaqifəm zyflərin bəndyvanijəm,
O kaman qaşların mən qurbanijəm,
Mənə qədr elə kim, gyhər kanijəm,
Demə ki, molladər mənim sevdijim.

64

Aj qabaqly, bulut zyflı gözəlin
Duruban başyna dolanmaq gərək,
Bir evdə ki, belə gözəl olmasa,
O ev bərbad olub talanmaq gərək.

Sərxəş durub sərəjəndən baqanda,
Aq gərdənə həməjillər taqanda,
Qaşə vəsmə, gözə syrmə jaqanda,
Çanym eşq oduna qalanmaq gərək.

Сьдә сәрәјәндән çanlar alan tək,
Xışmə gələ gəh-gəh qəhri olan tək,
Dal gərdəndə qyrvym⁶³ sacь ilan tək
Tərpənəndə hər jan bulanmaq gərək.

Vaqif sənin işin mydam ah olsun,
Səg rəqibin omry qoj kutah olsun,
Həmdəmsiz kimsənə istər şah olsun,
Gədədər o kimsə dilanmaq gərək.

65

Həqdir, gözəl coqdur çahan icində,
Gözəldə bir nazı-qəmzə gərəkdir,
Didarın görənələr iman tazələr,
Qaşb qiblə uzy Kə'bə gərəkdir.

Böju mina gərək, sinəsi mərmər,
Bəjaz ola gyl əndamı sərəsər,
Əlində al həna, zylfındə ənbər,
Qaşynda gəzyndə syrım gərəkdir.

Barmaqında xatəm, guşunda tənə,
Gireh-gireh zylfyn təkə gərdənə,
Gyləbətın köjnək, abi nimtənə,
Jaqaşynda qəzyl dyjımə gərəkdir.

Sallana sultani-diba puş kibi,
Yzyny dəndərə bir sərxoş kibi;⁴⁷
Sejqəllənə hərdəm tərılan quş kibi,
Tamam symyiyndə çilvə gərəkdir.

Pərvanə tək əzyn oda salmaqə,
Jaslanıyan eşijində qalmaqa,
Bir belə gözələ qurban olmaqə,
Vaqif kibi qəllas kimsə gərəkdir.

66

Ej çananım sən bəzənib gələndə,
Aj və gyn qarşına peşvaza gədər,
Kə'bəji-kujuna gyndə min kərə,
Mələklər jəqəlləb namaza gədər.

Aq gynə təşbihdir sənin çəmalın,
Eşqindən salmışam aləmə bir gyn,
Səni sevən çavan olur gyn-bə-gyn,
Qarımaz, qoçalmaz tər-taza gədər.

Sənubər qamətin nə xoşxuramdır,
Həsətindən sızıldayan jaramdır,
Səndən ayr dirlik mənə haramdır,
Axtır bir gyn ömrüm gydaza gədər.

Sən gylsən bylbyl sev, xarə istəmə,
Kamal istə, hərgiz varə istəmə,
Mejl ejlə Vaqifə, sarə istəmə,
Əzy səhbaz olan səhbazaa gədər.

67

İki danə açəb xysrevi-şahə,
Lyf ejləmiş ləbi-sirin gəndərmis,
Gözəllik baqında meivə jetirmis,
Onun bizə xoş novbərin gəndərmis.

Evi abad o ləbləri nabatın,
Səndər tələfisi bu iltifatın,
Bilir ki, bilirəm qədrin sevqatın,
Barakalla, tərmiş jerin göndərmiş

Gedin dejin o ləbləri jəmənə,
Buxaqı billura, sədri səmənə,
Eləcə şad oldum, sanasan mənə
Jerin gəjyn simy zərin göndərmiş.

Allaha şykr olsun o mələk zadə
Adam bilib bizi salıbdır jada,
Şəfəqqəti vardır həddən zijada,
Hələ indi myxtəsərin göndərmiş.

Ja rəb ola o çanənə kim demiş,
Filanə xəstədir meyvə İstəmiş,
O ki, bizə meyvə in'am ejləmiş,
Vaqif ona peşqəş sərin göndərmiş.

68

Olmajaydı⁵⁸ belə səfərə cəfmaq,
Biz jar ilə danışmadıq ajrıldıq,
Halallaşsın, himmətləşib dost ilə,
Təmənnasız gərgüşmədik ajrıldıq.

Bilməm kimə dejim dərdim necəsi,
Jarın tər məməsi sinə acası,
Juqu məni aldı gələn geçəsi,
Gül yuzudən öpüşmədik ajrıldıq.

Biz doımadıq jarın şirin dilindən,
Səkkər pərcasından ləblə-bahından,
Mina gərdənindən, inçə belindən
Hejif oldu sarımadıq ajrıldıq.

Vaqifəm ystymə gəlməz xasili (?),
Silinməzdi hec gənlymün pasili (?).
Nə müddətdir çanən bizdən kysyly,
Gənlyñ alıb barışmadıq ajrıldıq.

69

Oqurun baqa-baqa ej ceşmi nərgiz,
Dərdə saldın məni xəstəhal etdin,
Həsratından öldüm, öldüm dirildim,
Nə bir jada saldın, nə sual etdin.

Hər məni görəndə ej ceşmi⁶⁹ jacıq,
O qədar ejlədin çanlar almaqıq,
Gah göstərdin, gah gizlətdin janaqıq,
Axır məni dərdə saldın al etdin.

Uzun illər qaldım sənə mən həsrət,
Zərrəcə gərmədim mehry məhəbbət,
Hər zaman ki, səndən umdum şəfəqqət,
Bir dava başladıñ qalmaqal etdin.

Əzəldən var idi lytfy kərəmin,
Gah-bə-gah birija sejry qədəmin,
Varə-varə artdı zylmy sitəmin,
Bilmədim sonradan nə xəjal etdin.

Həmişə bu idi fikry xəyalım,
İkimiz bir jerdə həmdəm olalıq,
Neiləmişdi, bu Vaqifə, aj zalım,
Onu qəm altında pəjimal' etdin.

70

Məni qərq eilədin qəm dərgaşına,
Ej cəsmi xumarım neşyn aqladıq,
Ej gözüm nə dejiş kögrək gənlünə,
Ej şirin goftarım neşyn aqladıq.

Gərdəninə zylyf tər synbyl kibi,
Sonadan(?) dyzylmyş qara tel kibi,
Sən gərək gyləsən qəzyl gyl kibi,
Ej lələ gyxsarım neşyn aqladıq.

Olmaja sən məni biqrar sandın,
Zarafat eilədim ona inandıq,
Nə dəjdi gənlünə mənədən jayındın,
Dişləri mırvarım neşyn aqladıq.

Baqrım başın şən-şən eilədin, dəldin,
Dənyim başına pərim, az aqla, öldün,
Dejərdin, gylərdin, belə dejişdin,
Mənim çadugərim neşyn aqladıq.

Hər kəs gərən dəmdə öz sirdaşın,
Məgər təkər qabaqın qaşın,
Oda jaqdın çijərimin başın,
Vaqif der dildarım neşyn aqladıq.

71

Ei janaq lələ kibi al gözəl, ✓
Qara zylyfyn zənəhdənə jaraşmıq;
Gyl bədənün gymıy, əndamın taza,
Bəjaz məmə giribənə jaraşmıq.

Söz joq danşanda şirin sözyne,
Nərgiz qurban olsun xumar gözünə,
Buxaqılınə, gərdənlinə, yzınə
Xərda xallar danə-danə jaraşmıq.

Gərməmişdim sən tək gözəl kimsənə,
Ta ki, gərdüm həjran oldum mən sənə
Sacın qucaq ilən dyşyb gərdənə,
Ucu nə xoş ol mijanə jaraşmıq.

Aq bədənün təxti-Sylejman kibi,
Sallanırsan sultan kibi, xan kibi,
Pərişan tel sənə jaraşan kibi
Nə mələkə, nə insana jaraşmıq.

Belə getməz devran axır əzəldir,
Bizim ilən aralıq dyzəldir,
Vaqif, bunun özy cynky gözəldir,
Hər nə gejmış nevcavana jaraşmıq.

72

Ala gözly, sərv boju dilbərim,
Həsratin cəkdijim çanan, bəri baq!
Geçə-gyndyz fikrim-zikrim əzbərim,
Yzlydy taqətim aman, bəri baq!

Kim dəzər mənim tək belə firqətə,
Rəncü məşəqqətə, bəri-məhnətə,
Hacəndər dıymışəm tari-zylmətə,
Cəkilsin ystymdən duman, bəri baq!

Pajibəndəm, qəmi-eşqə giriftar,
Hiçrin atəşindən çan oldu bimar,
Razi-dilim edə bilməm aşkar,
Cəkərəm dərđini pynhan, bəri baq!

Gyn-bə-gyn gənlymyn artır qubarь,
Pərisəndər tapmaz o qəmkysarь,
Olsun, itgin olsun belə əqjarь,
Gəzməsin arada jaman, bəri baq!

Coq cəkir hiçrini Vaqifi-xəstə,
Lejly nəhar, şamı səhər, pejvəstə,
Ej janaqь lələ, ləbləri püstə,
Aqzь nabat, şəkkər-zəban, bəri baq!

73

Nə gözəl syrmədən çila gətirdi,
Dəndy bir afət-i-çanə gozlərin,
Aldь əqlimi, diuy imanьmь,
Sənin belə bu məstanə gozlərin.

Qəmzə tiqin cəkdi, caldь çanьmь,
Bir çalladə dəndy, aldь çanьmь,
Genə janar oda saldь çanьmь,
Qojudu məni janə-janə gozlərin.

Ala gozlər xumarlanьr syzylyr,
Hər qija baqanda çanьm yzylyr,
Muzganlanьn sinəm ystə dyzylyr,
Mejl edəndə bu məkanə gozlərin.

Hısnyn gylə bənzər, bojun minajə,
Çanьm qurban olsun belə sonajə,
Kiprijin xədəngin urdu sinajə,
Etdi baqьm şanə-şanə gozlərin.

Xəjalьn gənlymdə, gəzymdə gəzər,
Xumar-xumar baqar çanьmь yzər,
Şikəstə Vaqifdən kəsməsin nəzər,
Rəhm ejləsin mən mehmanə gozlərin.

74

Bir bəjaz gərdəni, mərmər sinəli,
Gərdəninə qurban minalər olsun,
Uçu tər çiqqəli sijah tellərin,
Sədqəsi jaşıl baş sonalar olsun.

Nejləmişəm sənə çeşmi sijahьm,
Sən məndən kysybsən ej qibləgahьm,
Əldyr məni gər var isə gynaхьm,
Al qanьm əllərdə hənalar olsun.

Əşitdim kysybsən artıbdər dərđim,
Jalvarьb gənlyny almaq istərdim,
Qulluquna namə jazьb gəndərdim,
Bizdən sənə coq-coq dualar olsun.

Vaqif çanan ilə tər oldu ara,
Sən oldun həmdənim ejlə bir cara,
Bir qafijə qajır gəndər o jara,
Bəlkə dərdimizə davalar olsun.

75

Jaj qaş bucaqında⁵⁹ al janaq ystə,
Nə xoş xumarlarır məstanə gözələr;
Sırməli kiprikdən oqlar çəkilib,
Ejləjib⁶⁰ baqırım nişanə gözələr.

Qəmzə rejkanilə təkdy qanım,
Xətələrə saldı dın, imanım,
Əjri durdu, sızgyn baqdı, çanım
Aldı bir şux gözələr, amma nə gözələr.

Sijmasə şahlajı, tərhi badami,
Baqıb məhriban, yzy hərəmi.
Quldur ona sijah zylfyn təmami,
Ola bilməz belə şahanə gözələr.

Səmən ijli, səhabi zyli, aj qabaq,
Quncə dəhan, dyr diş, ərəvan dodaq,
Mynəvvər yz, lələ dodaq, tər buxaq,
Tamam bir janadır, bir jana gözələr.

Vaqif ki, dışybdyr əqlı kamaldan,
Əksik olmaz baş qovqadan, qaldan,
Nə zylflərdən bilin, nə xəttı xaldan,
Ejləjibdir onu divanə gözələr.

76

Coq zamandır jarıñ həsrətindəm,
Gələjdi bir onu barı gərəjdim;
Bylbyl tək fərjadım səqde fələkə,
Çənnət ijli gyl'zarı gərəjdim.

Basajdım yzümə gyl janaqıñ,
Ərəjdim yzunu həm dodaqıñ.
Gah acajdım aq sinənin baqıñ,
Qojnundakı qoşa narı gərəjdim.

Gah alajdım gərdənim qıçaqa,
Gah yzym sırtəjdim zylfa, dodaqa,
Gah da oturajdım qabaq-qabaqa,
Danşajdım xoş goftarı gərəjdim.

Bilirmi baqırmda olan jaranı,⁶¹
Nəcə jaqım məñ tək gıny qararı,
Jar məndən kəsməzdi belə aranı,
Bu qojmajan kimdir bari gərəjdim.

Vaqifəm hiçrəndir mənim məhsərim,
Geçə-gyndyz çanan olmuş əzbərim,
Kərəm ejləjibən gəlsə dilbərim,
Kəsilirmi ahy-zarı gərəjdim.

77

Acıq başda əgər olsa bir dilbər,⁶²
Onda bu nişanlar myəjjən gərək,
Əndamə ajna tək, qəddi mə'tadil,
Sijah zylfy qamətinə tən gərək.

Nevrəsində on uc, on dört yaşında,
Ejb olmağa kiprijində qaşında,
Həjası yzında, əqli başında,
Səhbətdə, xidmətdə müstəhsən görək.

Janaqı lələnin baharı kibi,
Ləbləri jaqutın kənarı kibi,
Bir danə nasyfə mirvarı kibi
Başdan ajağa tək aq bədən görək.

Gözəllikdə görək eşqü həvəsi,⁶³
Sevdijinə ola nazy qəmzəsi,⁶⁴
Gül kibi qoquja nitqi, nəfəsi,
Ətri bənəfşə, ja jasəmən görək.

Əl ajaqı qaidədə, dəsturda,
Saqı fərbeh, toruqları cuqurda,
Bir qat ət icində symuyı xırdə,
Aqzı burnu nazik, yzy gən görək.⁶⁵

Tavus kibi çilvələne hər səhər
Bəzək verə çəməlyəne hər səhər
Dindirəmənmiş verə gonyıldən xəbər
İşarə anlajıb həl bilən görək.

Jaşadıqca çavanlına jəglənə
Bir hiçabda, bir pərdədə əjlənə,
Əzyndən, sozyndən çanlar dirlənə,
Şirin danışqan xoş gylən görək.⁶⁶

Qevli sadıq ola, hər fe'li həlal,
Hec bilməyə fitnə nədir, məkry al,

Sam tək qarşıda dura nitqi lal,
Kəsilsə də başı diiməjən görək.

Vaqif, belə çanan görək çan ucun,
Nədir coq calışmaq bu çahan ucun,
Bir gözəl lazımdır bizim xan ucun,⁶⁷
Vali qulluqunda arz edən görək.⁶⁸

78

Ej kipriji xəncər, qaş zylfiqar,
Neşyn məndən xəjalıny kəsibşən,
Qojmazsan baqmağa xəttı xalına,
Tamaşajı-çəməlyny kəsibşən.

Səg rəqibin firqətinə ujubsan,
Nejləmişəm, məndən nə tez dojubsan,
Necə gündyr məni təşnə qojubsan,
Şirin ləbdən zylaləny kəsibşən.

Jaşırışsan, tamam durubsan gəndə,
Zylfy jaşmaq altıda, sacı gərdəndə,
Görynməz hər jerin salıbsan bəndə,
Bu qaləny, o qaləny kəsibşən.

Bu boıda, qamətdə, şevkətdə, sanda
Sən tək gözəl joqdur cümlə çahanda,
Sərəsər baqırmy, kəcən zamanda
Göstəribşən hilaləny, kəsibşən.

Məgər ki aşyqın qəmin jəməzsən,
Bu cəvry çafadan sən inçiməzsən,
Xəstə Vaqif, halın nədir, deməzsən
Çavabəny sualəny kəsibşən.

79

Hamь gözəllərdən səni baş bildim,
Ol səbəbdən gənlym sənə baqlandı;
Xəjələndən yzmək olmaz xəjələm,
Necə kərrə dənə-dənə baqlandı.

Əvvəl sejqəl verdin sijah telə sən,
Ta qojasan al janaqdan belə sən,
Bir əcaib gərynyrsən elə sən,
Gyl dəstəsi jasəmənə baqlandı.

Mənə mejlın əzəlki tək nədən joq,
Səni ha sonradan bir əjrədən joq,
Xejlı vəqtdir sizdən gəlib-gedən joq,
Aralıq nə jaman jənə baqlandı.

Mən Vaqifəm ruxsarınlı gərmürəm,
Qan aqlajıb didarınlı gərmürəm,
Bu janlarla gyzarınlı gərmürəm,
Ruzigarın qara gynə baqlandı.

80

Xublarnı jasəmənə qoxulu zyly,
Dəxi məndə diny iman qojmadı;
Məstənə gözleri xumar baxıy,
Aparıy əqlimi aman qojmadı.

Valeh olmasajdı janaqa, xala,
Əlbəttə jetərdim aqlə kamala,
Mən ha dəndərmədim qəddimi dala,
Nejləjim bir qaş kaman qojmadı.

Ixtilatəm dışdy bir əqjar ilə,
Geçə-gyndyz gəzdım ahy-zar ilə,
Jaxşs bir olmusdu gənyl jar ilə,
Dışdy aralıqqa jaman qojmadı.

Dıjdular baqrımlın şan olduqunu,
Janar od icində çan olduqunu,
Kim bilərdi çijər çan olduqunu,
Belə gözlerimdən daman qojmadı.

Vaqif məgər başdan kəm yrək idi,
Belə ha dejlidi, o bir bəj idi,
Çanan bu gyn bizə gələcək idi,
Onu jənə rəqib guman qojmadı.

81

Bir gözəl gərmüşəm beli toqqals,
Sənin eşqin çanım haq, nahəq alı,
Qoqalmışam, qırxa bilməm saqqals,
Qorqma yzın ystə qojmanam gəlin.

Kəşkynə sьqmanam kəşkyn ucađır,
Qojnuna girmənəm jarı geçədir,
Deməjilən Molla Pənah qoçadır,
Səni bytyn jesəm dojmanam gəlin...⁶⁹

82

Badi-səba bir xəbər ver gənlymə,
Gərym ol janaqə lələ gəlirmi,
Həsrotindən çijər dənybdyr qana,
Baş cəkməyə bizim halə gəlirmi.

Sallananda eflər nazy qəmzələr,
Yz dəsər rəjnə görən kimsələr,
Qaşa gozə cəkmiş sıfah syrmələr,
Sejəl verib xəttı xalə, gəlirmi.

Allah myradəny versin o jarın,
Rəqibi kujundan syrsyn o jarın,
Mybarək guşuna gərsyn o jarın,
Mən cəkdiyim ahy nalə gəlirmi.

Vaqifəm jar deməm dostə, dısmənə,
Ta ki cınun oldum jetişdim sənə,
Sənin təkı gözəl sevən kimsənə,
Dəxi əqlə, bir kəmalə gəlirmi.

83

Bu neçə zylymdyr mənə ejlərsən,
Adam məgər bir insafa gəlmişmi.
Bir gyn gərərsən ki, vallah ölmüşəm,
Bu qədər dərd cəkən axır ölməzmi.

Xubların bə'zisi neçə zad olur,
Jarın qəmgin qəjar, əzy şad olur,
Bir sevgi ki, sevgisindən jad olur,
Məgər onun jaxşylyqın bilmişmi.⁷⁰

84

Bir gözəl ki şirin ola binadən,
Jyz il getsə onun dadı əksilməz;
Kəhnəllji tazalyq bir olur,
Gəvhər tək qiymətdə adı əksilməz.

Çəvhəri pak olur taza çavandan,
Hərgiz əl gətirməz şevkəty-şandan,
Myzgan xədənglərin kecirir çandan⁷¹
Pejkəny'n hec poladı əksilməz.

Nə qədər ki, jyzə jetirsə jəş,
Ta ki, həddən dışə titrəjə baş,
Gənə çan almaqə gözülə qəş,
Qəmzəsinin hec çəlladı əksilməz.

Vaqif, istər işən gərəsən ləzzət,
Sev hər bir dərd bilən əhli-məhəbbət,
Nevçəvanlar sevən hec olmaz rahət,
Geçə-gyndyz hec fərjadı əksilməz.

85

Duruban əşqilə gyzar ejlədim,
Bir pərinin oldum mehman evində,
Zərrəcə gormədim hərmət, izzətin,
Qaldım elə pəşman-pəşman evində.

Ta ki, məni gordy o qəlb⁷² qara,
Cəkdi jəmşəqny'n gyl-ryxsara,
Dəndərdi yzyny dutdu divara,
Sanasan ki, joqdur insan evində.

Dodaqı şəkərdir goftarı şərbət,
Nə fajda, ejləməz şirin məhəbbət,
Məxləsi ki, joqdur onda bir ləzzət,
Böldür elə aç qəljan evində.

Kesmə o dilbərin sən otaqından,
Tər bənəfsə qoqar hər bucaqından,
Sankə bir güşədir cənnət bağından,
Acılıbdır gyli-əlvan evində.

Vaqif, bir kimsə ki, bizdən yaşına,
Jəqin bil ki, bizlən olmaz aşına,
Gəldijimiz hec gəlmədi xoşuna,
Tərdəm mən haləns irfan evində.

86

Harda gərsəm bir şux kaman qasılıb,
İstərəm çanily qurban eiləjəm,
Dutəm zyilyun uçun dənəm başına,
Baqrily oduna byrjan eiləjəm.

Mən bilirəm qədrin sərxoş çavanily,
Həlqə-həlqə zyilyun tər zənəxdanily,
Bir gyl əndamlyny sərv-i-rəvanily,
Dutəm jerişinə sejrən eiləjəm.

Mən onun dərdinə oldum mybtəla,
Səmi xəjalıma o verir zija,
Xublardan ki, mənə gəlsə hər bəla,
İstəməm ona mən dərman eiləjəni.

Xublara vermişəm diny imanı,
Sevkəti, şanıly, ad və şanıly,
Çəllad tək gözləri əlsa çanıly,
Namərdəm mən əjər aman eiləjəm.

Vaqifə rəhm eilə ja bari ilahi!
Ağah et dərdindən ol yzy mahi,
Qədəm basıb bizə gəlsin nagaahi,
Bir geçə mən onu mehman eiləjəm.

87

Qasid tezçə jərdən gətir bir xəbər,
Ol gyli-xəndanily necin aqlajır,
Zalımyın torundan səqmış kənarə,
Xub tylək tərlandımy necin aqlajır!

Bənəfsə ətr alır zyfli mujundan,
Baqan dojmaq qamətindən, bojundan,
İnsaf deşil qurban deşəm qojundan,
Ona qurban çanımy, necin aqlajır!

Vaqif, coqdur dərdin mən də bilirəm,
Bir gyn gərməjəndə jəqin əlyrəni,
Aqlasan aqlaram, gylsən gylərəm,
Xəstəjəm dərmanily necin aqlajır!

88

Mən jenə xubların padşahından,
Əzymə dost bir nigarə dutmuşam.
Səjjad olub qurub məhəbbət torun,
Lacəy gozly xub şikarə dutmuşam.

Dal gərdəndən dışyub dutub dalı zyflı,
Xoş gəstərir zənəxdanily, xalı zyflı,
Gərməmişəm belə bir səjaly zyflı,
Coq synbyli-ənbərbarily dutmuşam.

Aq yzunda sijah sac̃ byrməji,
Dal gərdəndən dısyb baş endirməji,
Mijanında sac̃ın uçun hərməji.
Bytyn dınjada bu jar̃ dutmuşam.

Vaqifəm görmüşəm bir tyrfə didar,
Cəkərəm görməyə bir də intizar,
Hər kəsin dınjada bir qıblası var,
Mən də jənyım sc̃ənin sar̃ dutmuşam.⁷³

89

Zylfın baş taxtalanmış⁷⁴ qabaqda,
Qıraq vermiş⁷⁵ qəsəbənin⁷⁶ altından,
Sahmar⁷⁷ qujrıqı tək qoşa qvnylmış,
Uçu c̃yqmış zənxdanın altından.

Sənin hısnın mat eiləmiş fələki.⁷⁸
Cənnətdə hurunu, gəjdə mələki,
Mərçan qolbaqların⁷⁹ gıymış biləji
Qucaqlamış kəhrubanın altından.

Aparıbdır məndən⁸⁰ ruhy rəvanb,
Əqli, huşu, tamam dıny imanb,⁸¹
Aqa-anda gylgəz janaqın janb,
Tari-zylfi-pərişanın altından.⁸²

Oaşın işarəsi, gozym xumar̃,
Hər biri jyz fitnə fel⁸³ kəməndar̃,
Tər sinədən aq məmənin kənar̃,
Sə'lə verir giribanın altından.

Vaqifəm gəndərdim çanənə pejqam.⁸⁴
Gəzym qaldı jollarında sybhy şam.⁸⁵
Gəlmədi ol sərv⁸⁶ boylu gyl əndam,
Mən c̃xajdəm⁸⁷ bu hiçranın⁸⁸ altından.

90

Əgər bir gözəlin əqli kəm olsa,⁸⁹
Gərəsən ki, səvaninə naz ejlər.⁹⁰
Çan qurban edənə qojar burada,
Varıb özgələri sərəfraz ejlər.

Əzəl ozy deyar: di dur, gəl, həri!⁹¹
Kip duranda qojar ajaqın geri.⁹²
Nə ozyın jarıdır, nə səvənləri,⁹³
Bir para adamı kərkivaz ejlər.

Durquzarsan yzın divara dutar,
Durar-durar birdən nırgylər jatar.⁹⁴
Dindirərsən dınməz aqırlıq satar,
Jaqasında şəq-şəq pul avaz ejlər.

Əzynın ha baqr̃ olanda kabab,
Genə ejlər adam gərəndə hiçab.
Naqis-naqis cəkər yzınə niqab,
Jyngyl-jyngyl qacar e'tiraz ejlər.⁹⁵

Səvəram səvəni çany başınən,⁹⁶
Gəzymın dısmənədir qacib jəşinən,⁹⁷
Bir jar ki, danışa gəzy qaşınən
Vaqif ona yzın pəjəndaz ejlər.⁹⁸

91

Bir uzy gyl, rəngi lələ, zylfı tar,
Geştə cəqəb dərər taza bənəfsə,
Dəstə-dəstə sançəb buxaq janəna,
Jaraşəbdər o şəhbaza bənəfsə.

Cismi mərmər, hələ zylfləri qara,
Onu gərən məcnun olur avara,
Həryb saclarıñ salıb qatara,
Dyzyb telə həm qotaza bənəfsə.

Jaş on səkkizə jeniçə jetmiş,
Gözəllikdə tamam xəlqi mat etmiş,
Geştə cəqmış, jar gəldijin eşitmiş,
Daqa salıb bir avazə bənəfsə.

Gəjsin acəb aq qollarıñ cərtməsin,
Elə gəzsin, onu rəqib gərməsin,
Əqjar ilə cəqəb sejrə dərmasin,
Lajəq olmaz anlamaza bənəfsə.

Sən sallanıb qabaqımdan gedəndə,
Hərgiz qalmaz səbry ixtijar məndə,
Vaqif zylflərini tərif edəndə,
Gərəkdir ki, əvvəl jaza bənəfsə."

92

Coqdan idi jad olmuşduq jar ilə,
Gəryb amma danışmadıq ajrıldıq,
Qaldı çanda gizli-gizli dərdimiz,
İki kəlmə danışmadıq ajrıldıq.

Qərib-qərib durduq biganələr tək,
Sərin-sərin durduq divanələr tək,
Dolanıb başına pərvanələr tək,
Eşq oduna janaşmadıq ajrıldıq.

Bir arada jarım saat qalmadıq,
Məhəbbət atəşin çana salmadıq,
Jalvarıñbañ kysən gənyil almadıq,
Elə getdi barışmadıq ajrıldıq.

Əvvəl-əvvəl aşnacaq tək etdik,
Usanmadıq xəjli çijər bərkidirik,
Araşqdan gənyil quşun yrkytydik,
Bir-birilə qonuşmadıq ajrıldıq.

Vaqif sevdı bir iqrarsız biyofa,
Badə getdi tamam cəkdijı çəfa,
Gəryşybən ejləmədik xəş səfa,
Kecən halı soruşmadıq ajrıldıq.

93

Bir çavan tazadan gəlib ərsəyə,
Əcajib oqlandı, adı Məhəmməd,
Zahirən özy tək pak imiş əslı,
Olə bilməz hec evladi-Məhəmməd.

Jeni gəlib xətti tər bənəfsə tək,
Qaş-ğözy elə baqıqca gəlcək,
Danəndə, fəhmida, qabil və zirək
Sahibçamal, söz ystadı Məhəmməd.

Sərxəş oturanda əlində sazı,
Bənd edir quşları gəjdə avazı,

Jenijetən ijitlərin səhbəzə,
 Sənasən ki, bir sonadər Məhəmməd.
 Qələmdə, qələdə, sazda, sədədə
 Bərabərj joğdur dari-fənədə,
 Mehry məhəbbəti həddən zijadə,
 Gəstərir coq e'tiqadə Məhəmməd.
 Məhşər hekajəti myşgil hekajət,
 Ja həzrəti rəsul ejlə, inajət,
 Vaqifəm qulami-şahi-vilajət
 Ejləmə mənə bir imdadə Məhəmməd.¹⁰⁰

94

Başına dəndiyim toj adamlarə,
 Siz də dejin toja gələn ojnasyə.
 Adınə deməgəmə eldən əjəbdər,
 Filən kəsin qəzə, filən ojnasyən.
 Nə myddətdi biz tənəna gyvəndik,
 Həsrətin cəkməkdən əniməz yzdyk.
 Hər əlinə aləb bir dəstə yzyk,
 Yzyjy dəstinə alan ojnasyən.
 Bir tuba bojlədur, boju novrəstə,
 Həsrətin cəkməkdən olmuşam xəstə,
 İşarət ejlərəm anlaşılan dəstə,
 Dəstunən qədrini bilən ojnasyən,
 Mən molla Vaqifəm ejlərəm əfqan,
 Gəzlərim jaş jerinə təkər qan,
 Özyə jeni jətmə nəvcəvan,
 Məhi bu dərdlərə salan ojnasyən.¹⁰¹

2

DƏZƏLLƏR

95

Sacına ujmuş xəyalım cynku ənər-bu kibi,
Ol səbəbdən inçəlib qəddim olubdur mu kibi.

Ola ki, timsalına bir baqa şəhla gözylər,
Ej mysəvvir cək mənim təsvirimi əbru kibi.

Qənda kim bir gərdəni simin, gyləndam ola,
Bilmənəm kim nə edim mənədən qacarlar qu kibi.

Əz xoşumla mən əsiri-qəmzə olmazdım vəli,
Sehrə saldı ol xumar gözələr məni çadu kibi.

Vaqifəm, joqdur mənə səhi-zənəhdandan nəçət,
Göstərilir əhvalımb əjdən yuzn gyzgu kibi.¹⁰²

96

Hər gedən gəlmiş mənim ol gyl'zarım gəlməmiş,
Ej gözüm qan aqla kim, cəşni xumarım gəlməmiş.

Getmiş idi ixtijarım bejləsinçə jərəmbən,
Cynku jərəm gəlməmiş, həm ixtijarım gəlməmiş,

Mən bu dərd ilə əgər ölsəm məzarə qojmajın,
Ystymə ol tuti-dilli şux nigarım gəlməmiş.

Deməsin Vaqif ki, əçal gəlsə mənədən çan alıır,
Kimdir ona çan verən fərmani-jarım gəlməmiş.

97

Mehribanlıq görməjib bir mehliqədən kysmysəm,
Gyndə jyz al ejləjən qəlbə qaradən kysmysəm.

Sənəna dedim şirin söz, bir sej ondan dadmadım,¹⁰⁴
Bu səbəbdən aqzə şəkkər dilrybadən kysmysəm.

Bir qədəh meş istədim səndərdə gönlym şişəsin,
Daş baqərlə saqijə sahib-çəfadən kysmysəm.

Cun-uman jerdən kysərlər bir məsəldir xələq ara,
Kysdyjym biçə dejidir, aşınadən kysmysəm.

Gördüm əvvəl kim, binasın jərliş etmək deşil,
Vaqifa! Əsli budur, mən bu binadən kysmysəm.

98

Gördüm yzyny şəmsi qəmər jadəmə dşşdy,
Əmdim ləbini şəhdy şəkər jadəmə dşşdy.

Dedim kim ola apara pejqamımb jərə,
Bu sözdə ikən badi-səhər jadəmə dşşdy.

Ləb qıldı təbassum dyri dəndənəmb acdı,
Inçuji-sədəf, lə'ly gylər jadəmə dşşdy.

Sevda başa vurdu işim oldu genə əfqan,
Ol zyfli sıjəhdən bir əsər jadəmə dşşdy.

Dedim ki, kimin həddi ola belini quçmaq,
Nagəli bu xəjal icrə kəmər jadəmə dşşdy.

Vaqif gylə-ruxsarım gördüm jənə jərən
Eşq icrə havadan bu bəhər jadəmə dşşdy.¹⁰⁵

99

Salmaq nəzərindən məni çanənə dşşərmə,
Tərk ejləmək öz qulunu sultanə dşşərmə.

Kakil nə rəvadır ki, gonyldən edə qejbət,
Sanə girəhi zyffi-ərusanə dşərmı.

Qəmzən, ləbini dişləməmiş, qanım təkdıy,
Qan ejləməjən kimsənə hec qana dşərmı.

Dil cahı-zənəxdənə dşyşy zylfyn uçundan,
Əlbəttə xətasız kişi zindənə dşərmı.

Derlər ki, dəhanənlə edir bəhs nəzakət,
Gəryn bu söz ol qynceji-xəndənə dşərmı.¹⁰⁰

Ol sərv xuramanə ki, gözmək olub adət,
Bir yol jolu gər kim bizim ejvanə dşərmı.

Olmasa əgər Vaqifə bir sədri səmən jər,
Təp ejləjibən başın məjdənə dşərmı.¹⁰¹

100

Rijajy kibry kizby byxl olur nəjab ijtildə,
Təvazə'dyr səfavy sidqlə əsbab ijtildə.

Əzyn kişi bilən kimsə sədaqət sən'ətin işlər,
Nədən kim olmajbədbər hic kəs kəzzab ijtildə.

Hücumı-ləşkəri təklifi-jarəni-vəfadarə,
Misali-səddi İskəndər gərəkdir tab ijtildə.

İjtilik iddiasın edənə lajəq dekil jəlan,
Vəfasızlıq nisalərdə dejidir bab ijtildə.

Əliljəlmıyrğəzadən istə Vaqif hər nə istərsən,
Onu qılınmış kərəmli həzrəti vahhab ijtildə.¹⁰²

101

Ajdən olsun gözlərim kim gəldi jərn kaqəzə,
Gənlımy şad ejlədi gəzəl nigərən kaqəzə.

Oqudum, əpdım, gəzə syrtıdım, dedim şad mərhəbə,
Gəzım ystə var jerin, ej gyl'zarın kaqəzə.¹⁰⁰

Səndən ajr ol qədər qan aqladım kim dəm-bə-dəm,
Jaşə batıb ıslanb səbri qərarın kaqəzə.

Coq cəkirdim intizarın gözlərim jolda idi.
Sykr İllah gəldi ol cəşni xumarın kaqəzə.¹¹⁰

Qejri jər ej gəzəl qılma bədəl sən Vaqifə,
Jadigar saqla bu olsun e'tibarın kaqəzə.

102

Qarabaq icrə bir şair kəlimyllah Musadər,
ÇavansİR icrə bir mevzun bəjatə¹¹¹ dəst bejzadər.

Qələm qədrin əsajı-əzdəha pejkərəcə bilməkdə,
Bəni-İsrailə ali-ÇavansİR jə'ni həmtadər.

Dili revşən gərəc nədan icində sərfi edə əmryn
Səraqlın səltənətgahı səvadi-şam-jeldadər .

Ymidim vardər kim, bu qara gyn getməjə başə,
Dənər bir əzge rəng ilə bu axır cərxı-xəzadər.

Məkan dutdə Vaqif joq əçəb bu Şişə daşında,
Məkani-lə'li-gyl rəngin məjanə səngi-xaradər.

103

Həbibim bu nəzakətdə gyli-rə'nadan artıqsan.
Sərasər nəxli-ər'ər, tubiji zibadən artıqsan.

Çəhan məhvəsləri xaki dərindən xakdən kəmtər,
Səhiri hysndə İskəndəri Daradən artıqsan.

Sənin bir tari mujun muşgyny bu aləmə verməm,
Mənim janımda billah sən iki dənjadən artıqsan.

Qaşın taqın qoşub mehribə hərgiz qılmanam səçdə,
Ki sən yz mərtəbə ol Kə'bəji-yljadən artıqsan.

Əgər mən Vaqifəm Fərhad ilə Məcnundan ə'lajəm,
Əgər sənsən haman Şirin ilə Lejladən artıqsan.¹¹²

104

Sybhədm gylzar¹¹³ icində caldı bylbyl ərqənün.¹¹⁴
Eijyhəl'yşşaq qumu, innəkym la-təsməun.

Ərqyvən¹¹⁵ dutdu pijalə, nəstərən¹¹⁶ doldurdu çəm,
Mytriba, cal nəqməji-ja eijyhəl mystəqfirun.

Hysn-rujun hər görənilər afərin, təhsin edər,
Sykr edən in'amə joq illa qəlilən təşkyrun.

Gəzlərin sərxoşluqundan badə həm lafin oxur,
Ziri-ləb saqi dejir hərdəm və lahyim jəlhzyrun.

Vaqifin fikri budur jolunda çan qurban edə,
Hər ötəndə dejasən inna ilejhi raçün.¹¹⁷

3

QOŞA JAPRAQLAR

105

Bir fitnə fellinin
 Bir şirin dillinin
 Bir qənd məqallının,
 Bir aqzı ballının

Bir susən mujlunun
 Fəristə xujlunun
 Bir cənnət kujlunun
 Bir şymşad qollunun

Bir gozy şərlinin,
 Zylfı ənbərlinin,
 Bir səmənbərlinin
 Bir inçə bellinin

Bir coq ylfətlinin,
 Bir mərhəmətlinin,
 Bir pəri tellinin,
 Bir məhçəmallyının

Ej şahı xubların,
 Səndən sənubərin
 Xoş jaraşır sənə
 Bu bəzəjin genə

Bu ziby zijnətin,
 Me'raçi-rifətin,
 Hysni-mələhətin
 Bu qəddi qamətin

uzu xallının,
 qurbansjam mən.
 ləbi zylalın,
 qurbansjam mən.

səmən bujlunun,
 mələk sojlunun,
 Tuba bojlunun,
 qurbansjam mən.

cəng nəzərlinin,
 myşg tərlinin,
 zər kəmərlinin,
 qurbansjam mən.

məhybbətlinin,
 şəfəqqətlinin,
 gyn tələtlinin,
 qurbansjam mən.¹¹⁹

106

şuxu dilbərin,
 xəcalətj var;
 diba nimitəne,
 əlaməti var.

şany şevkətin,
 bari-devlətin,
 cəşmi-afətin,
 qijaməti var.

Məhbubi-myntəxəb
 Qəmzəsində qəzəb,
 Gyl ruxy qynca ləb,
 Lisənində açəb

Olmaz belə adam
 Mələkdən mykərrəm,
 Əzy bir şux sənəm
 Bizə əmma hərdəm

Qaşı jaj, cəşmi şux,
 Çymlə kəsdən artıq,
 Bir kəməllə aj rux
 Vaqifin ondan coq

bir ali-nəsəb,
 sən saqla jə rəb,
 turuncı qəbqəb,
 hekajətj var.

jəqlisə aləm,
 ə'lə və ə'zəm,
 istiqnəsə kəm,
 nəzakəti var.

myzganlarə oq,
 bərabəri joq,
 janynda mənsux,
 şikajəti var.

107

Ej çamaly gynəş
 Çana saldın atəş
 Qaidəm jana-jana
 Olmuşam divana

Cəşmin aldı, çanı
 Kipriklərin çanı
 Ej Jusyfi-sani
 Sənə bənzər hanı

Zəni pəri-pejkər
 Aləm sənə jəksər
 Sənsən açəb sərvər
 Sultani zi əfsər

Hicrində bizarın
 Mıstaqi-didarın

Zylfləri dilkəş,
 Cəqanda sərxəş,
 Misl-i-pərvana,
 Getdi əqli huş.

Zylfyn imanı,
 Təkər nihanı,
 Mələhət karı,
 Dilbər ləbi nuş.

Qəddi sənubər,
 Qulami-kəmtər,
 Sərdari-ləşker,
 Şahi-diba-puş.

Zəlily-xarın,
 Xidmət-karın,

Cəkib ahy-zarın
 Qevlinə əqjargın
 Bojun sərv-i-çənnət
 Qaşın məddi əjət
 Vaqifi-pyr möhnət
 Ta səninlə xəlvət

Coq intizar-ın,
 Gəl ejləmə güş.
 Gylsənə zinjət,
 Qibləji-taət,
 Coq cəkib həsrət,
 Ola həm aquş.

108

Aldı çanım naz ilə bir gözləri səhla pəri,
Ləbləri quncə, janaqə lələvy həmrə pəri,
Çismi gyl başdan ajaqə qaməti rə'na pəri,
Sərvdən mevzun, sənubərdən daxə bala pəri,
Zylfy ənbər, aqzə şəkkər, gərdəni mina pəri.

Al gejb, əlvən ləcək örtər, gylab əfsan səqə,
Güija burçy həməldən bir məhi-taban səqə,
Sejrinə aləm sorasər hər tərəf, hər jan səqə,
Əql ucur başdan, jyrək öjnür, çəsəddən çan səqə,
Göz uçujlə hər kəsə ejlər nihan ijma pəri.

Ej mənim məhym sənə bu səhr, bu ellər fəda,
Basdıqən topraqə hərdəm lələvy gyllər fəda,
Zylfynun hər mujuna jyz sacə synbyllər fəda,
Ləhcəji goftarğana gylşəndə bylbyllər fəda,
Qaşynın hər taqəna qurban iki dynja pəri.

Gəzmişəm hər səhrdə mahi mynəvvər coq olur,
Qəmzəsi qanlar təkən, myzganə xəncər coq olur,
Naz ilən çanlar üzən qəddi sənubər coq olur,
Huri surətli, mələk sijmalə dilbər coq olur,
Joq nəzirin sən nə bihəmtəsən ej ziba pəri.

Vaqifəm, çanım sənə hərdəm fədələr ejlərəm,
Qəvriyyə hicrində qarqu tək sədələr ejlərəm,
Eşijində itinə coq iltiçalar ejlərəm,
Geçə-gyndyz ömrünə ej məh dualar ejlərəm,
Saqlasın dəhrin bələsindən səni mevla pəri.

109

Ej pəri sima, sənin didarəynin müştəqijəm,
Zylfy ənbər, buju gyl, ruxsarəynin müştəqijəm,
Gərdəninə asılan səhmarəynin müştəqijəm,
Sux-qəmzə nərgisi xummarəynin müştəqijəm,
Sul sənubər qəddi xoş-rəftarəynin müştəqijəm,

Qaşlarən taqən qojub qejri hilalə baqmaram,
Arizəndən göz kəsib ol vərđi-ələ baqmaram,
Xeji həjrənəm sənə özgə çəmalə baqmaram,
Tutinin aqzəndakə şəkkər məqalə baqmaram,
Mən sənin şirin-şirin goftarəynin müştəqijəm.

Hər jetən nəməhrəmi özünə məhrəm ejləmə,
Jar mənə qan aqladəb əqjarə xurrəm ejləmə,
Əzünə səz bilmədən nəfəhmə həmdəm ejləmə,
Zylm qıl, çanından ol azarəyn kəm ejləmə,
Şadəman ejlər məni, azarəynin müştəqijəm.

Olmasa bir ləhzə gər qəddin nəzərgahım mənim,
Asymani-niligunu titrədər alym mənim,
Mən sənin bir cəkərin, sənəndə gözəl şahım mənim,
Kənləmy zylmatə salmış hicrin ej məhym mənim,
Gəl ki, şimdji ruji-pyr-ənvərəynin müştəqijəm.

Vaqifi öldürdy ol məhrulərin pərvizəsi,
Baqrəma myzganəynin sañçılı təry nizəsi,
Zəxmi-sinəmdən təkyldy ystuxanım rizəsi,
Ej Qarabaqən jeni acmış gylə-pakizəsi,
Xəstəjəm qəinəndakə ol narəynin müştəqijəm.

110

Zyndən ol gynəş ryxsara¹¹⁹ ta mə'çər cəkib durmuş,
 Özyn bir guşəyə¹²⁰ andan məhli-ənvər cəkib durmuş,
 Mələkdir evçi ə'lada sanasan pər cəkib durmuş,¹²¹
 Gylystan icrə guja bir sənubər sər cəkib durmuş,¹²²
 Çəbinində kaman-əbrulərin xoştar cəkib durmuş.

Zənəxdan cəvrəsində zyfli myşğəşanmıydyr, ja rəb!
 Gylın janında joqsa dəstəji-rejhanmıydyr, ja rəb!
 Bu nazik lə'li-ləb bir¹²³ qynceji xəndanmıydyr, ja rəb!
 Sədəf aqzındakı dyrdənəji-dəndanmıydyr, ja rəb!
 Və ja sərraf nəzəmə bir necə gevher cəkib durmuş.

Nihan bir göz ucujlə cjlədi nəgəh nigəh cəşmi,
 Məni öldyrməyə anın edər sabit gynəh cəşmi,
 Belə pyrnazy qəmzə ola bilməz padşəh cəşmi,
 Zərəşan tir myzgan icrə ol şuxun sıjəh cəşmi,
 Sanasən rəhmsiz cəlladdır, xəncər cəkib durmuş.

Ryxy izhar edibdir xoş hərərat nəm gəlik andan¹²⁴
 Məgər gyl bərgidir kim qətrəji¹²⁵ səbnəm gəlik andan,
 Dinində mə'çizi İsa bəni Mərcəm gəlik andan,¹²⁶
 Nəsimi-çənfəza hər ləhzəvy hər dəm gəlik, andan,
 Sərəsər tyrrəji-tərrarına¹²⁷ ənbər cəkib durmuş.

Sözy şirin¹²⁸ çavanın hysny getse ləzzəti getməz,
 Səkar nisbətdir ol durduqca¹²⁹ qədry qijməti getməz,
 Kəsilməz zəvqi xatirdən səfəji-yifəti getməz,
 O lələ yzlynyın mənədən ki, daqə həsrəti getməz,¹³⁰
 Çəfasın çanda Vaqif ta dəmi məhşər cəkib durmuş,¹³¹

111

Ej qaşə kəman, kipriji pejkan, qara carqat,
 Olsun belə çanım sənə qurban qara carqat,
 Sənsən nə gözəl gözləri məstan qara carqat,
 Dərdindən olubdur cijərim qan qara carqat,
 Dənnəm başına zyfli pərişan qara carqat.

Məclisdə sənəmlər başıdyr şahi-hymajun,
 Gərdən cəkibən oturu minə kibi mevzun,
 Nimtənəsi niylufəri, pihaləni gylgun,
 Buxaqə, zənəxdan, qabaqə dolu altun,
 Qyilməş özyny çymlə zərəşan qara carqat,

Gər necə gylab ilə qyleb zylyfny pyr-nəm,
 Durub dənəsən başına şənə kibi hər dəm,
 Didarə mybarək, qaşədyr qibləji-aləm,
 Dynjada mən axır daxə coq gormuşəm adəm,
 Bir tyrfə mələkdir, özy insan qara carqat.

Çəm' etsən əgər bir jərə xubani-çəlihan,
 Bir zərrəçə sevməm dəxi qejrini sivan,
 Sən saqla pənahnənda xudaja bu çavan,
 Jolunda pəyəndəz edərəm baş ilə çan,
 Olsa bizə gər bir geçə mehman qara carqat.

Səhəzə oturub səjə salıb əncymən ystə,
 Salmış iki jandan ləcəjin gyl bədən ystə,
 Bir lələdir ol san aclybbdyr cəmən ystə,
 Qynce kibi jəmşəqə cəkibdir dəhan ystə,
 Vaqifdən edir özyny pynhan qara carqat.

112

Ah kim bir jərən istiqnəsə öldürdy mən,
 Naz ilə sərxoş xymar baqması öldürdy mən,
 Çilvəji-rəngi-ryuxun həmrəsə öldürdy mən,
 Ol siyah kipriklərin əlması öldürdy mən,
 Hamıdan artıq səsən sevdəsə öldürdy mən.

Mən ha əvvəldən dejildim bejlə biidrakı hus,
 Ejlədən kimdir bilirsizmi mən bu dərdə tüş,
 Ol gyli-narınçı mə'çərdir, o sərvə-səbz pus,
 Qaş ilə mən göz arası¹³² bədə verdim çənə xoş,
 Bilmədim bu iki şuxun hansı öldürdy mən.

Zylfynə qəjrilərin iman verərdim mən məgər,
 Dəjsə min səmsir qətrə qan verərdim mən məgər,
 Öz xoşumla əqlimə noqsan verərdim mən məgər,
 Hər jetən çəllada asan çən verərdim mən məgər,
 Onun iki nərgisi səhləsə öldürdy mən.

Həq bilir olsa əgər dənja sərəsar düşmənin,
 Mytləqə gərdi təərruz duta bilməz damənin,
 Ancaq əşqin atədidir jandəran çanı tənim,
 Eşq mütəməlləndir hic kəs qanlən mənəm,
 Xublar¹³³ şahbazın sonasə öldürdy mən.

Kəcdy hejif oldu gözəl Vaqif dəxi düşməz ələ,
 Bir siyah kiprik ucundan baqarım dələ-dələ,
 Həsrdək hərgiz məzarımdan kəsilməz vəlvələ,
 Qəbrimin daşına jəzən oduja hər kəs gələ,
 Bilə kim jərən iraq olmasə öldürdy mən.

113

Tubi bojlum qamətində sərvə ər'ərdən gözəl,
 Gyl yzın jənəndə zylfyn synbyli-tərdən gözəl,
 Dişlərin dyr, ləblərin jaqufi əhmərdən gözəl,
 Hər sözün bir kəlməsi jyz qəndy şəkkərdən gözəl,
 Myxtəsər səhdi-dəhanın abi-kevsərdən gözəl.

Sənə kim zylfy bulur zahir olur gəjcək qabaq,
 Bərq urub oınar bulutlardan cəqan gyn tək qabaq.

134

Vəsməli qaşlar cətləmiş taqi-mənbərdən gözəl.

Ala gözəl nərgisi məstanə tək səhlələnin,
 Elə ki syzgyulənir jyz mərtəbə zibələnin,
 Gərsə bu şux xəttini billah mələk səjdələnin,
 Sul siyah kipriklərin qan təkəmə sevdələnin,
 Zər-nişan pejkandan artıq dəşnə xəncərdən gözəl.

Sə'ləji-səmsi-cəmalından mynəvvərdir didəm,
 Bəndivən olmuşam haşa jənəndan mən gedəm,
 Tutijadəy gözələ hər topraqa bassan qədəm,
 Bir açajib bu gəlir səcəndan eş gyl, dəmbədəm,
 Məst edir damaqarım rejhanı ənbərdən gözəl.

Vaqifəm, bir aşiqi-kamil joq əslə kəmlijim,
 Hər zaman jərən xəjalilə olur xyrrəmlijim,
 Hic dutmaz eşqdə nadan ilə həmdəmlijim,
 Bəlkə zahir səndən artıqdır mənim adəmlijim,
 Sevdijimdir huridən ə'la, mələklərdən gözəl.

114

Bərq urub gyn tək cəqar bir huri pejkər hər sabah,
Sərim edər onun zyndən mahi ənvər hər sabah,
Zylf səbrəngi təkər qəddə bərabər hər sabah,
Mysğbudən ələmi ejlər myəttər hər sabah,
Sybhi-sadiq tək acar sədrin myqərrər hər sabah.

Xəbdən acar gözün ta nərgis-fəttan kibi,
Əl cəkər myzganın ejlər tiri-xun əfsan kibi,
Tərhi edər jyz janına gejsulərin¹⁵⁵ rejhan kibi,
Qəddinə jaşıl gejər ol quncəji-xəndan kibi,
Baş ystyndan calar dəstari-əhmər hər sabah.

Əjlənər, nəryn dənyşar, naz ilə nəryn gylər,
Tərz goftarına ejlər tutilər təhsin gylər,
Qaş gylər, həm göz gylər, ariz dəxi rəngin gylər,
Dymlada coqdur gylən, amma bu xoş şirin gylər,
Bəjlə də insan olur aqzənda şəkkər hər sabah.

Bir mina gərdən, səfəndəm, fərbeh sim-saq,
Lələ rux, mərmər sinə, nərmin bədən, şirin buxaq,
Tubi qamət, mehr tələt, xoş əlamət, aj qabaq,
Oldu məsciddən haman dəm əhli qiblə ittifaq,
Qaşdır onun məgər mehraby-mənbər hər sabah.

Bilmisəm kujun gözəl firdevsi-gylşəndən onun,
Ta əlynə oqların qojmam cəqa təndən onun,
Gəzdiji jeri səvər gözüm ələ gəndən onun,
Vaqifəm hec kimsə kəsməz zikrini məndən onun,
Ejlərəm sidiqlə adın dildə əzbər hər sabah.

115

Naz ilə ta ol byti-ziba kəlisadan cəqar,
Sərkəşy xəndan və biperəva kəlisadan cəqar,
Şahdər guja gejib dijbə kəlisadan cəqar,
Acəbban tələt gynəş asa kəlisadan cəqar,
Şələ salmış ələmə kim ta kəlisadan cəqar.

Şənəvəş sejqəl verib zyfli-bənəfşə nisbətə,
Pərdə mytləq dutmajib siymavy sədry surətə,
Qyl təməşə gərdənə, sejr ejlə qəddy qamətə,
Qaşy göz qəmzə məzəllah dənybdyr əfətə,
Etməjə din mylkyny jəqma kəlisadan cəqar.

Ləhzə-ləhzə ejlədikcə mahi-ryxsarə zyhur,
Lə'mə-lə'mə ziri-byrqə'dən dyşər dynjajə nur,
Onu bir kərrə gərəm dindən olur əlbəttə dur,
Nəcə kim cənnət sərajəndan cəqar qilməny hur,
O şəkil bu dyxtəri-tərsə kəlisadan cəqar.

Gyl kibi nərminy¹⁵⁶ nazik piriəhəndə aq bədən,
Bilmənəm kim şələdir ja xərməni bərgi-səmən,
Dişləri qəltan sədəf, cün aqzədyr lə'li-Jəmən,
Aq qabaqda bir göz əmyñ taqi-əbrusun gərəm,
Mejli məscid ejləməz həsa kəlisadan cəqar.

Vaqifəm ta ki, gözüm sataşdy onun qaşına,
İstədi mehraby mənbərdən xəjaləm daşına,
Şimdi bildim kim nə gəlmiş Seix Son'an başına,
Ja budur kim Tiflisi qərq ejlərəm göz jaşına,
Ol sənəm vəsli mənimcin ja kəlisadan cəqar.¹⁵⁷

116

Dərdin öldürdü məni ej nevcavanım gələ gör,
 Nəsrətindən oda jandı din, imanım gələ gör,
 Baqə-baqə joluna yzyldy çanım gələ gör,
 Ej gylım, ej nərgisim, sərvı-rəvanım gələ gör,
 Ej dodaqə şəkkərim, şirin dəhanım gələ gör.

Səndən ajr kəsilib səbry qərarım geçələr,
 Juqu gəlməz gozymə artır azarım geçələr,
 Aşmana dajandır əfqanı zarım geçələr,
 Sybhəçən qan aqlaram ej gyl'uzarım geçələr,
 Dərdin öldürdü məni ej nevcavanım gələ gör.

Muştaqam qamətinə, gərdəninə, qollarına,
 Zylfuna, buxaqına, aq sinəyə, xallarına,
 Qaşına, qabaqına, ajaqına, əllərinə,
 Ej gözəllər sərvəri qurban olum jollarına,
 Baqə-baqə joluna yzyldy çanım gələ gör.

Mən səni görməkdən ötry bari bir göz ej sənəm,
 Səniyəm həvlyndən aja nejləjim hec bilmənəm,
 Dərdim artıb az qalıb bərdən o Sən'anə dənəm,
 İstərəm gündə kəlisə qarşısında əjlənəm,
 Nəsrətindən oda jandı din, imanım gələ gör.

Gənlymy dutmuş sərasər dərd möhnətlər mənim,
 Hər işim Məcnun kibi olmuş hekajətlər mənim,
 Ara jerdə başıma qormuş qiamətlər mənim,
 Ömrümyün gylzarına dəjmiş coq afətlər mənim,
 Ej gylım, ej nərkisim, sərvı-rəvanım gələ gör.

117

Vaqifə hiçrin sənin coq zylmy-bidad ejlədi,
 Olmadı dəriməy bunca dady fərjad ejlədi,
 Bu qəziyyə cymlə düşmənlərimi sad ejlədi,
 Aqibət eşqin məni ej şux Fərhad ejlədi,
 Ej dodaqə şəkkərim, şirin dəhanım gələ gör.

Mərhəbə sən bizə ej tyrfə çavan xoş gəldin!
 Pajinə peşqəş ola baş ilə çan xoş gəldin!
 Bas gozym ystə qədəm sərvı-rəvan xoş gəldin!
 Sənə müstaqəb dili qynca dəhən xoş gəldin!
 Gəl gəl ej qumri-səda, tuti-zəban, xoş gəldin!

Həqdan istərdim əja jary vəfadar səni,
 Xoş jetirdi mənə ol qadiri-qəffar səni,
 Qojmanam getmələ kim ta nəfəsim var səni,
 Görmədi jolda nə jaxşy rəqlb, oqar səni,
 Belə bisaxtavı pynhany nihan xoş gəldin!

Surətin kilki qəzanın xəti-mənquşəsidir,
 Ömry çavid qılan lə'li-ləbin tuşəsidir,
 Zylfınyın badi-səbə aşıqi-mədhuşəsidir,
 Bəndə xəne sənin öz mətbəxinin guşəsidir,
 Əfvi-təqsir bujur şahı-çahan, xoş gəldin!

Nə zaman ki, dejesən ej gylı-xəndan gedərəm,
 Bil ki, mən həm dısyəbən dəhəna girjan gedərəm,
 Jə'ni zylfın kibi coq haly pərişan gedərəm,
 Öz ajaqınla gəlibsən, sənə qurban gedərəm,
 Ej qara kipişi oq, qaşy kaman xoş gəldin!

Cun gəlibdən, kərəm et, sən dəxi bizdən getmə,
Gərməsəm gər səni bir dəm olərəm mən getmə,
Dolanım başına allah səvərsən getmə,
Gedər olsan, genə gəl bizdən elə gən getmə,
Qoyma gəl Vaqifi coq da nigəran xoş gəldin!

118

Nə xoşdur baş qoymaq bir gyləndəyin qucağında,
Təməşə ejləmək ol hələ zylfə aq buxağında,
Durub ondan dutub nazik əlin gəzmək otağında,
Quçub-quçub oturmaq gah solunda, gah sağında,
Sinəsində sinə, bojnunda qol, dodaq dodağında.

Yzyndən ejləyib kystaxlyq dastarı-zər asmaq,
Jenindən dymə, ondan sonra behindən kəməz asmaq,
Səkiyə iştəyənlərdən rəvan ləlyə kyhər asmaq,
Səqarəylə cümələ əsbabın vüçudun sər-bə-sər asmaq,
Həmin bir inçisin qoymaq qara zylfün qıraqında.

Uzun sacın qucaqlayub təkuyb qəddi biləndindən,
Təkuyb misli bənəfşə ijləmək hər bir kəməndindən,
Jaqaşın cak edib gəjsün səqarəylə baqy bəndindən,
Əmib çojunça şirin əq məmənin səhdy qəndindən,
Qoçub bir ləhzə baş jatmaq giribənlə bucağında.

Səmən çismə sarılmaq ejləmək bir qədr rahatlıq,
Arahlıqda olub bir-birinə lytfy inajətlər,
Juqudan tez durub sərf ejləyib dylry zijaətələr,
Jujub əl oturubən diz bə diz etmək hekajətlər,
Demək bir-birinə başdan kecən hali-fəraqında.

Edib bir myxtəsər səhbət xəbərdar olmamış əqjar,
Jenidən and icib şərt ejləyib əhdy iman iqrar,
Alıb bir bu yzyndən, o yzyndən busəji-təkrar,
O zylfi jəsəməndən həsrət ilə ajrəylə necar,
Genə Vaqif kibi bir daxə olmaq iştiaqında.¹³⁹

119

Valinin cəşmi-səraqə vəh nə tyrfə çan imiş,
Kylli Gyrçystanyn ystə səjəji sybhan imiş,
Dysməni pamal edən sərdari-valaşan imiş,
Aləmin sər dəftəri, ady Eolon xan imiş,¹³⁹
Saqlaşın allah pənahlığında, əçəb oqlan imiş.

Hic joqdur nisbəti özgə dijəryn xanına,
Bir çavandyr kim jaraşyr padşahlıq şanına,
Dəjməsin afət jeli ja rəb gylə-xəndənlə,
Sərbəsər aləm gərəkdir baş əjə fərmanına,
Taçi əbruji-lətfi qibləji-ijman imiş.

Xoş təməşə ejlədim gərdym tamam ətvərynə,
Coq bəjəndim əzyny, həm ləhçəji-ğoftərynə,
Məşəallah zahir etmiş ululuq asarınə,
Belə sandım kim mələkdir əvvələ didarınə,
Xeji caqdan sonra bildim kim gəzəl insan imiş.

Sajyr oqlundan xanyn gər olmadıq biz ruşinas,
Maney joq onları həm ejlədik bundan qıjas,
Bu səraq beylə səraqdər, ejləmiş nur iqtibas,
Vaqifa, sən qıl xudajə hər zaman şykyr sipas,
Valinin ocaqı beylə gyn kibi taban imiş.¹⁴⁰

120

Gylsən sənə joqdur bu nəzakətdə qərinə,
Kujun cəməni tə'nə urar xyldi-bərinə.
Synbyl onu gərgəç özünü saldı qəminə!
Bəh-bəh, nə açəb şykr xudamın kərəminə!
Olmaq belə qamat, belə gərdən, belə sinə.

Joq gylsəny gylzardə¹⁴¹ təmaşasə bu zylfyn,
Hifzində gorym saqlaja mevlasə bu zylfyn,
Dyşdy Xytən əmlakına qovqasə bu zylfyn,
Ta dyşdy mənim başma sevdasə bu zylfyn,
Zəncir ilə divanələri cəkdi səfinə.

Zylfy qoqusun¹⁴² coq diləram çanma gəlməz,
Rəhmi mægər ol hali-pərişanma gəlməz,
Bir geçə qulaq asmağa əfqanma gəlməz,
Bilməm nə olub sevgili jar janma gəlməz,
Çan cəqdə xudaja nə dejim mən bu gəlinə.

Bilməm nə deji b dilbərə ə'da genə məndən,
Kəsmiş nəzərin ahy vavejla gənə məndən,
Ən jətməz onun səm'inə əsla gənə məndən,
Dəndərdi uzyn ol gyli-rə'nə gənə məndən,
Ejb olmaja səjsəm belə iqbalın icinə.

İman gətirir cun hərəm olmağına Vaqif,
Syrətə uzunu qarşın törpağına Vaqif,
Gah zylfyn əpər, gah dyşər ajağına Vaqif,
Hərdəm baş əjər qaslarının taqinə Vaqif,
Sənsən mənə həm qiblə və həm Məkkə, Mədinə.¹⁴³

121

Həmdəmsiz ijdə verilə dam dolu aqca,
Jaxud verilə çənnəti-rizvanda baxca,
Mən orda oturmam, inan ej jari-qonaqca,
Gəl javuqa joldan cəqəbban sən bir ajaqca
Oqlan ələ qəljanə gətyr, jeri qabaqca.

Jaz fəslidir ejhaj həva başa urubdur,
Əjlanməjim olmaz gənyl eşqinlə dolubdur,
Jarsız belə gəzmək məməmi birçə qalıbdır,
Gənylm quşu coqdandı bu sevdajə dyşybdyr,
Oqlan ələ qəljanə gətyr, jeri qabaqca.

İtirmişəm əzmyu nolubdur mənə bilməm,
Bir ləhzaçə, bir jerdə durub dinlənə bilməm,
Əlsəm də əgər mən bu havadan dənə bilməm,
O qurda dənybdyr məni jər, əjlənə bilməm,
Oqlan ələ qəljanə gətyr, jeri qabaqca.

Cək gəlsin atə, bas-bas yzəngini ki, jandəm,
Jaqdə o qədər əşq məni çandan usandəm,
Daqılsın o gyn ki, ki mən ol gyndə jarandəm,
Jarıncıny sal başma ki, xejli utandəm,
Oqlan ələ qəljanə gətyr, jeri qabaqca.

Ejvaj nə jaman dərd imiş dəhrdə dulluq,
Puc dynjada joq zevqy səfa bir iki pulluq,
Gər getsə belə tamr bilir cümlə qırlluq,
Mən bəgzadajam bəski gərakdir mənə qulluq,
Oqlan ələ qəljanə gətyr, jeri qabaqca.¹⁴⁴

122

Məhəmməd Hysejn aqaja.

Cyn bizim şalvarımız əlavə həm əfzəl görək,
Rəngi yaşıl bir qədər qəddi dəxə ətvəl görək,
Əbrisi yzli myşğəfsənə mystəmsəl görək,
Toxujan amma onu bir aqy nazik əl görək,
Lənbarən məhvəslərindən bu işə feisəl görək.

Aq¹⁴⁵ görək simin bədən şalvarbafın sinəsi,
Olmaja eşq əhlinə bir zərrə byəzy kinəsi,
Mehribanlıq etmək ola adəti, dirinəsi,
Myttəsil-evqat əlində şənəvy əjinəsi,
Sən'əti zyflə, buxaqə cəlvəvy sejqəl görək.

Bir pəri-sijma görəkdir dilbəri-şalvarduz,
Jaş on dort, ja ijirmi ola ja inki otuz,¹⁴⁶
Geçələr ryxsarı bəşq verə manəndi-rüz,¹⁴⁷
Filməsəl xyrşidi-pyr ənvərə nisbət dilfyrüz,
Pərtəvi-ryxsarəsi manəndəji məş'əl görək.

Hər kimin ki işi jaxşə, özy bir nakəs ola,
İstər anın daima toquduqu bəkrəs ola,
Haşəlilləh ki, ona rəqəbət edən bir kəs ola,
Jə'ni şalvar toquan bir dilbəri-nevrəs ola,
Joqsa ki, mytləq dejil ustadi-mystəməl görək.

Vaqifəm ruzi-əzəldən əsiqi sevda-məzaç,
İstərəm onu ki, onun sacə ola bir qulaç,
Ejlərəm bir elə jərlən başmaqın başma tac,¹⁴⁸
Ej Məhəmməd Hysejn Aqa edə gərsən bir ilaç,
Dyşdy bu şalvar işə bir myşkil isdir həl görək.

123

Verdi Aqa bir cuxa ki, min donə dəjər,¹⁴⁹
Qeysəri-Rum gejən rəxti-hymajunə dəjər,
Filməsəl xəl'əti-xaqanı-fəridunə dəjər,
Jaqaşə jaqa dolu lə'loi məknunə dəjər,
Myxtəsər hər ətəji bir ətəj altunə dəjər.

Cuxa coq gərməşəm amma ki, bu babət nə dejim,
Kimsədə gərməmişəm qabili-qamət nə dejim,
Ejləjibdir kişi bu işdə qijamət nə dejim,
Gəstərib dəzri bir e'cazy kəramət nə dejim,
Ki tamam karə Ərəstuyj Fəlatunə dəjər.

Cənnət əsbabına zahid bu qədər mystərisən,
Az danış, başım aparma, kişi sən sərsərisən,
Kor dejlisən hələ bir sil gozyny baq bəri sən,
Syndysi-xizrilə dut bu cuxəji-əhməri sən,
Gər bunun hansı biri qijməti-əfzunə dəjər.

Bələ kim, bu cuxadər ziyvəri-fərxəndə-liqa,
Gərməjib kimsə dəxi səlli ola ali-əba,
Versin allah bunu bəxş ejləjanə omri-bəqa,
Ləffy nəşrində myrətəb fərəhy zibu səfa,
Pəri-tavusda olan adəty qanunə dəjər.

Gər mənə başdan ajaqa verələr hylləji-hur,
Jyz yzy gyn kibi zər-katibi ici sammur,
Həq bilir bilməz idim zərrəçə mən nazy qyrur,
Əl verib gənləmə şimdİ ö qədər zəvqy syrur,
Cami-cəmdə iclən badəji-gylgunə dəjər.

Var imiş mändə açəb talei xoşbəxti niku,
Bəxşi-ərzani olub ejlə ki, gəldi mənə bu,
Bundan iraq ola jarəb nəzəri-çəşmi-ədu,
Hər gejb durmaq bir dilbər ilə ruj-bə-ru,
Baqi-çənnət olan tubiji-mevzuna dəjər.

Nə əcajb cuxadır, bu nə gözəl sevbi-şərif,¹⁵⁰
Tələti tazəvy tər, şivəsi xoş buji-lətif,
Sairin təb'i kibi naziky zibavy zərif,
Mətləi-məsnəviyə cəki-giribənə rədif,
Cəminin seç'i kələməndəki mevsunə dəjər.

Hər kimin¹⁵¹ cəməsi mahut və ja bəkrəs olur,
Xalq arasında məkanə fələki-ətles olur,
Gərci xar olsa özy, jarəb gyli-nevrəs olur,
Məhvəşlərdən onun müstərisi coq kəs olur,
Bu hesab yzrə liqə-məxzəni-qarunə dəjər.

Kimə bilməz bu giranməjə mətai-həsəni,
Cuxadır çərməz, ja dənəji lə'li-Jəməni,
Dilbərin sərvə-qədi lələ ruxyn gyl bədəni,
Jusyfyn joqsa ki, Jə'qubə gələn piraħəni,
Cəşmi tarə cəkilən pərdəji-pyrxunə dəjər.

Nəkəri jaxşə bəjin misli aqazadə gəzər,
Qəmi-dynjanə jəməz nejšəki dynjadə gəzər,
Rytbəsi, mə'rəkədə mənzili ə'lədə gəzər,
Vaqifi bilmənəm aja necin yftadə gəzər,
Belə cuxa gəjənin kəlləsi gərdunə dəjər.¹⁵²

124

Ej səba jarə de kim, avarə gərdym Vaqifi,
Qəm əlindən bikəsy bicarə gərdym Vaqifi,

Baqır olmuş sər-bə-sər sədparə gərdym Vaqifi,
Aqibət salmış əzyn odlarə gərdym Vaqifi,
Geçə-gyndyz myntəzir didarə gərdym Vaqifi,

Qaşlarındən ajrə ol mehrəb gərməz gözləri,
Eiləməz şəmsə nəzər, məhtəbb gərməz gözləri,
Arizin istər gyli-sirəb gərməz gözləri,
Aqlar elə geçə-gyndyz xəb gərməz gözləri,
Jandırəddər çənnət odlarə gərdym Vaqifi.

Bir janar atəş salib pərvanə tək ə'zəsnə,
Oqşajəddər dəhrdə əşiqlərin risvəsənə,
Nələlər ejlər kujunda jalvarar mevləsənə,
Baş qojub¹⁵³ ejlə sənin ol zylfynyn sevdəsənə,
Bir zaman basmaz əjaq bazarə gərdym Vaqifi.

Qaməti-məxzunlə¹⁵⁴ bir sərvə-gylşənsən gözəl,
İki dynjanəni səfəvy zəvqinə tənsən gözəl,
Etməjə gözədən gənylədən ajrəsən, gənsən gözəl,
Fikry zikri, dediji, danışdıq sənsən gözəl,
Majil olmaz hər jetən goftarə gərdym Vaqifi.

Səjlə kim başın ucyn¹⁵⁵ bir lyft qyl ej gyl'yzar,
Sallanb sərvə rəvan tək bu janə ejlə gyzar,
Geçə-gyndyz dərdy qəm etmiş məni çəndan bezar,
Gərməjə didarəni hər dəm cəkər coq intizar,
Gözləri tikmiş baqar jollarə gərdym Vaqifi.

125

Vəh bu baqın nə açəb sərvə-dilaralarə var,
Hər tərəf tazə acılmış gyli-rə'nalarə var,

Acıbb tazəvy tər lələji-həmrələr var,
Jə'ni Tiflisin açab dilbəri-zibalar var,
Ej gənyl sejr elə kim tyrfə təməşalar var.

Mərhəbə Tiflis imiş cənnəti dənja yerinin,
Jəqəbbədyr ona cəmiyyəti hury pərinin,
Mən bu səhrin nə dejim vəsfini dilbərlərinin,
Filməsəl sətky-şəmajıldə bəli hər birinin
Məli tabanə bərabər səry sijmalar var.

Ol qədərdir byti-nazik bədəny inçə mijan,
Ejləmək olmaz onun vəsfini mə'lumy əjan,
Hər biri nazy nəzakət bilə min afəti-çan,
Çümlə bir çilvədə, bir şivədə, xoş sərv-i-rəvan,
Məst tavus kibi gərdəni-minalar var.

Yzləri pərtəvi-mehri-çahanara kimidir,
Səfhəji sinaləri simi-mysəffa kimidir,
Ləzzəti-ləhçələri nitqi-Məsiha kimidir,
Əlləri mə'cizəji-həzrəti-Musa kimidir,
Dilrybəlyqda əçajib jedi-beizalar var.

Ala gözler syzylyb nərgisi sirabə donyb,
Aq qabaqda xəmi-əbruləri mehrabə donyb,
Lə'l tək ləblərinin rəngi meil-nabə donyb,
Təkylyb gərdənə saclar uçı qyllabə donyb,
Sona çəqəsqə kimi zylyf-məyərəlar var.

Nə qədər varsa¹⁵⁶ buxaqy zənəxdany lanaq,
Taza gyl japraqə tək qərməzdyr naz.ky aq,
Bir-birindən gətyryb şə'ləsini misli ciraq,

Gərməjib kimsə belə qəsy gəzy dişy dodaq,
Əzgə bəbət sifəty surəty ə'zalar var.¹⁵⁷

Baqi-rizvanda əgər hurijy qılman coqdur,
Bu gözəllər kimi məqbuly myzəjjən joqdur,
Nəsi-bər-nəsl gözəllik bulara bufruqdur,
Mən gərənlər ki, mələkdən, pəridən artıqdır
Hələ derlər ki, bulardan dəxi ə'lalar var.

Qalmışam valehy maty mytəhəjjir, dili lal,
Ej xydavəndi çahan, gizli dejjildir sənə hal,
Bu neçə sibi-zənəxdan, bu neçə ziby cəmal,
Ki veribsen bulara sən bu qədər izzy kəmal,
Neçə kim var çahan, surəty ə'zalar var.

Bədəni-pakə cəkib abi-rəvan tək sulara,
Aqarəb tazəvytər çümlə dənybdyr qulara,
Abi-Kyr nisbət edib bojlarəly qarqulara,
Necə səjdən belə zahir ki, xudanən bulara
Nəzəri-mərhəməti, lytyf hyvejdalar var.

Biri həmmam ki, qydrətdən olub bəzly bərat,
Biri Kyr suju ki, hər çyr'əsi bir abi-həjat,
Biri bu xubluqu gəjəckliky pakizə sifət,
Biri oldur ki, nəçib əsldə alidərəçat,
Aləmin sərvəri vali kimi aqalar var.

Jəddi həmmam, nə həmmam ki, sər mənzili hur,
Həşt cənnət kimi hər guşəsi bir mətləi nur,
Bir əçəb abi-rəvan gərm qəlyb onda zyhur,
Sykr təqdirinə ej qədri-qəjjumy qəfur,
Lytyfnyn bəndələrə ne'məti-ymalar var.

Mənbə-i-cüdy kərəmdən acılıb dyrri-xoşab,
Ba səfa həvzə dəmadəm təkilyr misli-gylab,
Görsə bir kərrə onu mən kimi bir xanəxərab,
Gəlməz andan daxı bir çanıbə manəndi-hybab,
Getmə də badə başı mənzily mə'vaları var.

Gərçi ej xızr bulubsan şərəfi-fejzi-əzəl,
Verməjibdir gənyl əsajisi əmma sənə əl,
İstəsən ömrü-dubarə görəsən tyrfə gözəl,
Bırçə təşrif bujur Tiflisin həmmatına gəl.
Gör nəçə rahatı-çan bəxşi-tənasaları var.

Bu ucıq bejlə ucıqdur ki, bşyq ajə salır,
Gyn kimi şələsini çümləji-dünjajə salır,
Tez dutar xainy bədxahları vəjə salır,
Hər kimin başına kim mərhəməty səjə salır,
Elə bilsin oların dinilə dünjaları var.

Vaqifa səndə ki joqdur bilirəm zəhdy rija,
Sərti-ixlas gərək ejləjəsən şimdi əda,
Elə bu valijə, oqlanlarına xəjri-dua,
Saqlasın onları öz hifzi-pənahında xuda,
Həsıl etsin nə qədər dildə təmənnaları var.¹⁵⁸

Ah, bir sərxoş nigarın daqı öldürdy məni,
Gyn-bə-gyndən hysnunun revnəqi öldürdy məni,
Aq biləklərdə qəzib qolbaqı öldürdy məni,
Ejlədi səhla gözün mıştaqı öldürdy məni,
Qamudan ə'lə ki, qaşın taqı öldürdy məni.

Nə açəb təsvir olur aq əllərə əlvan həna,
Məxmuri gözür pişalə gərdəni misli-mina,
Al sərəndazla qəşabə, ystə tyrfə aq çuna,
Oul gymys bəzbəndli, beldə kəməz ysty mina,
Məclis icrə bu nişanda saqi öldürdy məni.

Al janaqların sanasan ki, qəzibgyl xərməni,
Tər zənəxdaninə baqıb-qça çünün ejlər məni,
Məst cəşminə açajib rəng dutmuş syrməni,
Qurşujub ol aqy nazik əllər ilə tirməni,
İki jandan uçların salmaqı öldürdy məni.

Sallanıb jyz naz ilən hərdəm səqanda xanədən,
Hər tərəf baqsa qırar həm dust həm biganədən,
Əqlı huş ikrah olub getdi məni divanədən,
Qara gözür syzylyb sərməst olub peymanədən,
Ahu tək hər dəm dənyub baqmaqı öldürdy məni.

Vaqifəm qıldım bu süxun hysnuny fikry xəjal
Gyn-bə-gyn inçəlibən oldu tənim muşə misal,
Axırb verdi məni bərbədə bu qaşə bilal,
Qəbrimin daşına jazsın bu sozy əhli-kəmal,
Dilbərin mənədən uzaq olmaqı öldürdy məni.¹⁵⁹

Aj gedə qurban olum qaşları kaman başına,
Belə ol süx baqan kipriji pejkan başına,
Məməsi misli şəkər, sinəsi mejdən başına,
Aqzı dyr, dişi sədəf, ləbləri mərçən başına,
Sərv damənkəşy xəndany xıraman başına.

Maşaallah nə açəb hysny çəmal sahibidir,
Tyrfə ryxsary zənəxdən, xəty xal sahibidir,
Əzy bir afəti-çan çəmzəsi qal sahibidir,
Gyn kibi ne'məti xubluqda kamal sahibidir,
Bizi bir caştə qonaq etsə nə noqsan başyna.

İltimas et ona kim bəsdir a zalım bu qədər,
Mən əzizəm mənə inçitməsin allah səvər,
Qorquram alə dıysər ejləsin əlbəttə həzər,
Bi təkəllif ki, sizə coq gəlibən getsəm əjər,
Qeiri fikr ejləmə ki əşiqəm hejran başyna.

Görmüşəm gözlərini nərgisi məstanə kibi,
Geçə-gyndvz gəzirəm colləri divanə kibi,
Ələ dıysə dənəgəm başyna pərvanə kibi,
Pərə-pərə çijərim ejləmişəm şənə kibi,
İstərəm sarmaşam ol zyfli pərişan başyna.

Sevmişəm ta mən onu namusy arəm kəsilib,
Qeiri gylzarə gedən rahgyzarəm kəsilib,
Xublarəm rovzeji-kujunda mədərəm kəsilib,
Vaqifəm onun ucyn səbrü qərarəm kəsilib,
Gəlmişəm ərz eləjəm valehi hejran başyna.

128

Ələ ej təxtəgahi-mə'dələt soltanə xoş gəldin,
Xəjaləm şəhrinin sərdari-zyf-ehsanə xoş gəldin,
Savadi-Misir xalın Jusyfi-Kən'anə xoş gəldin,
Gözüm, gönlym, əzizim, qəlbimin xaqanə xoş gəldin,
Mynəvvər ejlədin bu dideji girjanə xoş gəldin.

Səni badi-sabamə ejlədi agah halımdan,
Eşitdin joşa bir səs nələi-bie'tidalımdan,
Nə müddətdir xəjalən cəqmaməşdər xud xəjalımdan,
Fəqanəm guşuna jətdi xəbər verdi mələlımdan,
Kim ərz etdi gətirdin dərdimə dərmənə xoş gəldin.

Səha lytfyn fizun olsun ki, əltafi-zijad etdin,
Bu gyn mıstaqi-didarən olanə bərmyrad etdin,
Əzəldən ha unutmışdun nə jaxşy sonra jad etdin,
Qədəm basdın saadətə bizi əlhəqq şad etdin,
Sərəfli bürçi-iqbələn mehi-tabanə xoş gəldin.

Ləbi abihəjatın Vaqifa çənpərvər istərdim,
Skəndərdən də jyz qatla zylalın behtər istərdim,
Nə zevqi-çənnətyl-mə'va nə abi-kevsər istərdim,
Məqaləndən mykərrər tutılar tək şəkkər istərdim,
Gözüm ystə qədəm basdın mələhət kanə xoş gəldin.

129

Dilbər, nə deyim sən kimi çanan ələ dıysməz,
Zylyfn kibi hec zylyfi-pərişan ələ dıysməz,
Lə'lin kibi bir lə'li Bədəxşan ələ dıysməz,
Bir jerdə belə hakimi-Loqman ələ dıysməz,
Bicarələrin dərdinə dərman ələ dıysməz.

Bir ejlə nəzər ləşkəri-mıyzzan ələminə,
Gər necə keci b həkmy onun ruji zəminə,
Təbriz, Şəki, Gəncə və Kəbil şəhərinə,
Iran ilə Turan, Hələby Məkkə, Mədinə,
Bunlarda belə sənçələn çan ələ dıysməz.

Mən aşiq idim sevqi onun var idi məndə,
 Öz aşiqinin gərdənini saldı xəməndə,
 Kışmir, Xəta, Misr, Buxaravy Xytəndə,
 Musil şəhəri, Cin ilə Maciny Jəməndə,
 Gərci gəzələr Rum, Ərəbistan ələ dısməz.

Əlqissə ki, yız kafir ola yzdə mysəlman,
 Tevrat ilə inçil, zəbur, ajəti qur'an,
 Tiflis, İravan, Şamy Çəbəl, çümlə Trabzon,
 Dərbənd, Quba, Bakı, Samaxilə Sfahan,
 Jyz sejr oluna kylli-Daqəstan ələ dısməz.

Nə mazi myzare'də nəvaxani-xoş əlhan,
 Nə məqriby məşriqdə əcajib belə insan,
 Fihinnə və min hejsey hyvə lejsə kəmkən,
 Bilsə qədrin Vaqifin ejlər ona əhsən,
 Əz ruzi əzəl mən kibi oştən ələ dısməz.

130

Kim ki, zevq istər byti-sirin dəhan sevmək gərək,¹⁰⁰
 Lə'li-xəndan ləhçəsi şəkkər-fəşən sevmək gərək,
 Tubi-qədd, tuiqun sinə, tuti zəbən sevmək gərək,
 Zylfi myşk, amma janaqə ərəqəvan sevmək gərək,
 Ahu gərdən, gyl bədən, nazik-mijan sevmək gərək.

Səngdil saqilə mina tək edib xızı nişəst,
 Hejfdir pejvəstə etmək şişəi-gönly şikəst,
 Şəhrdən şəhrə girib hər jan cəlib coq pavy dəst,
 Əhli-irfan, nyktədan, şair sevən, aşiqpərəst,
 Bir myvafiq mehliqəji-mehriban sevmək gərək.

Saidi-saqi myləhhəm, simi-rə'nə tək bəjaz,
 Qybbəti bətni biluri-mevç dərja tək bəjaz,
 Bejzeji-tər sinəsi lə'ləi-lala tək bəjaz,
 Myşgi carqat sərəti mahi mysəffa tək bəjaz,
 Al sərəndəzə sərində zər-nişən sevmək gərək.

Gyl-nəfəs, bi xary xəş məhbubi-novrəs ejsbaz,
 Xoş-liva, byrqə'-kysa, əbrü-nyma, xatir-nəvaz,
 Aşina-dil, dostə majil, jarə istiqnəsə az,
 Qəddi-nazik, çisni fərbeh, yzy gen, zylfi diraz,
 Çeşmi şux, myzganə ox, qəşə kəmə sevmək gərək.

Aşinalıq hər gylən gyl yzdə sanmaqdyr əbəs,
 Hər nigahi-gərm ycyən odlara janmaqdyr əbəs,
 Hələns bilmədiyin jarə inanmaqdyr əbəs,
 Vaqifa əvvəl seyb sonra usanmaqdyr əbəs,
 Sevgili jarə sevən kəs hər zaman sevmək gərək.

131

Ej mahi-şərəf mehry vəfalər gətiribsan,
 Coq lytyf kərəm, cudy ətalər gətiribsan,
 Xyrsid kibi nury zizalər gətiribsan,
 Bu şəhrə ki, təşrif-i-bəqalər gətiribsan,
 Sən xoş gəliribsan və vəfalər gətiribsan.

Ej zati-şərifində olan cilyəji-təhsin,
 Hiçrin bizi etmişdi belə xəstəvy qəmgin,
 Nə dərdinə həd var idi, nə çevrinə təxmin,
 Biz myntəziri-rahin idik gözümüz əjdən,
 Xaki-qədəmində tutijalər gətiribsan.

Ej sahibi-tə'zim səry çan sənə peşkəş,
Dyrdaneji-cəsmi gyhərəfsən sənə peşkəş,
Bu təxtgəhi sineji-suzan sənə peşkəş,
Məçmuəji-myłki dili nalan sənə peşkəş,
Xoş mə'diləti yqda gysələr gətiribən.

Ej nysxəji-fərryx-rəqimy mynsiji-qydrət,
Əbruiji-lətifin xəti-mənşuri-səadət,
Sərlevhi-ryxyn məsdəri-dibacəji-fitrət,
Məzmuni-vyçudun həli imdadi-inajət,
Myxlislərə ehsany səxələr gətiribən.

Ej çani myəlla məhəli sərvəri Vaqif,
Fəqfury Fəriduny Cəmy qeisəri-Vaqif,
Əflaki-səadətə səid-əxtəri-Vaqif,
Didarəna myštaq idi cəsmi-təri-Vaqif,
Əlminnəty lilləh ki, çilələr gətiribən.

132

Bilmənəm mändən necin ol sevgili çanan kysyb,
Yzyna baqmaz dəxi bir gözəri məstan kysyb,
Aqladər qanlar mənə ruxsarəsi xəndan kysyb,
Qara gynlərdə qojub mənə mehi-taban kysyb,
Gənlymyn şəhrin¹⁴ sərəsər eiləjib viran kysyb.

Baqrəly vermış kəsər kipriklərin əlmasəna,
Aqlamaqdan gözlərim dönmüş iki qan tāsəna,
Geçə-gyndyz dşymüşəm dərdy qəmin dərjasəna,
Rəhm qəlmaz ah kim, əsiqi-şejdasəna,
Dərd öldyrdy mənə, bir eiləmöz dərman kysyb.

Ejlə ki, gərər mənə jəlbəq cəkər ruxsarəna,
Bir zaman qojmaz tamaşa eiləjim didarəna,
Danışar qəjrilə baqmaz mən qədimi jərləna,
Nə demiş mändən rəqib ol xublarən sədarəna,
Gəlmişəm ərzə nihajət eiləmöz divan kysyb.

Bu qədər kim səjlərəm dutmaz mənə qulaqənlə,
Joluna yz qojmuşəm basmaz gözəl ajaqənlə,
Nejlərəm çanənlən olmaq daxə saq qalmaqənlə,
Dəndərib yzyn jəqəbdər qaşənlə, qabaqənlə,
Ej gənyl gəl olaləm bu¹⁰² dilbərə qurban kysyb.

Danışəb gylməz yzyna ol pərivəş Vaqifin,
Səndərib gənyln jaqəb çanənlə myşəvvəş Vaqifin,
Ol səbəbdən çanəna dşymüş bir atəş Vaqifin,
Çyrmy təqsiri nədir jərəb bəlakəş Vaqifin,
Səjlərəm bunça eşitməz dady ə'ləman kysyb.

133

Qış gyny cunky dənər şul çənəntyl-mə'vajə kyrk,
Ol səbəbdən ləjbəq olmuş firqəji-mollajə kyrk,
Gərynyr onu əgərçi himməti-valajə kyrk,
Ejlə ki, püşak olur fəsl-i-şita ə'zajə kyrk,
Tə'n edər jyz faxiri-məlbəsujə dijəvajə kyrk.

Kyrk olan jerdə çahanənlə rəxti-əlvənlə nədir,
Eşməky zərdabə bəkrəs cuxa barənlə nədir,
Pərqunun dşəjli, jəsənlə və jorqənlə nədir,
Gərmə nərm adamlarən qucaqə jə jənlə nədir,
Revzəji-rizvanda bənzər hyləjli-hurajə kyrk.

Gün bu gündən belə istər hic tefvir etməsin,
Bady bərim istəsə, təbdily təqdir etməsin,
Jazədək kimsə mənə otaq təmir etməsin,
Savьqьn hər nə əlindən gəlsə təqsir etməsin,
Oldu bir cəvşən xədəngi şiddəti-sərmajə kyrk.

Pustini bərrəgi byzqalə vəqti filməsəl,
Ejdi-novruzı əjan etməkdədir byrçi-həməl,
Дахь sən lazıy dejihsən ej bahari-xoş əməl,
İstəməm şimdən gəru xah gəlmə, xah gəl,
Артырьдыр jə'ni asajış qədy balajə kyrk.

Vaqifa, coq lyti qəlmış həzrəti sybhan sənə,
Kyrk irsal ejiəmiş ol sahibi-Sirvan sənə,
Xanəji-xanь abadan guj,¹⁶⁵ verdi çan sənə,
Dutma kəm kim coq kərəmdir bu əzimyşşan sənə,
Fəxr qyl kim padşəhlərdən gəlir paşajə kyrk.¹⁶⁴

134

Ej mənə ejləjən ələmdə pərişan saqqal,
Səni joq ejləsin ol qədiri sybhan saqqal,
Gorəjim kim olasan xak ilə jeksan saqqal,
Ki mənəm sən evimi ejlədin viran saqqal,
Dəjdi səndən mənə iyiz illəty noqsan saqqal.

Var idi bundan əzəl məndə ki ta vəçhi-həsən,
Tər binagusy zənəxdani-səmən sadə zəqən,
Həmdəm idi mənə hər lə'l-ləby qyncə-dəhən,
Tyf sənin yzyna kim xublar icində mənə sən,
Bir kəs idim ejlədin nəkəsy nadan saqqal.

Bəs ki, bədsəksəny başdan ajaqə myrdar,
Dəm-bə-dəm səndən olur buji-nəçəsət izhar,
Neçə etsin sənə rəqəbat sənəmi-gylryxsar,
Abrudan mənə sən saldın elə ej idbar,
Taki, oldun nəgahan yzədə nymajan saqqal.

Sən dəjilsən belə bir p. ki, cəqasan yzə sən,
İstər hər bir telinə dyrly çəvalıh dyzəsən,
Jardan mejlini bilmərrə gərəkdir yzəsən,
Girməzsən daxı,¹⁶⁵ bir cəngə samənça gəzə sən,
Filməsəl gər olasan synbyly rejhan saqqal.

Qaradıy belə di Vaqif gələ gər kim aqara,
Adəmi dəndərir o aqzə aqarmış zaqara,
Bu hal ilə gələ gər kim, gedə toja, maqara,
Novçəvanlar edə səhbət¹⁶⁶ cala kusy naqara,
Evdə ələmdə səni didəsi¹⁶⁷ girjan saqqal.

135

Bir gəzəl qamətli jari-lalə rəngi sevmişəm,
Jarə istiqnəsə, sirin şuxy şəngi sevmişəm,
Qaşb iaj, kiprikləri tyriş xədəngi sevmişəm,
Ox atıb qanlar təkən tyrkənə çəngi sevmişəm,
Hələ rəhmli gəlməjən bir baqır, şəngi sevmişəm.

Naz ilə sərxoş gedəndə ol gəzəllər sər vəri,
İki jandan mevç edir zərrin kələqəj ycləri,
Bir mələkdir sanasən ucmaqə acmış səhpəri,
Rozəji-kuji-Mədinə, qaşb Kə'bə minbəri,
Arizi yzə həçər tərhində bəngi¹⁶⁸ sevmişəm.

Bad əsib yzdən niqabi acılanda gah-gah,
Sə'ləsindən gyn olur göjdə xəçil, şərməndə mah,
Gərdəni, qəddi tamam gəjcək, ruxi syn'i-ilah,
Sər-bə-sər əndamı aq, qaşb, gəzy sacı sıjah,
Al hənadən lələ rəng gylgunə cəngi sevmişəm.¹⁶⁹

Hər zaman ki, ol sənəm gedir qabaqmdan mənim,
Başədək bir od düşür jənər ajaqmdan mənim,
Gəy dəjir bir-birinə ahy-fəraqmdan mənim,
Kəsmə mina qylqylytyn saqi qulaqmdan mənim,
Xəndəji çanənə bənzər mən bu həngi sevmişəm,

Vaqifəm hərdəm dilimdə əzbərim dost adədir,
Qəddi xoş rəftarə gənytm baqnyln şimşadədir,
Gəzlərindən əl'əman kim çənnyln çəlladədir,
Mən sevən dilbər Məhəmmədin gözəl evladədir,
Sanmajyn¹⁷⁰ Sən'an kibi azyb firəngi sevmişəm.

136

Nejlirəm bejlə bunun mən gənytm iqbal icinə,
Handa jyz dutdum isə düşdym elə qal icinə,
Gyndə jyz gəz düşə aşiftəlik əhval icinə,
Qorxum odur ki, sabah aq düşə saqqal icinə,¹⁷¹
Hər sənəm gərsə deyə kim ... jim cal icinə.

Etməyə bir sənəmin kim səni hec gəny qəbul,
Sən ona istər isən ejləyəsen çənnyln qul
Çənnyln rəhm ejləməz janasan oda jyz jol,
Saqqal aq olanyn qijmətidir bir qara pul,
Gərci girsən bəzənib gyndə jəşl al icinə.

Kim ki, bircəilərini synbylə timsal salır,
Xubların başına qovqə gətirir qal salır,
Dami-təsxirə pəriruləri filhal salır,
Abrudan kişini dəhrdə¹⁷² saqqal salır,
Salma saqqalyn əndamə onun sal icinə.

Sahibi-saqqal əgər jyz ola sahir sözly,
Jə'ni başdan ajaqə ləhçəsi şirin, duzlu,
Ram olub baqmaz ona hec bir ahy gözly,
Nola saqqala jəqyn gəlməsə bir gyl yzly,
Kim qəjar ki, düşə gyl jəpraqə qanqal icinə,

Demə Vaqif ki, filan kimsənə coq zirəkdir,
Ja filan şəjr dejir, jəzəş hən gəjcəkdir,
Ja filan kətxydanyn simy zəri lək-ləkdir,
Xubların sevdiciji sadə və top bircəkdir,
...məz onlar xəty-sejry-kəmalı-mal icinə.

137

Sənin ej şux mələik zadə qurbənyln olum,
Gəlmışəm dərgəhynə mən dada qurbənyln olum,
Nə olur bir jətəsən fərdjadə qurbənyln olum,
Məni gözdən salıb ujma jada qurbənyln olum,
Belə iş jəxş dehil hec ada qurbənyln olum.

Düşmüşəm dərdinə coq məhnəty qajqə cəkirəm,
Deyə bilməm sənə amma elə gizli cəkirəm,
Nejləjim coq gəryrəm zylmyn qorqu cəkirəm,
Dolanıb mən qəryna busəyə arzu cəkirəm¹⁷³,
Sən əzyn bir jətəsən fərdjadə qurbənyln olum.

Ləblərin lə'li-Jemən, quncəji-tərdir dəhənin'¹⁷⁴
Taza gyl xərməndər başdan ajaqa bədənin,
Lal edər tutuləri ləhçəji-şirin-syxənin,
Gylşənin rəvnəqisən zinəti-bağy səmənin,
Bojun oqşar sənin ol şimşada qurbanın olum.

Xəstənəm coq dilərəm janıma bir dəm gələsən,
Səhibən xəncəri'¹⁷⁵ baqırm başın bir dələsən
Baqıban bəndə cəkən çovru çəfanı biləsən,
Bəlkə bir rəhmə gəlib dərdimə carə qılasan,
Gətməyə ahilə ömrym bada qurbanın olum!¹⁷⁶

138

Ol mahi münəvvər ki, səhərdən gedəcəkdir,
Ryxsarəji-pyrnur nəzərdən gedəcəkdir,¹⁷⁷
Xaki qədəmi didəji-tərdən gedəcəkdir,
Təşrifı onun jə'ni səhərdən gedəcəkdir,
Əlqissə səqəb ixtijar əldən gedəcəkdir.

Saqı nə durubsan sələ devran jola dıssın,
Nəmə daqıbbı mytribi xoşxan jola dıssın
Cəlsən dəfı ney naləvy əfqan jola dıssın,
Bu geçə gərəkdir iləri çan jola dıssın
Fərdə ki, syrahi qədi gərdən gedəcəkdir.

Məndə nəzəri var idi bu tyrfə çəvanıñ,
Didarına muştəq idim mən daxə anıñ,
Sinəm hədəfinə muzəji-şuxi-fəşanıñ
Qan aqla gəzüm kim sabah ol qəşə kəmanıñ
Pejkəni səqəb zəxmi-çijərdən gedəcəkdir.

Jarın sənə iqrarə gər iqrar isə Vaqif,
Hər dərdi-dilindən ki, xəbərdar isə Vaqif,
Səbr ejlə əgər jari-sitəmkar isə Vaqif,
Cək başına bir fikrin əgər var isə Vaqif,
Kol sərvı-qədin səjəsi sərdən gedəcəkdir.¹⁷⁸

139

Mən çahan mylkündə mytlaq doqru halət gərmədim,¹⁷⁹
Hər nə gərdym əjri gərdym əzgə babət gərmədim.
Aşinalər ixtilatında sədəqət gərmədim,
Biəty iqrarı imany dəjanət gərmədim,
Bivəfadən laçərəm təhsil-haçət gərmədim.

Xah sultan, xah dərvişy gəda bil'ittifaq,
Əzlərin qəlməs giriftari qəmi dərdi-fəraq,
Çifəji-dynjajədir hər chtiJacı iştiaq,
Bunça ki, etdim, təməşə, səzlərə asdəm qulaq,
Kizby bəhtandan sivaib bir hekaJət gərmədim.

Hər sədəvy səş ki, dıynjajə dolub əksər, əqəl,
Cümlə məkry al fənnı fitnədir, çəngy çədəl,
Dirhəmy-dinar ucındyr hər şeJə jəryssa əl,
Myqtədilərdə itəət myqtədələrdə əməl,
Bəndələrdə bimı bəjlərdə ədalət gərmədim.

Xəlqi-ələm bir əçəb dəstür dutmuş hər zaman,
Hənsə¹⁸⁰ qəmli gənlı kim, sən edər olsan şadiman,

O sənə əlbəttə ki, bədguluq eylər bigyman,
Hər kəsə hər kəs ki, etsə yaxşıbıq olur iman,
Bulmadəm bir dost ki, ondan bir ədəvət görmədim.

Alimy çahil, myridy myrşidy şagirdy pır,
Nəfsi-əmmarə əlində sər-bə-sər olmuş əsir,
Həqqi batil eyləmişlər, işləni çyrmi-kəbir,
Şeyxlər şajjad, abidlər, əbusən qəmtərir,
Hic kədə həqqə lajiq bir ibadət görmədim.

Ejləjən viranə Cəmsidi-cəmin eivanıny,
Jola salmış bir ki, bəzmi-ışrətin cəndanıny,
Kim qalibdir ki, onun qəm təkəməjibdir qanıny,
Dənə-dənə imtihan etdim fələk devranıny,
Onda mən bər'əkslikdən əzgə¹⁸¹ adət görmədim.

Hər kişi hər şey ki, sevdi, onu behtər istədi,
Kimi təxy, kimi taçy, kimi əfsər istədi,
Pədəhlər dəm-bə-dəm təsxiri-kisvər istədi,
Eşqə həm coq kimsə dışdy vəsli-dilbər istədi,
Hec birində aqibət bir zevqy rahat görmədim.

Gyn kibi bir şəxsə gyndə xəjr versən sədhəzar
Zərrəçə etməz ədaji-şykri-ne'mət aşikar,
Qalmajıbdır qejrəty şərmı həja, namusu ar,
Dedilər ki, e'tibary e'tiqad ələmdə var,
Ondan ötry mən də coq gözdim, nihəfət görmədim.

Mən özüm coq kuzəkəry kimjəgər ejlədim,
Sikkələndirdim qybari-tirəni zər ejlədim,
Danəji xərməhrəni dyrrə bərabər ejlədim,
Qara daş dəndərib jaquti-əhmər ejlədim,
Qədry qiymət istəjib qejrəz-xəsərat görmədim.

Muxtəsər kim belə dınyadən gərək etmək həzər,
Ondan ötry kim dejidir öz jerində xəry şər,
Alilər xaki-məzəllədə, dənilər mə'təbər,
Sahibi-zərdə kərəm joqdur, kərəm əhlində zər,
İşlənən işlərdə ihkamy lijaqət görmədim.

Devləty iqbaly məlyn axıryn gərdym təmam,
Həsməty çahy çələbn axıryn gərdym təmam,
Zylfy ruy xəty xəlyn axıryn gərdym təmam,
Həmdəmi-sahib cəməlyn axıryn gərdym təmam,
Başədək bir hysni surət qəddy qamət görmədim.

Ej xoş onlar kim, Məhəmməd Mystafəny sevdilər,
Oldular aşiq Əlijəlmıyrəzəny sevdilər,
Sidqy ixlasilə pənç ali əbanə sevdilər,
Cardəh mə'sum tək müşkil gışəny sevdilər,
Daxə onlardan gözəl jaxşə cəməət görmədim.

Ja imam-əl-insy vələcınny səhənşahi ymur,
Gətdi din əldən bu gındən bejlə sən ejlə zyhur,
Qojma kim, şeytani-məl'un ejləyə imanə zur,
Sə'ləji-hysnyndə bəxş et tazadən dınyajə nur,
Kim şəriət məş'əlində istiqamət görmədim.

Göz açardı ruzigarım oldu gyn gyndən sijah,
 Etmədim səd heif kim bir mah-ryxsarə nigah,
 Qədr bilməz həmdənilə ejlədim ömry təbah,
 Vaqifə jarəbbəna öz lytfyny ejlə pənah,
 Səndən özgə kimsədə lytfy inajət gormədim.¹⁰²

140

Jarım nə gözəl gejinib olvan bəzənibdir—
 Bala puşi-jaşıl,
 Gylsəndə sanasan gyli-xəndan bəzənibdir,—
 Xursidə myqabil.

Sybhi duruban çilvə verir iki janaqə—
 Dynjajə salır nur,
 Bir hysni-bədi' təl'əti taban bəzənibdir,—
 Xoş revnəqi kamil.

Fitnə gözynə syrma cəkib qaşına vəsmə,—
 Çan almaqa durmuş,
 Hər qəmzəsi bir afəti devran bəzənibdir,—
 Bir qəmzəsi qatıl.

Ənbərmi və ja myşk xətən ijidir bu¹³³—
 Hərdəm gəlir andan,
 Səndəl qoqulu zylfi¹³⁴ pərişan bəzənibdir—
 Qjarətgəri-kamil.

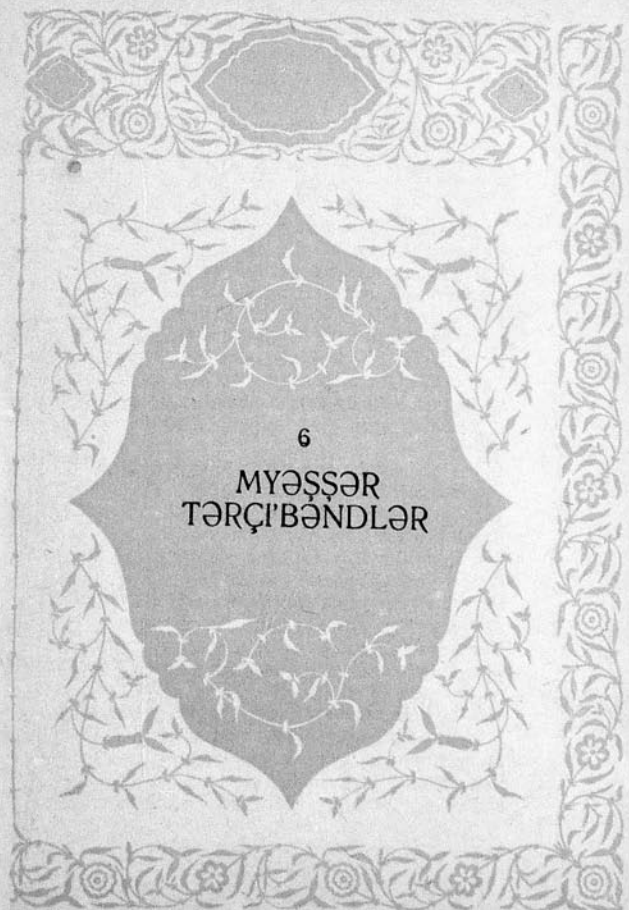
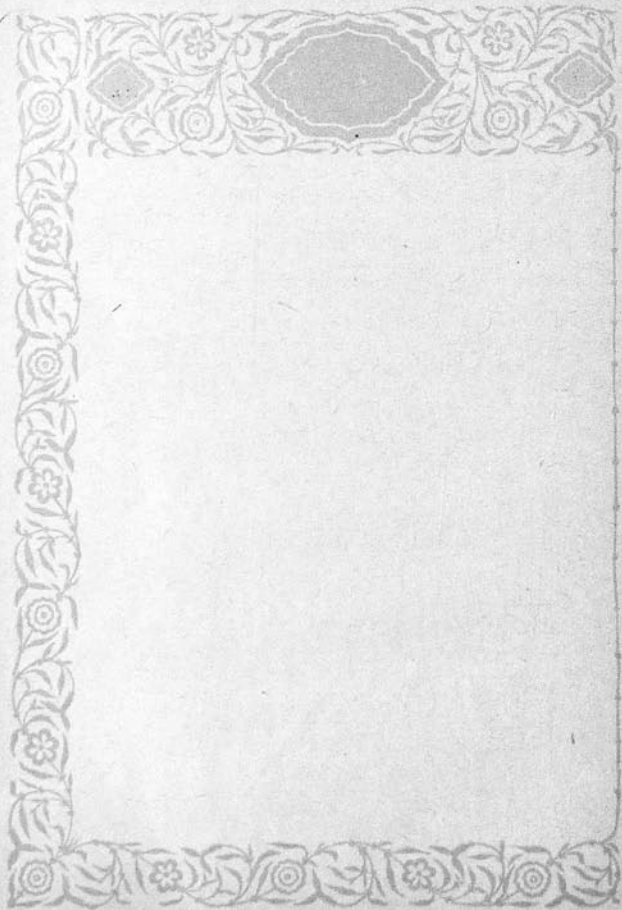
Vaqif nə təməşə, nə əcaib, nə qijamət—
 Ə'rər xəçil oldu,
 Ta gərđy ki, ol sərvə-xyraman bəzənibdir—
 Aləm ona majil.¹³⁵

141

Jarəbbi, bu şəhrə o yzy mah gələjdi,—
 Gedəjdi bu zylmət,
 Məcmuəji-xubanə şəhənsəh gələjdi—
 Edəjdi ədalət.

Hiçran mənə sən coq elədin zylmy sitəmlər,—
 Səndən edərəm mən,
 Fərjadimə ol xysrevi-dərgah gələjdi—
 Gər ki nə şikajət.
 Ol aqzə şəkər, sozy şirin ah gələjdi—
 Edəjdi inajət,
 Biləjdi ki, Fərhad kibi təlxməzəçəm—
 Bir dadə jetəjdi.
 Vaqif, geçələr ejləmək olmaz qəmə dərman—
 Gər olmasa həmdəm,
 Allahdan olub lyf o həmrəh gələjdi—
 Qəl gündə mybahət.¹³⁶

6

MYƏSSƏR
TƏRÇİ'BƏNDLƏR

142

Ej byti-tutizaban gəl ki, məqalın istərəm,
 Təsnəji-didarənam abi-zylalın istərəm,
 Nazi-gərmı qəmzəji-cəsmi qəzalın istərəm,
 Yz bəjazənda sənin öz xəyyə-xalın istərəm,
 Mətləi vəçində əbrui hilalın istərəm,
 Səjəji-sərvi-qədi tuba misalın istərəm.
 Dəm-bə-dəm zevqi-təməşəji-çəmälın istərəm,
 Tari-zylfi müşk rəngi vərdi-älın istərəm,
 Qalmışam hiçrində gylzari-visalın istərəm,
 Ej byti-tuti-zəban gəl ki məqalın istərəm.

Gyllər acılmış bu gyn ejsy nişatın vəqtidir,
 Guşəji-gylzardə fərşi-bisatın vəqtidir,
 Tazədən təçdidi-əqdi-irtibatın vəqtidir,
 Bəzmi-ejdi-vəslə tərtibi-nişatın vəqtidir,
 İnqizəji fəslı-gyldən ehtijatın vəqtidir,
 İlləti-eşqə iləci-Buqratın vəqtidir.
 Revzəji-rizvan ucyn səjri-siratın vəqtidir,
 Aşbıy mə'suq ara xoş inbisatın vəqtidir,
 Hər zaman şirin-şirin ixtilatın vəqtidir,
 Ej byti-tuti-zəban gəl ki, məqalın istərəm.

Rahi-eşqində sənın mən çany sərdən kecmişəm,
 Parə-parə qılmışam gönly çijərdən kecmişəm,
 Janmışam pərvanələr tək baly pərdən kecmişəm,
 Hər səmən sa tyrrədən hər simbərdən kecmişəm,
 Dilbəri-qıncə dəhən nərkis-nəzərdən kecmişəm.

Lələdən ol cəkmışəm gyl bərgi tərdən kecmişəm,
 Tərk edib dəhrin səfəsən xəjry şərdən kecmişəm,
 Dişləri cyn məxzəni dırry gyhərdən kecmişəm,
 Kevsəri unutmışam, səhdy şəkərdən kecmişəm.
 Təsnəji-didarənam, abi-zylalın istərəm,

Mən sənın bir əşiqi-biixtjarən olmuşam,
 Bidily biçəny bisəbry qəragın olmuşam,
 Şənəvəş myştəqi-zylfi-tabdərgın olmuşam.
 İncəlib sət bə-sət tary-marın olmuşam,
 Uzun illər pəji-bəndi rəhgyzarın olmuşam,
 Rəhgyzarın yzrə sərvim xaksərgın olmuşam,
 Valehi-xali-zənəxdəny yzərgın olmuşam,
 Bir onalmaz dərdməndi-intizarın olmuşam,
 Şux nigahəndan dışyb siri-şikərgın olmuşam,
 Nazi-gərmı qəmzəji-cəsmi-qəzalın istərəm.

Cynky myştəq olmuşam sən sərvı-siməndəmə mən,
 Ejlərgəm myzganıym xunilə zərrin-xamə mən,
 Jazaram hər gyn sənə mehry vəfadən namə mən,
 Coq dedim həmrəng olum ol arizi-gylfəmə mən,
 Qojmaz amma cərx gərdun tez jetəm bu kamə mən.
 Joq əçəb desəm sühəru gərdəsi-əjjamə mən,
 Dışmışam səh həlqəji-zylfyn uçundan damə mən,
 Nə şərabi-lə'lguna məjiləm, nə çamə mən,
 Tikmişəm göz ruzi vəslindən gələn bəjramə mən,
 Mətləi vəçində əbrui-hilalın istərəm.

Ta gəlir gəh-gəh mənə badi səbadən kaqzıyn,
 Çənləmə mədhuş edər ənbər havadən kaqzıyn,
 Bərgi-gyl tək dışməz ol ətri-fəzadən kaqzıyn.
 Sanki bir ottardır gəlmiş Xətadən kaqzıyn,

Dəm vurar İsa kibi ömri-bəqadən kaqəzən,
 Bir əcəb sərməşqdir mehry vəfadən kaqəzən,
 İsləsin qasid, kəsilməsin aradən kaqəzən,
 Kəm dejildir levhi-tumari-qəzadən kaqəzən,
 Alsa min zinjət əgər müşkin qaradən kaqəzən,
 Yz bəjazənda sənin öz xəttü xalın istərəm.

Göstəribdir bilməzəm lə'lin nə ləzzət gənlümə,
 Dənə-dənə onu zikr etməkdir adət gənlümə,
 Ondən özgə gəlməjib şirin hekajət gənlümə,
 Firqətindən qalmajıbdır səbry taqət gənlümə,
 Qamətindən ajrə zahirdir qijamət gənlümə,
 Və'dəji-vəslin ha versin istimalət gənlümə,
 Sən əzən ta etməjincə bir inajət gənlümə,
 Coq jətər əqjardən çevry-ihənət gənlümə,
 Səjəji-sərvı-qədi-tuba-misaln istərəm.

Cyn myradi-xatirimdir lə'li-ləbdən sudi-əşq,
 Ejlərəm hərdəm qara baqərmə xunaludi-əşq,
 Ərsə başımdan cəqar tyk başına min dudi-əşq,
 Hər rəgimdir abi-sevdadən dolu bir rudi-əşq,
 Zahidi.napak tək¹⁸⁷ mən olmazam mərdudi-əşq.
 Haliyə mylki məlahətdə mənəm məhmudi əşq,
 Vər ymidim kim olam mən myqtədajı-çüdi-əşq,
 Həq mənə etmiş maysəlləm cynky hər mevçüdi əşq,
 Vaqifəm saldı məni atəslərə Nəmrudi-əşq,
 Qalmışam hiçrində gylzari-visalın istərəm.

143

Ej rəngi ryxi-ələna həjran guly lələ,
 Çan qurban ola sən kibi bir qasə hilalə,
 Vəh çilvəji-hysnyn jetişibdir nə kəmalə,
 Təhsin gətirər göjdə mələjək bu çəmalə,
 Səjr ejləmişəm coq sənəmi-hur misalə,
 Annıma nə dejim olmamışam bəndə həvalə
 Bir sən kibi şəkkər dəhəni-tuti-məqalə,
 Ta aşıq olubdur gənyl ol arizi-ələ,
 Həm silsiləji-kakilə, həm danəji-xalə,
 Daim cəkərəm sybhədəkin hər geçə nalə.

Səndən ki, çida nuş edərəm saqəri-gylnar,
 Tynü olma dənəm gözlərinə özgə çihət var,
 Ərz ejləjim ol tyrrəji-ənəbər gylı-ryxsar
 Qəlmış məni bir müşkil olan dərədə giriftar,
 Annıma janaram atəşə pərvanə kimi zar,
 Jə'ni ki, olah sənə mən aşıq didar,
 Hərgiz dejil əhvaləma bir kimsə xəbərdar,
 Nacar edərəm dərdi-dilim saqijə izhar,
 Lə'lin ki, dıysər jadəma ej gözləri ymmar,
 Bu zevqilə gəhi icərəm necə pijalə.

Minavy syrahidə ki, vardır bu ləfafət,
 Gər cəkməjələr qaməty gərdən sənə nisbət,
 Hərgiz mən edərdimmi daxə onlara ylfət,
 Hiçrində jətər çənəma coq məhnəty kylfət,
 İstərsə mənə gyndə cəkib tiqi şjasət,
 Öldürmək ucyn yz qəja dənə-dənə firqət,¹⁸⁸
 Şirin dəhənin gər olaçaqdır bizə qismət,
 Əlbəttə ki, gərryk tək ola çanı-sələmət,

Hər cənd ki, sənsiz edərəm ejslə işrət,
Sevqim dəxi də artıq olur çami-visalə.

Oqşar dejibən ləblərinə badəji-gylgun,
Onuncun olur hərdəm ona rəqbətim əfzun,
Mə'zur dutun¹⁰⁰ olmuşam şuridə çiğərxun,
Coq olmuşam aşiftə pərişan-dily məhizun,
Zira ki, sənin danəji-xaləndakə əfsun,
Dil myrqini etmiş girehi-zylfynə məftun,
Çəm olsa əgər bir jerə Loqmany Fəlatun,
Joq carə daxə badədən özgə mənə əknun,
Hiçran gyny dilxəstə olan dəmdə bu mə'çun
Bir vasitədir dəfi-qəmy dərdy mələlə.

Vaqif kibi kim dəm vuraram zyfli-sijadən,
Ə'zamə dyşər lərzə sərəsər bu nəvadən,
Tənbur-sifət çus edərəm zərbi-həvadən,
Sinddi məni hər kəs görər olsa ryəqadən¹⁰⁰
Bir tarə bərabər dutar-ol cəngi-dy tadən,
Qanun belədir firqəji-yşsaqə binadən,
Sən çahilsən joq hələ elmin bu ədadən,
Joqdur xəbərin hic deməzsən fyqəradən,
Bir kərrə dyşəndə xəbər al badi-səbadən,
Səcən həvəsi gər ki, məni saldı nə halə.

7

СБОРАЛЬ
МУХӘММӘСЛӘР

144

Sən quncə kibi hər bir edən dəmdə jaşınmaq¹⁹¹
 Artır bizə iyz mərtəbə odlarına janmaq,
 Mən aşıqəm ej gyl sənə olmaz bunu danmaq,
 Ələn gynədək ejləmərəm səndən usanmaq,
 Дахь nə jaşınmaq, nə byrynmək, nə utanmaq.
 Bəsdir bu dajanmaq.

Allaha şykyr lələ janaqında ajbə joq,
 Dişində, dəhanında, dodaqında ajbə joq,
 Bir zərrəçə zylfündə, buxaqında ajbə joq,
 Qaşında, gözündə və qabaqında ajbə joq,
 Дахь nə jaşınmaq, nə byrynmək, nə utanmaq,
 Bəsdir bu dajanmaq.

Mən ha sənin ol məh yzyny gormuşəm iyz jol,
 Oq kipişini, şux gözünü gormuşəm iyz jol,
 Həm joldaşın, həm özünü gormuşəm iyz jol,
 Səkkər kibi şirin sözünü gormuşəm iyz jol,
 Дахь nə jaşınmaq, nə byrynmək, nə utanmaq,
 Bəsdir bu dajanmaq.

Mən xud deşiləm bədnəzər ej gözləri şəhla,
 Məndən yzunu jaşrasan sən elə biçə,
 Qoşsan edəjim yzuna dəjunça təməşə,
 Əldyrdün axır, məndə ki, çən qalmaq əsla,
 Дахь nə jaşınmaq, nə byrynmək, nə utanmaq,
 Bəsdir bu dajanmaq.

Əjeşridən əgər ki, edəsən sən bu hiçabə,
 Billeş ki, sozyndyr bəli məqbuly hesabə,

Joqsa məni gərçək yzuna cəkmə niqabə,
 Gəl tanrı ucun Vaqifə coq vermə əzabə,
 Дахь nə jaşınmaq, nə byrynmək, nə utanmaq.
 Bəsdir bu dajanmaq.¹⁹²

145

Ej zyfli siyəh, sinəsi əbjəz, gözə alə—
 Nə tyrifə çəvansan,
 Aqzın kibi joq quncə, janaqın kibi lələ,—
 Gylzar çinansan,
 Gərsə yzunu məh jələr əlbəttə zəvalə,—
 Xurşidi çəhansan,
 Hec bəndə sənə olmağa jarəb ki, həvalə,—
 Sən afətə çansan,
 Səz joq bu zənəxdany ruxə bu xəty xalə—
 Xubluqda əjansan.

Dibacəji-levhə qələmi katibi qydrət—
 Jazmış səni əvvəl,
 Hec adəmə yz verməmiş əsla belə surət,—
 Pыр zijnəty seşqəl,
 Zylfyn səzy hər nysxədədir ej pəri tələt,—
 Bir şərli mytəvvəl,

Gəjdə jetirir myttəsil əjə gynə xiçlət,—
 Hysnyndəki məş'əl,
 Myzganın urar tə'nə oqun gəjdə hilalə,—
 Xub qaş, kamansan.

146

Gözlərin çölləddir, baxışın jaqı,
Qanlı qəmzən kibi olmaz bala qız,¹⁹⁴
Nazlı-nazlı danışsan gyləndə,
Dənyrsən şakkərə, qəndə, bala qız.

Ləblərin susəndən, gyləndən ə'lədir¹⁹⁵
Sejr ilə, gyləndən gyləndən ə'lədir¹⁹⁶
Tamam aq bədənün gyləndən ə'lədir¹⁹⁷
Qamətindir sənubərdən bala qız.¹⁹⁸

Əmrinə coq dua sana demişəm,¹⁹⁹
Sucumu dərdimi sana²⁰⁰ demişəm,
Mən çanbı qurban sana²⁰¹ demişəm,
Ol zaman ki, oldu qalü bala²⁰² qız.

Qamətin, gərdənin, bojun gözəldir,
Müşkin, rejhanın, bojun²⁰³ gözəldir,
Səni görəndə dejir bojun²⁰⁴ gözəldir,
Hərgiz olmaz bu dnyada bala qız.²⁰⁵

Vaqifəm dyz danış əjilmə məndən,
Aparma əqlimi əkilmə məndən,²⁰⁶
Aqlaram ki, əmim o gyl məməndən,
Məni sinən beşijində bala qız.²⁰⁷

147

Gözəl boju, gözəl xujlu, gözəl jar,
Nə gözəl gejbən alı sən,²⁰⁸
Gözəl gözün hər bir qijə baqanda,
Gözəl çanı gözəl tənən alı sən.²⁰⁹

Gözəl qamət, gözəl gərdən, gözəl yz,
Gözəl olmaz sən tək olsa gözəl jyz,
Gözəl çanı, munça jetər, gözəl jyz,
Gözəl dejil, etmə gözəl, alı sən.²¹⁰

Gözəl durub, gözəl gəzib, gözəl baq,
Gözəl kəlbəm sal bojnuma gözəl baq,²¹¹
Gözəl, sejr gəst ejləyib gözəl baq,
Gözəl, dər budaqdan gözəl alı sən.²¹²

Gözəl saqi, gözəl dutub, gözəl kəs,²¹³
Gözəl doqra, kəbab baqrım gözəl kəs,²¹⁴
Gözəl çavan, gözəl adam, gözəl kəs,²¹⁵
Bir gözəl kimisən gözəl alı sən.²¹⁶

Gözəl qarındır, gözəl hejdərin²¹⁷
Gözəl sev demişəm gözəl hejdərim²¹⁸
Gözəl, Vaqif qulun, gözəl Hejdərim²¹⁹
Gözəl, jetişi dədə, gözəl alı sən.²²⁰

148

Səhər-səhər əsən qiblə jelləri,
Hec jolun dşydımy çanan daqına?
Aq sinəndən, solə, tər şəmaməndən,
Görym əl dəjmişni çanan taqına.

Həsətəndən baqrım gyl, şanə²²¹ bənzər
Mənə Vərqə, sənə Gylşa nə bənzər,²²²
Jarın qojnu içi gylşanə bənzər²²³
İstər pərvaz edə çanan daqı nə.²²⁴

Gotyr gynəs çəmalından ol aq jar,²²⁵
 Sən bəri baq qoş sələsin ol əqjar,²²⁰
 Rəqib əlsyn, biz ikimiz olaq jar,²²⁷
 Nə var ondan qejri çanan daxı nə.²²⁸

O çavanın ömry nurdur, yaşı nur,
 Səg rəqibin tək gozyndən yaşı nur,²²⁹
 Məni gərçək bilməm nesun yaşınur,²³⁰
 Səbr çəmalına çanan daqına.²³¹

Vaqifəm gönlümü daqın eilərəm,²³²
 Jardan ajrı xoş gyn daxı neilərəm,²³³
 Sınəmdə mən özgə daqı neilərəm.
 Qojmuşam çanım çanan daqına.²³⁴

149

Gəzdə çadugərlik, xalda fitnəlik,
 Çanım yzdy zyflı-ənbər budəqal.(?)
 Zənəxdənən səjda gərdy gönlümü,
 Dutdu məhkəm eiləibən budəqal²³⁵
 Bilməzəm nədir gynahım mənim,
 Durubdur qəsdimə çəllədən sənin.

Nə həjaz gərdəndi, nə səjə sına,²³⁶
 Tər saqla dəjməsin nə əjə sına,²³⁷
 Səqəndəm qydrətin nə əjə sına,²³⁸
 Kərəm e,lə gəl çanımdan budəqal.²³⁹
 Səhım, qibləgahım, pənahım mənim,
 Bəsdir mənə münca bidadın sənin.
 Sənubər qamətin demə lələdir,²⁴⁰
 Dişin gərdy dəndy demə lələdir.²⁴¹

Aclısyn bənəfsə, demə lələdir,²⁴²
 Qanlı sirişgimdən olmuş budəq al,²⁴³
 Gylüstana cəkər həm ahım mənim,
 Dilərəm anda qəddi şimşadın sənin.

Gərmədim qəmzən tək sərəsər bədən²⁴⁴
 Səg rəqibi öldyr sərəsər bədən²⁴⁵
 Gyl bərginə bənzer sərəsər bədən,²⁴⁶
 Nə gözəl lələ-rəng olmuş budəqal,²⁴⁷
 Qan edibsən məjər ej məhım mənim,
 Olubdur eşq əra çihadın sənin.

Ver mürədn bu Vaqifin ja sənəm,²⁴⁸
 Ja çanım al qıl dərdə əm²⁴⁹ ja sənəm²⁵⁰
 Qədam basıb bir gəl bizə, ja sənəm.²⁵¹
 Məhmanımsan qəm ləşkərin budəqal,²⁵²
 Ta gəjə jetissin kylahım mənim,
 Jajılsın aləmə həm adın sənin.

150

Ej dəhanə şəkkər, ləbləri qəndab,
 Tə'n edər ləzzətdə özər babısan,²⁵³
 Çəmalına kimsə olmaz bərabər,
 Xətty xal kanı özər babısan.²⁵⁴

Eşgim olmuş mənim bir belə dərija,²⁵⁵
 Rəqibin gözynə bir belə dərija,²⁵⁶
 Tufan oldu doidu bir belə dərija,²⁵⁷
 Gözyndən ki, təkdyz özər babısan.²⁵⁸

Vəchindəki²⁵⁹ bənzer aj olərjəzə,²⁶⁰
 Verdilər ömrymy aj olər zəjə.²⁶¹

Salır qəməzən məni aj o lərzajə,²⁶²
Yz sinəm yzrə ozər babəsən.²⁶³

Saqır Şahi-mərdan həjlər səni,²⁶⁴
Əm dostun ləbindən həj elər səni²⁶⁵
Görym rəqib vursun həjlər səni,²⁶⁶
Cynky sən jamansan öz ərbabı sən.²⁶⁷

Vaqif der şənə cək zylfə, ələjəq,²⁶⁸
Sərxoşunam olmamışam ələjəq,²⁶⁹
Cyn bərabər, qamətinə ələjəq,²⁷⁰
Gej sallan başdan o zərbabı sən.

151

Ej çananım gəl allahı sevərsən,
Dalda gəzmə bir cin gərsət jarə iyzi.
Bəli dejən dost kujunda əjləşər,
Təbib olan qulluq ejlər jarə iyzi.

Genə gəldi qarşımıza saq ələm,²⁷¹
Saq ələm²⁷² dəy, saf leşkərdir, saq ələm,²⁷³
Umud jəxdur mən bu dərdədən saqələm,²⁷⁴
Çəsəd birdir, dərd min birdir, jarə iyzi.

Gəl sən Vaqif aqlagilən jar yeyn,
Kəs baqrımb, kəbab doqra, jar yeyn,
Jar odur ki, jərdan sonra jar yeyn,
Jaxa jərta, zyfl daqəda, jarə iyzi.²⁷⁵

MYSƏƏRƏLƏR

152

VAQIF—Bir bəlyk yaşıl baş sonalar kibi,
 Jıqıyb bə gəlibdir Qazaqa qızlar.
 Ajna qabaqında qara qaş uçun
 Endirib gətirmiş qulaqa qızlar.

Hər birində mina gördən, nazik bel.
 Sizə qurban tamam ölkə, tamam el,
 Gylab ilə sejqəllənmiş qara tel,
 Xub jaraşmış bəjaz buxaqa qızlar.

Qəmzə kaman, myzgan xədəng, göz ala,
 Jyz qan olur əjri baqsan hilala,
 Səzləri qənd, aqızlar pıjıala,
 Səkkər əzmiş dilə dodaqa qızlar.

Ej aqalar neçə sitəm etdilər,
 Vaqifin çanıyla coq incitdilər,
 Gənə durub qatarlaşmış getdilər,
 Səzlərin qojdular qıraqa qızlar.²⁶

153

AŞBQ ƏLİ—Bir bəlyk sona tək gəllər ystündə,
 Dyzylyb dənybdyr durnaja qızlar;
 Xəsmə gəlib qəmzələri çöşubdur
 Qəsd edibdir bizi qırtmaja qızlar.

Ət basəban baldırlar bətişib,
 Vəqti keçib bir birindən ötsyub,
 Qojnunuzda şəmamələr jətişib,
 Dənybdyr ləbiniz xurtmaja qızlar.

Al gəjmiş zəry zivər taxarlar,
 Gəniymyzy bərbad edib jəxarlar,
 Çivlənin hər səhərdən səxarlar
 Dyşərlər zyflərin burmaja qızlar.

Əşqi olan coq da bilməz arınb,
 Tər gərmüşəm aq sinənin çanıyla,
 Göz gərəndə gənyl istər jərinb,
 Axır salar bizi çərmajə qızlar.

Məst edibdir əşqin məni dutubdur,
 Hər kim mənəm dejib fələk udubdur.
 Qojnunuzda taza narlar bitibdir,
 Xəstə Əli gedir dərmajə qızlar.

154

AŞBQ ƏLİ—Bu gylər səzlərin ej ali-çənab,
 Tamam aşiqlərin səm'inə gəlmiş;
 Fəsalətdə, bələqətdə sonin tək,
 İnənma ki, ruji-zəminə gəlmiş.

Bu əsrdə şairlərin kənsən,
 Mydərrisə bərabərsən jəny san,
 Elmin mədənisən, gylər kənsən,
 Əşidənlər səzyin dəminə gəlmiş.

Aşbq oldum bir qəmətə rə'najə,
 Anb sevdim çanım dyşdy jələjə,
 Vallah, billah sən dyşdyjn sevdajə
 Artıq mən fəqirin sərinə gəlmiş.

Əli cəkar geçə-gyundyz ahy zar,
Kəsildi mydava getdi ixtijar,
Vaqif olsun bu mə'nidən xəbərdar,
Mədinə kuyinə Səkinə gəlmiş.²⁷⁷

155

VAQIF—Ej sijnasъ tərhan sinəsi tujqun,²⁷⁸
Sona tək tellərin çyqqalanıbbdyr;
Başyna dönməkdən əl mi gətürməm,
Çan myrquy zylfyndə juvalanıbbdyr.

Joqdur bərabərin insandə sənin,
Hurisən, pərisən, behişt-məskənin,
Şimşad kibi cəkilibdir gərdənin,
Syrahijə dənyb minalənbidir.

Tutilər söz tərhin danıssa iyz göz,
Belə şirin-şirin danıssa bilməz,
Aq əllərin olub əcajib gylgəz,
Qana ətəyb joqsa hənalanıbbdyr.

Qaşın çəllad, gözün jaçy sitəmkar,
Hər baqanda iyz qan eilər aşıkar,
Jənə çan almaqə xəjalınlıq var,
Məstanə gözlərin alalanıbbdyr.

Vaqifə ej Sənəm çevri az elə,
Xəjalınlıq xəjalınlıq saz elə,
Bundan belə bizi sərəfraz elə,
Çanım coq jolunda çəfalənbidir.

156

HALIK—Ej şahin çilvəlim, şunqar şivəlim,
Durna tək tellərin çyqqalanıbbdyr;
Ласън²⁷⁹ gənlüm anı gərəndən bəri,
Сьqьb asimana havalanıbbdyr.

Ej ləbləri nabat, dəhanı püstə
Cəkir həsrətimi bu dili xəstə,
Xal dejl gəryənən aq sinən ystə,
Bir qur'an hərfidlr qaralanıbbdyr.

Demə ki, sevdijim səni nihandır,
Sənə aşyqlıqım xələq əjandır,
Dejibsen busəmin qiyməti çandır,
Almaq ucun əçəb bahalanıbbdyr.

Coq da məndən kənar gəzmə ej pəri.
Sənəni gənlüm zevqi, dilim əzbəri,
Güçəji-kujunu bulandan bəri,
Dərdi-bidərmanım dəvalanıbbdyr.

Məclislər zijvəri gərdyjin Halik,
Xaqani, Ənvəri gərdyjin Halik,
Sairlər sərvəri gərdyjin Halik,
Gör ki, səniz nəçə gədalanıbbdyr.²⁸⁰

157

KIRVƏ MƏHƏMMƏDXAN BƏJ—

Jaman gəzdən iraq kirvə, Gəncədə,
Eşitdim bir möhkəm səngər alıbsan;
Həixərbəb özünü atın ystyndən
Şiri-zəjan kibi jərə salıbsan...

158

VAQIF— Kırvə Məhəmmədxan bəj mənim Gənçədə
Səngər aldıqym kımđən eşitdin;
Наихъръб өзүмү атн ыстыңдн,
Jerə saldıqym kımđən eşitdin...²⁸¹

159

VAQIF— Bəhanə dutuban bizdən gen gəzmə²⁸²
Sir sөzün jadlara dejen dejiləm,
Gönyl rəva görməz səni jəd görə,
Səni özgəsinə qəjan dejiləm.

Arzım budur gözüm tikim gözünə,
Danşasan, qulaq verim sözünə,
Ta ölyncə baqım gynəş yzünə,
Arzım çanda qalıb dojan dejiləm.

Vaqif deşir dojmaz sevən sevəndən,
Ta ölyncə əl gətürmənam səndən,
Əbəs-əbəs necin qacırsan məndən,
Mən ki, zalım, adam jejen dejiləm.

160

ƏMRAH— İxtijar sənindir vəfələ dilbər,
Mən sənün gənlünə dəjen dejiləm;
Nə səbəbdir məndən kənar gəzirsən,
Sırrını jadlara dejen dejiləm.

Tavus kibi seşqəl ver gəl özünə,
Danşanda majil ollam sözünə,

İlləriçə gözüm baqsa gözünə,
Tarı bilir səndən dojan dejiləm.

Əmrahın jarısan taza nevrəstə,
Çanım qurban olsun vəfələ dostə,
Baş qoşub jataram aq sənün ystə,
Əpəram, dişləram, jejen dejiləm.

161

VAQIF— Hər kimin çanəni kim bir əhli-yrfan olmaja,
Şahi-ələm olsa anda rahəti-çan olmaja.

Rəsmi-ylfət bilməjen byt əşiqin kafir edər,
Ej mysəlmaular xoş ol ki, jarı nadan olmaja.

Bir ləbi lə'ly ləti-əndam gyl-ryxsar yecün,
Qətrəji-əşkin nə lytfy var əgər qan olmaja.

Afəti-badi-fənadən daqısla bərbad ola,
Ol bina ki, anda bir zylii pərişan olmaja.

Nə səfa ol gyl janaqdan ki, gözə gorynməyə,
Nə ləzət ol qıncə ləbdən kim ki, xəndan olmaja.

Vaqifa, bir mehliqəji-mehribanə mejl qıl,
Ta kəmalı-eşqə andan zərrə noqsan olmaja.²⁸³

162

SALEH— Ej gönyl bir dilbərə jar ol ki, jarı olmaja,
Myttəsil əqjar ilə bir kary barı olmaja.

Qəm deşil hər gyn rəqibi jar ilə görmək mənə,
Hansı gylđyr sevdijim jəmnda xarı olmaja.

Səbrü aram ilə hər kəs olsa ol aşq dekil,
Aşq oldur kim, anın səbri qararı olmaja.

Düşməşəm girdabi-eşqə olmuşam qərqi-myhit,
Kim gorybdyr bejlə dərja kim, kənarı olmaja.

Gözlərim hər gyn baqır hər janə cün bulmaz səni
İki səjjadın əcəbdir bir şikarı olmaja.

Hər kimin gənlündə joqdur zərrəçə mehrin sənin
Bir xərabə səhrə bənzər səhrilərə olmaja.

İstəəm Saleh bu gyn səhi-çahan şə'hində mən,
Bir qəzəl sərh ejləjim kimi, inkisarı olmaja.

163

VAQIF—Aj qabaqın kənarında qəj²⁵⁴ kimi,
Burulub²⁵⁵ cülqəşub janaqa zylfın,
Sanasan bulutdur ənvər zyzyu,
Bədr ajı tək aləb²⁵⁶ qucaqa zylfın.

Səhmar təkı gərdəninədə bulanır,
Gylab ilən şəjqəllənilr sulanır,
Hələqə düşüb buxaq altda dolanır,
Baş qojur sarıylr qulaqa zylfın.

Ətrin gətyrybdyr myşgi-rəhəndan,
Uçu çəqqalanır səqır dərjəndən,
Acılanda qarqat tər zənəxdəndən,
Nə əcajib durar qıraqa zylfın.

Göz dojmaz vəsməli kəman ibrudən,
Çan yzylməz səmən ijlə gəjsudən,
Məst edər aləmi ənborin budən,
Hər gələndə səndəl daraqa zylfın.

Xəstə Vaqif anın sərgəştəsidir,²⁵⁷
Baqır qəzəl qanın aqyştəsidir,
Hər tari-mytorra²⁵⁸ çan rıştəsidir,
Qojma ki, tokylsın ajaqa zylfın.²⁵⁹

164

SALEH— Dəm-bə-dəm ki, düşər başdan ajaqa,
Olur qəddin ilə bərabər zylfın,
Əsər badi-səba yzdən daqədar,
Ejlər bu aləmi myənbər zylfın.

Anıncın qorquram sərinədə teldən,
Bir dəm xali dekil fitnədən, feldən,
Gah düşər gərdəndən, gah düşər beldən,
Gah əpər janaqdan, gah dişlər zylfın.

Hind əhlindən gələn əttarə bənzər,
Qojnun myşky-ənbər qoxlara bənzər,
Sədrin ystyny almış səhmarə bənzər,
Vurur eşq əhlini bixəbər zylfın.

Salehəm işjandan etdim içtinab,
Anı gərənlərə dəxl olur səvab,
Çaməlin bejtullah, qaşların mehrib,
Kə'bə örtiydyr myxtəsər zylfın.

165

VAQIF— Dəhrdə oldu mənə dildary dilbər bir tyfəng,
Xoş qədi aınəji simy sənənbər bir tyfəng,
Cəkdi dudi-ahımy ta cərxı-cənəbər bir tyfəng,
Çanlyə atəş salıb jaqdy sərasər bir tyfəng,
Janə-janə qaldım olmadı myjəssər bir tyfəng.

Qəvrəlyr gənlym tyfəgdən dəm uranda mar tək,
Od cəqər aqzımdan ol duduə saqmaq bar tək,
Gylloji əşgi atar cəsmim şəgarə nar tək,²⁹⁰
Mişki-barut ətrilə həm tyrrəji-tərrar, tək,²⁹¹
Etmədi damaqəmy mytləq myəttər bir tyfəng.

Bu Qarabaq icrə coq cəqdim tələb mejdanyəna,
Myşkil oldu cunky jol bulmaq ayn imkanlyna,
Ejlədim bu myskili izhar Şirvan xanlyna,
Göstərib lytfy kərəm mən bəndəji-tərmanlyna,
Etdi vədə ol şəhənsəhi-dilavər bir tyfəng.

Bavər etdim vədəjə gəldim ki, mən ol həm gələ,²⁹²
Gəlmədi amma gözüm jollarda qaləbdər hələ,
Nalişimdən hər zaman düşdy zəminə zəlzələ,
Derlər ol bəjlər-bəji, həm axtarar düşməz ələ,²⁹³
Qəhtə cəqməşəbr məgər allahy əkbər bir tyfəng.

Hər kim-istər kim, vüçudu mə'rəkə-ara gərək,
Kəndi zatından silahy əslihə ə'la gərək,
Gylləsilə xuni ə'da təkmyə sevda gərək,
Gər tyfəng olsa bizə mymtazy bi həmitə gərək,
Vaqifa, joqsa dejil məqbulumuz hər bir tyfəng.

166

MYSTAQ— Gəlmiş ol alicənabın qasidi istər tyfəng,
Ej gözüm nazzarə qıl, baq hər jana axtər tyfəng,
Ejləsin tap kim, gərənlər səjləsin behtər tyfəng,
Kamil olmuş cəvhəri ystynda nəqşi zər tyfəng,
Nejlər aja, bilmənəm, ja rəb, o şuxu şər tyfəng.

Joq ikən zati cəhanda qıldı Əflatun anı,
Gör nələr saldı xələji icrə dutsun xun anı,
Hər gələnlər ixtiraən qıldılar əfzun anı,
Ejləmişlər qətlə-nəfs etməkdən ofry cun anı,²⁹⁴
Onun yeyn nevhə salmış aləmə aqlar tyfəng.

Jayə təşbih etdilər xubruların əbrusuna,
Tiri-muzgana dənyəm ej gözlərin çadusuna,
Xəncər ilə nizə kimdir düşələr qajqusuna,
Cərxə də dəjsə başı dəjməz ayn pabusuna,
Hansə sim-əndamlyın bir yzyvynə bənzər tyfəng.

Sən Qarabaq icrə qurmussan tələb mejdanyəna,
Dutmusan dildə olan və'dy vəfa mizanyəna,
Gərməjibsen əsb ehsanyn məgər cəvlənyəna,²⁹⁵
Bir tyfəngin bu qədər sən cəkmişən hiçramlyna,
Ejlədim təslim²⁹⁶ Rafi cəsmi ja bər sər tyfəng.

Sə'rinə təhsin ki, jetməz hic bir əş'ar ona,
Hər kimin var isə həddi sə'ləsin goftar ona,
Kimsə ləb dəprətməsin, kim gəlməz istihsar ona,
Ejbdır Mystaqdan bu səzləri izhar ona,
Dutması nəzmi²⁹⁷ rəkakət var isə kəmtər tyfəng.

167

VAQIF—Ej gynəş cəmällim sən nə gözəlsən,
İstərsən ki, tənə ajaqiləsən,²⁹⁸
Ahu gözlym, hər bir qija baqanda,
Bir örgy salırsan ajaqiləsən.²⁹⁹

Sənə salır hərdən zylf ərazini,³⁰⁰
Demək istər məgər zylf ərazini,³⁰¹
Cəkdirə-cəkdirə zylf ərazini,³⁰²
Dəndəribəsən mənə ajaq ilə sən.³⁰³

Cəkilir syrmələr qaralır³⁰⁴ gözlər
Aılır məndən səbri qaralır³⁰⁵ gözlər
Joluna baqmaqdan qaralır gözlər,³⁰⁶
Gəl imdi bir quru ajaqiləsən.³⁰⁷

Qəmzən qılıç cəkib budərdəmən³⁰⁸
Başın ucun qojma bu dərdə mənə,³⁰⁹
Jetir mətlybuma bu dərdə mənə,³¹⁰
Bir busə ləbindən ajaqiləsən.³¹¹

Xoş kecir bizimlə sən həmdəmi sən,³¹²
Ejlə bu dərdimə sən həmdəmi sən,³¹³
Sikəstə Vaqifin sən həmdəmi sən,³¹⁴
Danışma sevdijim ajaqilə sən.³¹⁵

168

MUSTAQ—Ej əbrusu kaman, myzganь xədəng,
Dürubsən qəsdimdə jəraqilə sən³¹⁶

Rəvamıdır bu şikəstə gənlımy,
Qəmzən qılıncılən jəraqiləsən.³¹⁷

Həm söhbət bilirsən, həm dəm³¹⁸ bilirsən,
Cigərim zəxminə həm dəm³¹⁹ bilirsən,
Rəqibi əzyinə həmdəm³²⁰ bilirsən,
Hacən gələcəksən jər əqilə sən.³²¹

Kim deşər hısnynə sonam oduna(?),
Sən'an tərsa sevdı, girdi, oduna,
Pərvanəni saldın hiçrin oduna,
Bajqunun dilini jəraqilə sən.³²²

Zy qaralarь jyz aq ejləmə,³²³
Bylbylyn həmdəmin juzaq ejləmə,³²⁴
Aşiqi kujundən juzaq ejləmə,³²⁵
Tərəhhım caqıdır jərə qilə sən.³²⁶

Dutma cəmäləna hər əjinə sən,³²⁷
Jetmə hər nakəsin hərajinə sən,³²⁸
Əldırsən Mystaqь hərajinə sən,³²⁹
Bari gəl ystynə jər əqilə sən.³³⁰

169

VAQIF—Səfalər gətirib təşrif bujurdun,
Qədəm basdın bizə qurban olduqun.
Az qala ki, sənin həsrətin bizi,
İncəltmişdi yzə qurban olduqun.

Sən gəldin nur doldu evə otaqa,
Gəldiğin jollara çanım sadaqa.
Durub qurban olmaq sən tək qonaqa,
Nuşdur çanımıza qurban olduqum.

Mən məjiləm səndən düşmənim çaşa.
Bulut zylfə, aj qabaqa, jaj qaşa,
Qoş doğunca baqsın etsin tamaşa,
Hejrəndə göz gözə qurban olduqum.

Sən qəddinə jaşıl allər gejiçi,
Vaqif də sənə qəzəl dejiçi,
Sykr allaha dəjil adam jejiçi,
Nolur gəlsən bizə qurban olduqum.³³¹

170

MUSTAQ—Sevdim bir çavan on dört yaşında,
O tırfə saqlına qurban olduqum,
Gynəş tək aləmi qıldı münəvvər,
Çəbini-aqlına qurban olduqum.

Rəqibi gərəndə eflədi pərxas,
Daqlıtdı hər tərəf mənəndi xəşxas,
Səfhəji-ruxsara cəkəndə nəqqas,
Qaşlar təqləna qurban olduqum.

Sinəm o gözəlin carpaz daqlıdır,
Məqlisi-ejš icrə tırfə saqlıdır,
Sux nazı-qəmzəsi çan almaqlıdır,
Muzyqan sədaqəna qurban olduqum.

Aq yzdə xallarə fylfələ nisbət,
Çan quşu baqlənda bylbylə nisbət,
Ləbləri cij düşmüş tər gylə nisbət,
Əhmər janaqləna qurban olduqum.

Sevdim çany dildən mıştaqlə oldum,
Həsərətın cəkməkdən yc daqlə(?) oldum
O çəllad gözlərin qonaqlə oldum,
Bilmən nəsaqləna qurban olduqum.

171

VAQIF—Bir nımtənə kim ta ola zərbəftı nıkutər—
—Dıjba ona məhtaç.

Mətnində tamam rabitə mevzunı sərəsər—
—Tək haşijə qıjqaç.

Ystıyndə anın aşıqı məşuq mısəvvər,—
—Dil şevqına minhaç.

Ulduzə şəbilə nəqşi, jeri gəj kibi əxzər—
—Nəzzərəsi bəhhaç.

Tiri-nəzəri tamaşajə mıqərrər—
—Hər butası amaç.

İcində anın şə'lə verə tələti dilbər—
—Ta bəndəji-vəhhaç.

Görən deyə bu mahdır ol cərxı pır-əxtər—
—Ja. bəhri-pır-əmvaç.

Kə'bə evinin ortıyınə duta bərabər—
—Simasınə hıççaç.

Gər dyssə ətəji ələ əlbəttə tez eylər—
—Bizdən qəmi ixraç.
Əndişə nə itdir cəqa bir də cəka ləşkər—
—Gönly edə taraç.
Sə'ni şərəfi, xəl'əti-şahanədən artıq—
—Pirəjəji-şevkət.
Fərti fərəhi zibi-ərusanədən artıq—
—Sər dəftəri zijnət.
Tə'my tərəbi nəş'əji-pejmanədən artıq—
—Zevqi-meji-çənnət.
Zər dyjmə giribanına dyrdanədən artıq—
—Mənzum ola əlbət.
Əqli gedə, sərxoş gözə divanədən artıq—
—Anş gejen orət.
Dənə ərinin başına pərvanədən artıq—
—İslər tapa surət.
Zylfə bu donym sarmaşa əl şanədən artıq—
—Çandan cəqa həsrət.
Oquna bucaqlarda kytıbxanədən artıq—
—Əhkami şəriət.
Tə'rifi dyşə dillərə əfsanədən artıq—
—Ta ruzi qijamət.
Çəm olsa əgər bir jərə jyz çamei-əkbər—
—Çynləsinə sərtaç.
On vaqt ki şud hazry mevçudy myhəjjə—
—In rəxti dilaviz.

Əjəd ki, fyrystadə şəvəd zud beinçə—
—Əzpejk səbykxiz.
Əz bəhri-hysuləş binişin fikri bəfərma—
—Kyn carəji-təçviz.
Nə'lejn be pa puş ze-ahən-bekef əmma—
—Dərgir əsa niz.
Ziri-qədəm əfkən həmə məxluc sərəpa—
—Ba nıky-bəd amiz.
Mıpyrs zi-hər milləty hər çins xysusa—
—Əz mərdymi-Təbriz.
Rov zəhməti-imruz bikəş əz peji fərda —
—Ej puri-dilaviz.
Nə qıyssə zi pəs xur və nə əz piş qəmi əslə—
—Bİ pərdəvy-pərliiz.
Tən delh bəqəza baş peja-pej peji-sevda—
—Məngər bə digər ciz.
Tə anki bizəji pysəri ej əbi-Çə'fər—
—Cyn dyxtəri-sərraç.
Zahir ki mana tə'my təərryz jətən eylər,—
—Jə'ni ki, flani.
Sindən gəru arajışı-əsbabi-zənn eylər—
—Tevri-Siəhani,
Bu bid'əti nə ləgzi və nə şahsəvən eylər—
—Nə kyrdi.kolani,
Derlərdi ki, kyliətlərinə pirəhən eylər—
—Kirbasy katani,
O bejlə dəjildi gərərsən ki, nədən eylər.—
—Kim əzdərüb anı.

Sejrani gylstanə məgər ki, gələn ejlər—
 —Təqjiri-lhavanb,
 Özyn ki, qoçalmış kibi xuj dajşirən ejlər—
 —Oqlani-zamani,
 Rişxənd ədibən daxi necin cəp dərən ejlər—
 —Hatəm xan aqanı³³²
 Nejlim duturam mən qələt anı deyən ejlər—
 —Fərmani-xudanı,
 Bejlə bujurubdur ər edə evrətə zivər—
 —Ol xaliqyl-əzvaç,
 Vaqif ər olan evrətə hejran neçə olmaz—
 —Cəq etsə dəməqən,
 Hejran ki, olur bəndəji-fərman neçə olmaz—
 —Sözün sələ saqən,
 Sevməzmi nə sözdür dili-suzan neçə olmaz—
 —Pərvanə ciraqən,
 Dənməzmi hyabə evi virən neçə olmaz—
 —Jəxmazmь otaqən,
 Həmdəmsiz ijit cəki-giriban neçə olmaz—
 —Acmaz jaxa baqən,
 Al qanə bojar qərqəji-tufan neçə olmaz—
 —Göz qarasn, aqən,
 Qıncə dəhənin gərməsə girjan neçə olmaz—
 —Xəndan dodaqən,
 Ol xanə xərabən çijəri qan neçə olmaz—
 —Bos gərsə qucaqən.

Peşkes belə joldaşına baş çan neçə olmaz—
 —Anın ki, əjaqən,
 Gətyrmüş ola cijninə pejqəmbəri-sərvər—
 —Ol sahibi-me'rac.³³³

172

ALIM—Ej xahiş edən nimitənə pyr zivəry-zijnət—
 —Qəldən bizə fərman.
 Axır gərək əlbəttə bu nimitənəyə nisbət—
 —Bir məhvəşi devran.
 Jə'ni ki, ola bejlə libasi gəjən evrat—
 —Sər dəftəri-xuban.
 Əjninə anın ejlə jaraşa jeni xələt—
 —Gərən ola hejran.
 Bir vəqt cəkəyb nazilə sərv-i-səhi qamət—
 —Olanda xyraman.
 Kim gərsə deyə kim nə əcajib, nə qijamət—
 —Olum ana qurban.
 Hər ləhzə qədəm jərə basanda qoja minnət—
 —Ta kim edə çevlan.
 Ejlə ki, qabaqda otura ejləyə səhbət—
 —Vələh ola insan.
 Sozy bytyn ola edə hər əhdinə bişət—
 —Səndərməyə pejman.
 Hal əhlinə ejlə gözəli ejləyə qismət—
 —Ol qadiri-sybban.
 Başdan ajaqə gejdijj əininə jaraşa—
 —Zijbalana hərdəm.

Əlvən bəzənib naz ilə şal sarıja başə—
 —Baqlıja belə həm.
 Əsbabi-myətəliyasına göz baxa qamaşə—
 —Heiran ola adəm.
 Hər zinjət edəndə girə bir tərz qumaşə—
 —Dijbacədən ə'zəm.
 Hər bir görəni ejlə sala daq ilə daşə—
 —Məçnun ola adəm,³³⁴
 Ol Lejli-sifət baxmaja bu gözdəki jaşə—
 —Rəlim etməjə bir dəm
 Zylfi-sijəhi gərdənə sərməşə, dolasə—
 —Zənçirlənə möhkəm.³³⁵
 Bir sejl kimi ejlə ki girdab ola daşə—
 —Gəzdən gedə cün nəm.
 Gər olmasa öz bəxti ilə gedə savaşə—
 —Andan ola dirhəm.
 Dyssə o zaman cynky ələ kəstijji-nystrət—
 —Tufan ola tufan.
 Pejda şəvəd ər misl cinin dilbəri mehrü—
 —Öndəm şəvəd əhsən.
 Ba zinjəty, ba surəty, ba ruji səmənbu—
 —Məhbubi-myəzəjjən.
 Ba şevkəty, bu izzəty, ba xəl'əty niyku—
 —Ba zibi-myəjjən.
 Jarəb bə ki, qismət sydə in şuxi-mələk-xu—
 —Zahir kyn əbər mən³³⁶

Xoş başəd əbər hal kəsi ki, şəbi ba u—
 —Ta sybh dəmidən.
 Mi xabəd əbər bəstəri-pyr gəştə zi-pərqu—
 —Mi başədy jəktən.
 Pejda nəşəvəd gər bə-to in qənzəji-çadu—
 —Ej arifi-pyr fən.
 Bajəd birəvi bəhri-hysuləş to bəhər su—
 —Ba açly dəvidən.
 Migiry zi hər şəhry, zi hər mənzilə, hər ku—
 —Gər bişnəvi əz mən.
 Məqdur şəvəd bəlkə tora in məhi-təl'ət—
 —Əz şəfqəti-jəzdan.
 Hər kimin əlinə dyşə bu vəsifdə dilbər—
 —Sala bir otaqa.
 Bir ləhzə anənla otura, jə'ni bərabər—
 —Qabaq qabaqa.
 Andan dəxi dolanəb anən başəna jeksər—
 —Duruban ajaqa.
 Neçə dolanəb hər geçə ta sybh myqərrər—
 —Pərvanə ciraqa.
 Gojsynə basəb ejləjə sədrinə mysəddər—
 —Aləb quçaqa.
 Bir dəm gələ şevqə qoja həm ol ləbi kevsər—
 —Dodaq dodaqa.
 Ol al ryxyndə ola həm busə mykərrər—
 —Gөг dyşə janaqa.
 Bir dəm görəsən naz qələb oldu mykəddər—
 —Jetişdi dəmaqa.

Tərhi ejləjibən adəmə həm ol pəri pejkər—
 —Yz duta qıraqa.
 Jalvarəban edəsən ana coxluçə minnət—
 —Ta kim, ola xəndan.³³⁷
 Alim bu söz ilə elədim fəhmimi izhar—
 —Qıldım ey hesab.
 Bilsin bu xələjiq dejirəm mən dəxi əş'ar—
 —Həm bejlə çavab.
 Ol Vaqifin əlbəttə bu sözdən mənə zinhar—
 —Dutmasın itab.
 Anın sozunə qarşə deməyə nə hədim var—
 —Acın bu hiçab.³³⁸
 Odur bu çəhanda bəli hər elmə xəbərdir—
 —Joqdur dəxi bab.
 Mən həm bilirəm oxumuşam dərş ilə təkrrar—
 —Qur'any kitab.
 Kəs ataja³³⁹ söz qajtara məhsər gyny qəhhar—
 —Coq verər əzab.
 Xanın ki, əgər lytfy ola bəndəyə bir bar—
 —Dildən aca bab.
 Bu nyktəji məqbuldurur ejlədim izhar—
 —Həm rahi-səvab.
 Gəncinəji-dildən səciyar gevhəri-hikmət—
 —Məmlyvv olu hər jan.

173

HALI—Şimdi məşhuddyr qəbih ətvar.
 Şimdi mə'muldur zəmin ə'f'al.

Az qalibdər binəji-ixlasə,
 Jətə əsəri-rəxnəvy ixlāl.

Sən myəmməm fəqir, idin molla,
 Kənd icində mydərrisi-ətial.

Jol ki buldun visaqi-hykkamə,
 Ejlədin kəsby əzmy çəby çəlal.

Saldılar duşuna gylə çybbə,
 Sardılar başına zymyryd şal.

Ejlədin ixtijar bəzmi-my'ruk,
 Səffəji-səff oldu zejli-nial.

Himməty sə'jy nisbəti-içbar,
 Şimdi olmuş bəhanəvy-əhmal.

Təifyl-kə'bə, zairyl-məşhəd,
 Bu iki myxlisi-səduq-xisal.

Ərz edərlər çənabına və dejil,
 Səməri qəiri-hyzny qəiri-mələl.

Səfəri-Xojda tojdur aqa,
 Lazimi tojdu mytriby qəvval.

Bu əməl səndə joqdur, olsa əgər,
 Tojda mərquby əhsənyl-ə'm'al.

Saxi sətrunəvy-fylusi zərur,
Nəql tojdur nəhižəvy idxal.

Rəddi təklif dusitan myskil,
Yzr ejlər ilaç hər işkal.

Qərəzim ərz pənddyr ej heif,
Ejləməz pəndə mirdə (?) iqbal.

Cynky jaxşə dejl təbəddyli-vəz',
Cynky jaxşə dejl təqəjjyri-hal.

Həlb gər ejləsən pəsəndidə,
Xətmi behtər myhəvvilyl-əhval.³¹⁰

174

VAQIF—Vədədidən gələn kaqəz³¹¹ mənə fərxəndə hal
etdi.

Bu hali gər dy qəm filhal məndən intiqaq etdi.

Ucub gonlum quşu pərvaz qəlsa evçi-ə'lajə,
Əçəb joq kim bu məktubu əzyinə pərrybal etdi.
Zijəji-şəms tək jetdi mənə bədr ejlədi hala
Əjərci qəddimi devrani-filmazi hilal etdi.

Səvadi-namənin ej dil məgər zylmati-hejvəndər,
Ki ruhum xizr tək andan bəsa³¹² kəsb-i-kəmal etdi.

Xəjal etmişdi Vaqif kim rəvan bir xoş qəzəl jazsən,
Rəvan olmuşdu qasid kim bunu ançaq xəjal etdi.

VAQIF—Kim ki, sevdəji-zylfi-pərişanə dşər,
Gah zindənə, gəhi cah-i-zənəxdənə dşər.

Afəti-dəhr dəjər ol kəsə kim kamildir,
Məh hər gyn ki, kəmalə jetə noqsənə dşər.

Mərd ijtilər əzyinə məhbəsi mejdən bilir,
Səmma kim nəkəsy nəmərd bu mejdənə dşər.

Ejbdən saf cəqar, pəky-mybərri gəryinə,
Hər tilla kim kyərəji-atəşi-suzanə dşər.

Picy tabə dşəninin işi bəli yzdə olur,
Zylfi bu vəçhlə ryxsarəji-çanənə dşər.

Hər jaman jər ki, olur jaxşyların mənzilidir,
Lə'l daş icrə xəzinə dəxi virənə dşər.

Səmi-qəm şadlıq əjjaməna xoş ziyvərdir,
Nəcə kim xali-sijəh arizi-çanənə dşər.

Ej Vədədi qəmi-hicranə giriftar olmaq
Bir sənə, bir mənə, bir Jusyfi-Kən'anə dşər.

Əşqə dşmək sənə dşməz qoçalıbsən belə dur,
Belə işlər jənə Vaqif kimi oqlanə dşər.

175

VƏDADI—Hər səhər bad əsər arizi-çanənə dəjər,
Toxunur sərvə gəhi, gah gylüstənə dəjər.

Olmasa qabil əgər dəhr çəfa verməz anə,³¹³
Tə'm biləzzət olanda nəçə dəndənə dəjər.

Şəm' gər jansa səvadi-şəb yəyn heif olmaz,
Sə'ləsi cynky anın arizi-çanənə dəjər.

Səhbəti nakəsy namərd səhbət imiş,³⁴⁴
Dut ki, bir mərd ətəji devləti-xaqanə dəjər.

Mən ki, mejdani-bəla icrə sərım tup edərəm,
Ta dıyşər əldən ələ axiri cəvganə dəjər.

Санымь атəşi-қырбətdə belə jandırram,
Neçə şəm'ə dolanıb hər geçə pərvanə dəjər.³⁴⁵

Nə qədər olsa qoça gərçi Vədadi xəstə,
Jənə Vaqif kimi əlbəttə jyz oqlanə dəjər.³⁴⁶

VƏDADI—Qatar-qatar olub qalqıb havaja,
Nə sıxıbsan asimanə durnalar.
Qərib-qərib, qəmgin-qəmgin ötərsiz,
Yz dutubsuz nə məkanə durnalər.

Təsbih kibi qatarınız dıyərsiz,
Havalanıb ərs yzındə sızərsiz,
Gah olur ki, danəxurə gəzərsiz,
Siz dıyşərsiz pərişanə durnalar.

Ərz ejləjim bu səzümün saqıbdır,
Jollarınız həramıdır, jaqıbdır,
Sahin şunqar syrbənizi daqıbdır,
Bojanarsız qəzıl qana durnalar.

Əzəl başdan Bəsrə, Baqdad eliniz,
Bəjlər ucun armaqandır teliniz,
Oxuduqca şirin-şirin diliniz,
Baqrım olur şanə-şanə durnalar.

Bir baş cəkin dərdiməndin halına,
Ərzə jazsən qələm alsın əlinə,
Vədadi xəstədən Baqdad elinə
Siz jetirin bir nişanə durnalar.³⁴⁷

176

VAQIF—Bir zaman havada qanat saqlajın,
Səzüm vardır mənim sizə durnalar.
Qatarlaşb nə dijardan gəlırsiz,
Bir xəbər versəniz bizə durnalar.

Sizə mıyşaq olub Baqdad elləri,
Gəzləjə-gəzləjə qalıb jolları,
Asta qanad calın qəfil telləri,
Hejfidir salarsız dıyə durnalar.

Hejli vaqıdır jərin fəraqındajam,
Pərvanə tok hısnın cıraqındajam.
Bir ala gəzlynun soraqındajam,
Gərynyrmi gəryn gəzə durnalar.

Mən sevmişəm ala gəzın syrməsin,
Bədnazəri kəsib ziya verməsin,
Saqın gəzın lacın gəzy görməsin,
Qorquram səfnizi poza durnalar.

Nazənin-nazənin edərsiz avaz,
Ruh tazələmir olur sərfəz.
Vaqifin də gənlı coq edər pərvaz,
Hərdəm sizin ilə gəzə durnalar.

177

1

VAQIF— Ej Vədadi sənin bu puc dınyadə,
Nə dərdin var ki, zar-zar aqlarsan.
Aqlama bə gınyın axırdəddir,
Hələ indi sonda nə var, aqlarsan.

2

VƏDADI— Vaqif, nə cox jan başajaq atırsan,
Mana dərşən nə bu qədər aqlarsan.
Sənin də başında məhəbbət bejni,
Əjər olsa, ejlər əsər, aqlarsan.

3

VAQIF— Ta çəsədin cıda olma bə candan,
Bil özünü artıq sultandan, xandan,
Ha belə ağırlıq nədir ki, andan,
Bu qədər cəkyən azar aqlarsan.

4

VƏDADI— Aqlamaq ki, vardır məhəbbətdəndir,
Sikəstə xətirlik mərhəmətdəndir,
Əsli bunların bil myrvvətdəndir,
Olsa yrajində bəter aqlarsan.

5

VAQIF— Saj qənimət dırilijin dəmini,
Kəcən həmdəmlərin cəkmə qəmini,
Əqlin olsun sil gözünün nəmini,
Dəxi geri gəlməz anlar, aqlarsan.

6

VƏDADI— Aqlamaq mə'minin əlamətidir,
Nəbinin dininin xoş adətidir,
Əjər bilsən həqqin kərəmətidir,
Ta gedincə nuri-bəsər aqlarsan.

7

VAQIF— Kimdir indi bu devrədə ol adəm,
Pərisi janından hec olmaja kəm,
Qaralırsan bulut kimi dədədəm,
Aq jaq bəş tək jaşın jaqar aqlarsan.

8

VƏDADI— Billəm cox uşaqsan yrajın toxdur,
Ləhvy-ləhb ilə həvəsin coxdur,
Qoçalıq əsərij gənlində joxdur,
Hələ sonra əqlin kəsər, aqlarsan.

9

VAQIF— Toj bajramdır bu dınyanın əzabı,
Əqli olan ana gətirər tabı,
Sən tək oqlana dəjil hesabı,
Hər şejdən ejləjib qubar, aqlarsan.

10

VƏDADI— Oqlan, sən uşaqsan, çavansan hələ,
Jeniçə çisminə dısyb vəlvələ,
Tazaçə dəjənək alıbsan ələ,
Qajim dut ki, nəgəh dışər, aqlarsan.

11

VAQIF— Kəndini əlindən aldın fələk,
İnəklərə bizov saldın fələk,
Jary joldaşını öldürən fələk,
Məgər səni beylə qojar aqlarsan.

12

VƏDADI— Nejlərsən sələmiş bizov inəji,
Bizimlə eiləmiş belə hənəji,
Həzrət Qulu bəjin aq dəjənəji
Albsan əlinə məgər aqlarsan.

13

VAQIF— Bədəmaq olmaqdan nə dəsər ələ,
Sykr ejlə allaha göz gylə-gylə,
Uşaq ha dəjilsən tez-tez habelə,
Gönlyün şišəsi sənər, aqlarsan.

14

VƏDADI— Uzaqdan bax jaxş fəhm et satirə,
Bu iş baxmaz hec gonylə xatirə,
İstər jyz il bu jollara qatirə (?)
Bir gyn janar çany-çijər, aqlarsan.

15

VAQIF— Kəcən işdən mərd ijitlər pozulmaz,
Atalar dejidir təkylən dolmaz,
Qatıq ucyn qışda aqlamaq olmaz,
İnşaallah gələr bahar, aqlarsan.

16

VƏDADI— Devlətindən jtdik nany nəməkə,
Düşdyk indi çad qatıq jəməgə,

Söz ki, coxdur jeri joxdur deməgə,
Əgər bilsən ej bixəbər aqlarsan.

17

VAQIF— İc qatıq, ie dərin çadını,
O Çümşidi-Çəmin... arvadını,
İstəmə dəvənin dadlı zadını,
Sənə olur o zəhrimar, aqlarsan.

18

VƏDADI— Ej mənə göstərən qatıq çadı,
Anı jeñən tapar kylli myradı,
Dünjənin sənə də ləzzəti, dadı,
Bir gyn olar axır zəhər aqlarsan.

19

VAQIF— Hələ ki, dirisən oly dejlisən,
Qoçalıbban jajlar kibi əjilsən,
Padişəhsan əjər özyny bilsən,
Necin çandan olub bezar aqlarsan.

20

VƏDADI— Elə ki taxıldı burnuna çəsmək,
Qoçalıq əl verib dəxi nə şişmək,
Uşaqlar icinə dəsər gylışmək,
Sənin də aqıqın dutar, aqlarsan.

21

VAQIF— Javuz coq qoçalan bajatı sevər,
Gah əgyny, tək-tək özündən dejər,
Sən də jetišbən o həddə məjər,
Bejninə bajatı ujar, aqlarsan.

22

VƏDADI—Kylli-Qarabaqın abi-həjatı,
Nəmy nazik bajatdı, bajatı,
Oxunur məclisdə xoş kəlimatı,
Ox kimi baqırın dələr aqlarsan.

23

VAQIF—Muxəmməs deməjin seyrəklənibdir,
Bajatıda zehnin zirəklənibdir.
Qoçalıbsan qəlbin kövrəklənibdir,
İşdən, güçdən olub bekar aqlarsan.

24

VƏDADI—Gəl danışma muxəmməsdən, qəzəldən,
Se'ri-həqiqətdən mədhi-gəzəldən.
Sənin ki halın bilmən əzəldən,
Ejlə dejib çanan, dilbər aqlarsan.

25

VAQIF—Jetmişdə ki, belə nəm gələ gəzə,
Kəsməyə arasın baxmaja syzə,
O zaman ki, jaşın jetişər iyzə,
Gər ki, anda nə bişymar aqlarsan.

26

VƏDADI—Sarı Coban oqlu gəlsin janına,
Axun deju çanın qatsın çanına,
Xanın³⁴⁸ şevkətinə, sənin şanına.
O jaxşy muxəmməs dyzər aqlarsan.

27

VAQIF—Nədəndi bənizin hec olmur duru,
Savıbb bostanın olubdur uru,
O zaman ki, sənə... janda quru,
Gəzlərin canaqdan sığar aqlarsan.

28

VƏDADI—Dərdinə dərman olmaz hec kəsin,
Əbubəkrə hərgiz jetişməz səsin,
Mitiyin altında qalır qəfəsin,
Mürqi-ruhun gəyə ucar aqlarsan.

29

VAQIF—Cəkar bir gyn qabaqına Əzrail,
Dejər: ej kor bəndə qəllətdən aib,
Gərsən bir açab şəkly səmail,
Yrəjinə qanlar damar, aqlarsan.

30

VƏDADI—Əzrail ki cəngəl calar çanına,
Cəvrilib baxarsın hər bir janına,
Ol zamanda sənin ah, əfqanına,
Nə bir gəlin, nə qız jətər aqlarsan.

31

VAQIF—Anın ki, cəngəli ə'zajə dyşər,
Saxnaşar çəsədin lərzajə dyşər,
Tamam symyklərin vaj-vajə dyşər,
Dirikən dərini sojar aqlarsan.

32

VƏDADI—Axirət sözyü salma jadına,
Dyryst dejil mytləq e'tiqadına,
Məhşər gyny kimsə jetməz dadına,
Fərjadın fələkə səxar, aqlarsan.

33

VAQIF—Janarsan tərəndən səxar tytynyn,
Dutuşar boqazın, kəsilər yunyn,
Hələ vardır bundan bətər pis gynyyn,
Yqba; edəndə səfər, aqlarsan.

34

VƏDADI—Mə'min olub qəlbin olsajdı səlim,
Bilərdin xudayın olduqun kərim,
Sənə kərəm ejlər əzizy həkim,
Nə cəkərsən xəvyü xətər, aqlarsan.

35

VAQIF—Gedərsənsə o qaralıq dar jərə,
Qonşu olmaz saqırtanda səs verə,
Bir kimsə tapılmaz qarından girə,
Görərsən dert tərəf divar aqlarsan.

36

VƏDADI—Mə'minəm zikrimdyr cəim ilahi,
Uzaqdır gənlymədən kylli-mənahi,
Əfv olur mə'minin cümlə gynahi,
Sənin də gənlyndən kecər aqlarsan.

37

VAQIF—Zahir olur iki səxsy-qəzəbnak,
Əllərində şeşpər capiky-salak,

Anları görəndə zəhrən olur cak,
Qutun qurur, nitqin batar, aqlarsan.

38

VƏDADI—Mynkir sözy, sual sözy, sin sözy,
Söz bir gərək nə danışmaq min sözy,
Dynja axirətdən belə din sözy,
Əlin joxdur bəs myxtəsər aqlarsan.

39

VAQIF—Bu janından səqar o zalım şejtan,
Su gəstərər səndən ta ala ijman,
Nə Əmər tapılar, onda nə Osman,
Hər biri bir janda batar, aqlarsan.

40

VƏDADI—Məzarın məhşərin həqdir cihəti,
Məhrum qalmaz Məhəmmədin ymməti,
Sən ki, tək edibsən tamam synnəti,
Coq cəkərsən qəzəb, qəhər aqlarsan.

41

VAQIF—Cynky işin cəp dısyubdyr əzəldən,
Fajda olmaz işlədijin əməldən,
Mələk verər dəftarini sol əldən,
Dynahəly bir-bir sajar, aqlarsan.

42

VƏDADI—Mələklər ki, gələr sahib-izzətdən,
Ajrə mə'mini asi millətdən,
Gərər ki, dejilsən əhli-synnətdən,
Səni jolum-jolum jolar, aqlarsan.

43

VAQIF— O gynda ki, qacar pədərdən pysər,
Gevdəne cülqəşar jalav sər-bəsər,
Su verməz icəsən saqiji-Kevsər,
Kabab kibi baqrın janar, aqlarsan.

44

VƏDADI— Əvvəl Bubəkrdir pejqəmbərə jar,
Əmədir islāmı ejləən izhar,
Osmani-Zinnurejn, Hejdəri-Kərrar,
Olarlar saqiji-Kevsər aqlarsan.

45

VAQIF— Cyn təhmət edibsən o həsty-carə,
Əlin neçə jətər sənin onlara,
Qarılarda dolanarsan avara,
Gər başına gələr nələr aqlarsan.

46

VƏDADI— Əbubəkry Əmər, Osmany Əli,
Cümlə həsty-cəhar imamy vəli,
Nə'many səfei, malik, hənbəli,
Anlarǵ çəmən gəzər, aqlarsan.

47

VAQIF— Ol zaman ki, qajnar kəllədə bejin,
Imam Ə'zəm danar səzyn, hər şejin,
Hec yzə mən baxa bilmənəm dejin,
Səni gərçək gözyn junar, aqlarsan.

48

VƏDADI— Alləhən ki, hec cekməzsən minnətin,
Tərk edibsən pejqəmbərin synnətin,

Nə gərərsən mə'sumların hərmətin,
Əgər aqlamazsan, əgər aqlarsan.

49

VAQIF— Həsty-cəhar cyn halıñ dujarlar,
Sanma səni öz halına qojarlar,
Əvvəl anlar səni diri sojarlar,
Sımyiyə ta gəmərlər, aqlarsan,

50

VƏDADI— O zaman ki məhşər xəlqi durarlar,
Divan olub sorqu, suval sorarlar,
Əgər səñi bu məzhəbdə gərərlər,
Jer-bə-jer budajıb əzər, aqlarsan.

51

VAQIF— Demə ki, dadıma jətər Maliki,
Düşər dərdə səndən bətar Maliki,
Vərəb ilim-ilim itər Maliki,
Jaşınar bir jərdə jatar, aqlarsan.

52

VƏDADI— Həsrədək qalarsan ahıy-zar ilən,
Həsət ilən coq-coq intizar ilən,
Kələz ilən, əqrəb ilən, mar ilən,
Aqzınədək qəbrin dolar aqlarsan.

53

VAQIF— Cox kimsələr qıl körpydən asılar,
Synnilərin qaravulu basılar,
Əmər qacar bir bucağa qəşilər,
Dinə bilməz mat-mat baxar, aqlarsan.

54

VƏDADI—Həsən Kaşinin ta başın kəsərlər,
Kəsib anı çəhənnəmdən asarlar,
Qızdırıb-qızdırıb oda basarlar,
Anı görəb əqlin şaşar, aqlarsan.

55

VAQIF—Şafeinin olmaz o qədər sücy,
Əvvəldən axırə ajrındır köcy,
Amma fəriştələr gələr bu ucy,
Catar bir-birinə caxar, aqlarsan.

56

VƏDADI—Şafeini imamlardan ajırma,
Əmmə xanə görəb rija qajırma,
Bu sözləri ləgzi icrə bujırma,
Səni qalmıqlara satar, aqlarsan.

57

VAQIF—Qəbirdən ki səqəb gedərsən Şama,
O gynlərin dönər toja bajrama,
Əlin jetməz peşənbərə imama,
Qijamət başına qopar aqlarsan.

58

VƏDADI—Qarılarda coq toxuna-toxuna,
Əmərən Osmandan gəzmə saxına,
Olarsız ki, hec qojmazlar jaxına,
Doja-dəja öldyrörlər aqlarsan.

59

VAQIF—Əqlin olsun on iki imama inan,
Fajda verməz sora olmaq pəşiman.

Jəqin bil ki, qurulaçaqdır miizan,
Əməlin qarşında durar, aqlarsan.

60

VƏDADI—İmamlar ha dekil sənin joldaşın,
Olsadı gəzyndə olardı jaşın,
Sən əqildə vardı necə qardaşın,
Olur-olsun, sən myqərrər, aqlarsan.

61

VAQIF—Vaqtən dəli olma, gəl eşit məndən,
Gəzmə jalvar jarış onlara gəndən,
Əmma qorxun olsun Əbylhəsəndən
Səni əzim-əzim əzər, aqlarsan.

62

VƏDADI—Qulluq etməjibsen Əbylhəsənə,
Gələ, o gynyndə jar ola sənə,
Jetisməz dadına hec bir kimsənə,
Qalarsan nailəc, nəcər aqlarsan.

63

VAQIF—Axır sənin necə haldır bu halın,
Hansı mətləbdədir fikri xəjalın
Və'də gynı atın, qojunun, malın
Əgər doqmaq, əgər doqar aqlarsan.

64

VƏDADI—Cyn sevməzsən atı, qojunu, malı,
Eşitməzsən hər giz bu qalmaqalı,
Bəs nədir jəqəbsan necə əjalı,
Doqmaq şad olarsan, doqar aqlarsan.

65

VAQIF—Hec axtarma şahi-Hejdər Əlini,
 İmam hıymamı təmam vəlini,
 İyq başına tərək atan dəlini,
 Olar ki, bir-birin qərar, aqlarsan.

66

VƏDADI—Tanırsan Səmkirli dəli qazini,
 Həsəni-Kaşini, Nəsir Tusini,
 Tərki-synnət olan tamam asini,
 Gərərsən düzəxə girər, aqlarsan.

67

VAQIF—İ m a m ki, iraqdır e'tiqadından,
 Tamam bildiklərin sığar jadımdan,
 O zaman cəkilər ah nihadından,
 Fərjadən fələkə sığar, aqlarsan.

68

VƏDADI—Olan peyqəmbərin doğru rahında,
 Xüda saxlar anı öz rənahında,
 Səni hər kim gərər həq dərgahında,
 Qatır qabaqına qovar aqlarsan.

69

VAQIF—Başına cəm olub əqlin iyqılmaz,
 O səbəbdən dərdin, qəmin daqılmaz,
 Sənin malın byzov salıb saqalmaz,
 Hər kəs inəjini saqar aqlarsan.

70

VƏDADI—Şejtan ki, dənjadə aldadır kimi,
 Xoş gəlir o kəsə dənjanın dəmi,
 Cox iyqma başına huri, sənəmi,
 Qafil özgülərə gedər, aqlarsan.

71

VAQIF—Cəhənnəmə getsin gedən həmdəmlər,
 Olar ucun cəkmə sən munça qəmlər,
 Kəcən gynləri ki, indi bu dəmlər,
 Dəli gənyil əbəş anar, aqlarsan.

72

VƏDADI—Göz necin aqlajıb təkməsin nəmi,
 Hejvan ha dejl cəkməyə qəmi,
 Əqlin olsa anıb jary-həmdəmi,
 Leily nahar, şamy səhər aqlarsan.

73

VAQIF—Həqqi-peyqəmbərə o car-jarə,
 Tamam imamlara həştə cəharə,
 Ujmasan janarsən düzəxdə narə,
 Kimsə olmaz sənə jəvər aqlarsan.

74

VƏDADI—Nahaq jərə əhli-həqqə dəjənlər,
 Peyqəmbərin doğru jəlun əjənlər,
 Azqın-azqın car-jarə səjənlər,
 Caqqal tək düzəxdə ular, aqlarsan.

75

VAQIF—Nə jarədir yrəjinin jarəsi,
 Bu vəqtədək olmajbədir carəsi,
 Uzun illər kəsilməjir arəsi,
 Şamy səhər leily nahar aqlarsan.

76

VƏDADI—Bir göz ki, aqlamaz həm təkməz jəş,
 Əlbəttə xalidir bejini, baş,
 Olmasa jad ejlər jary-joldaş,
 Hərdəm ki, jadəna dışər, aqlarsan.

77

VAQIF—Ol qədər dolandan saqdan və soldan,
Devlətli xanə da səxardan joldan,
Qojmadən ki, verə parcadan, puldan,
Səni xəl'ət əhlj dutar, aqlarsan.

78

VƏDADI—Соқ буланма бу дуняны қанына,
Vəfa joxdur soltanəna, xanəna,
Danasəny bir gyn qojmaz janyəna,
Bizim inək təkj tərər, aqlarsan.

79

VAQIF—Dynja işində ki qocaqsan, qocaq,
Əlydən qəvraqsan diridən qacaq,
Bir gyn saq olursan, jeddj gyn nasacq,
Evrətlər baqnyə yzər aqlarsan.

80

VƏDADI—Səni qamışyqda jaşyran fələk,
Əqlini başyndan caşyran fələk,
Mejxanədən tez-tez dısyron fələk,
Belə qojmaz bir gyn syrər aqlarsan.

81

VAQIF—Ələndən sora gyruhi-naçı,
Məzarında olmaz saja qıjqacı,
Əzyndən irəli cyryk aqacı,
Aqzyəny ustyndən cəkər aqlarsan.

82

VƏDADI—Allah rəbbındyr, Məhəmməd şəfi,
Kylli-hələ oldur əlimy-səmi',
Dejilmi jəqfiryzzynubi-çəmi,
O gyndə gözlərin görər aqlarsan,

83

VAQIF—Minərsən qatəry, syrə bilməzsən,
Jolun altən, ystyn gərə bilməzsən,
Xan gələr jərindən dura bilməzsən,
Qəl'əbəj qolundan dutar, aqlarsan.

84

VƏDADI—Aq qyz oqlu Piri dynja qardaşyn,
Hatəm xan Aqadər sində joldaşyn,
Sarı Coban oqlu gözəl dindaşyn,
Nə cəkərsən sən dərdy sər aqlarsan.

85

VAQIF—Soruşarlar səndən necə xəbəri,
Ystynə cəkərlər tiqy təbəri,
Səjlərsən sözyny dəli sərsəri,
Hər biri bir jandan budar, aqlarsan.

86

VƏDADI—Olandan sonqra sorqu syalyñ,
Gənə aqlamaqdan olmaz məçalyñ,
Savylmaz başyndan bu qalmaqalyñ,
Hər ləhzədə həzar-həzar aqlarsan,

87

VAQIF—Mynkir, nəkir necə olsa ötyşər,
Sor ki, sonra işin hara jetişər,
Dıvar gələr bir birilə qavbışər,
Səni ojum-ojum ojar, aqlarsan.

88

VƏDADI—Oxuram gər çyrmym var isə əzim,
İnəllahə hyvəttəvvabyrrəhim,

Həqqin olduquna qənijiy kərim,
Əzəl etməjibsen bəvər, aqlarsan.

89

VAQIF—Qıl kərpüdən sunku surcər ajaqıy,
Cəhənnəm xevfindən jarılar jaqıy,
Qorxma jənə Əli olar dajaqıy,
Əgər anıb həştı cəhər aqlarsan.

90

VƏDADI—Siz xəlqi tamam dolar duzəxə,
Qalırılar duzəxdə od jaxa-jaxa,
Məhaldır ki, biri duzəxdən sxa,
Cümlə olar ziry zəbər aqlarsan.

91

VAQIF—Vaqif gərçi əzabı var dınyanın,
Sən necin xevfini cəkərsən anıy,
Dutubsan ətəjin Şahi-Mərdanın,
O gylər gylərsən, aqlar, aqlarsan.

92

VƏDADI—Əhli-synnət vəl-çəməət peyvəstə,
Gedərlər çənnətə dəstə-bə-dəstə,
O gündə şad olar Vədadi xəstə,
Səni janlış gəryb gylər, aqlarsan.³⁴⁰

178

VƏDADI—Əzəl başdan vaxtın ki uc olur,
Bu ajaqdan təmam işin puc olur,
Ol zaman ki, bu mənzildən kəc olur
İşin olur tamam bətər aqlarsan.

Pirin a dəliçə Həsən-Kaşb,
Əvvəl axır janlısların joldaşb,
Anın da hec zaddan cəxmaz başb,
Sənin başın sonra cəxar aqlarsan.

Oxumadın təljəzhəku ajətin,
Cəkməjibən jary həmdəm firqətin,
Bilsən əgər aqlamaqın ləzzətin,
Ta gedinçə nuri-bəsər aqlarsan.

VƏDADI—Vaqif nə tez sənəmlərdən əl cəkdin,
Birin bir inəkədən qijmət ejlərsən,
Hələ sonra keciyə də enərsən,
Alsa müştəriyə minnət ejlərsən.

Puc olsun qocalıq gərdyn ki, neçə,
Bir pulça xublara gəlməzmiş vəcə,
Gyndyz fikir etdijin baş dutmaz geçə,
Tamam pucdur hər nə səhbət ejlərsən.

Xublar işində ki, qijqac olursan,
Anların tə'ninə amac olursan,
Sən gədalıqda da məhtaç olursan.
Əbəs jərə necin zəhmət ejlərsən?
İşin ki, dısybdır arə jatiyə,
Oqul da olsa dəxi baxmaz atiyə,

Birin də həm allam ərkən catiyə,
Əgər qajırmaqa məhlət ejlərsən.

Sifariş etmişdin qələbəgijə,³⁴⁹
Ki sən göz qulaq ol bizim dəgijə,
Müstərinə doldurubdur pəgijə,
Neçə ki, kejfindir ləzzət ejlərsən.

Demədimmi alma aq dəjənəji,
Danadan byzovdan etmə hənəji,
İndi nə coq istəjibdən inəji,
Hələ sonra dəxi şiddət ejlərsən.

Dovtələb olub gedibsen xandan,³⁵⁰
Əlynçə cəxmaram ta gylstandan,
Qəniallah calıb ha belə çandan,
Hər nə desən bil aqibət ejlərsən.

Bir ijitsən işlərinde daim ol,
Demənəm ki, qəfilət ejlə naim ol,
Xan bujuran qulluqlarda qaim ol,
Gər dıymənə nə haqarət ejlərsən.

Hərgiz olmaz haq gəlynyn fənəsə,
Əksik olmaz jaşıl başlı sonasə,
Məhsərədən qaim olsun binasə,
Ol məscid ki, doqru (?) imarət ejlərsən.

Əgər allah xana verdi nısrətlər,
Zajə' olmaz ol cəkdiyin zəhmətlər,
Başa gələr ejlədiyin niyyətələr,
Gər sidq ilə doqru əjret ejlərsən.

Quşcu Namaz Əli jejib jatmasıñ,
Daim sözyñ məsləhətə qatmasıñ,
Coq da özün hər mejdana atmasıñ,
Qafil adabından xiffət ejlərsən.

Bizim Abdullahnı vardedir qidəmi,³⁵¹
Anın ha indi gəlibdir dəmi,
Getsə qojmaz o Gəncədə adəmi
Əgər ki, sən bir işarət ejlərsən.

Baqqal ilən Əli³⁵² müştəqəndadır,
Molla Səfər Əli³⁵³ fəraqəndadır,
Xejri olsun hər kəs bəqəndadır,
Anlar ilən zevqy işrət ejlərsən.

Biz də təşrif bujurmüşduq baqqədəñ,
Eşitdik gəldijin Nəsib Aqqədəñ,
Mən ha bilməz idim ta bu caqqədəñ,
İndi bildim hünər çyr'ət ejlərsən³⁵⁴

179

AQ QIZ OQLU PIRI—Ej Vədadi jenə xan qulluqunda
Qaim olub nə qiamət ejlərsən.
Jaman gözdən allah özy saxlasın,
İxlasilən yaxş xidmət ejlərsən.

Belə dursan bu qarışda qısy jaz,
Jetiərsən bir cərəjə sərəfraz,
Bu doqru jolundan əjilsən bir az,
Jəqin bil ki, coq xijənət ejlərsən.

Xanın məhəbbətini gənləndə jatır,
Bit jejib ətini olsan da qotur.
Tərpənmə jərindən əlbət bərk otur,
Vaj halına bir hərəkət ejlərsən.

Evini, malın jadəna salma,
Xan izin versə də bojnuna alma,
Əmərin, Osmanın qajdına qalma,
Sözlərini bidəjanət ejlərsən.

Çavansիր xəlqilən ol qohum, qardaş,
Qazaqın sözyünə hec ejləmə fəş,
Demirəm dənini ejlə qızılbaş,
Əqlin olsa özün əlbət ejlərsən.

Xan qojub əgər evə getməsən,
Mana qarqə mətləbinə jətməsən,
Yyl-əmrin itaətini etməsən,
Tərki-sunnət vəl-çəməət ejlərsən.

Qəl'ə qızılın oddur bəlası,
Qorquram ki, səni cala havası,
Tez-tez gəlib gedir salam-duası,
Janlıs sən aqlarsan, rıqqət ejlərsən.

Janma anın jəlavına qoruna,
Qalsın elə qoj qoruna-qoruna,
Həzər et arvadın dıymə toruna,
Oqlan özün sən xəsarət ejlərsən.

Dəvry-bərində bəndəgan alinin,
Təpik vur gözünə dınyə malın,

Al əbrəsin,³⁵⁵ xanın tirmə şalın
Apar uşaqlara xə'lət ejlərsən.

Belə düşdü qəzijəsi bu elin,
Biz kecdik duruna iraq mənzilin,
Sən qaldın geridə uzandı dilin,
Bizim arvatlardan qejbət ejlərsən.

Bizim hərəmlərdir qur'an oqujan,
Ystyndan, başından ənbər qoqujan,
Onlar dejil örkən cəb toxujan,
Kimin işin kimə nisbət ejlərsən.

Bizim evdə gəlməz elə iş başa,
Aq əllərə qara siçim dolasa,
Oaş kipriyə, sac bircəyə bulasa,
Həqli sözdür əgər myrvət ejlərsən.

İjnə-sərdər nazik barmaqlara bəb,
Həvəyə gərəkədə gətirəmi tab,
Həq veribdir hər kimsəyə bir əsbab,
Sən neşun aləmə səhbət ejlərsən.

Kecən arvatların xoş qumasıdır,
Nəhavənd Sifahan qızılbaşdır,
Alıq-culuq qajırmaqda nəşidir,
Qələtdir ki, sən nədamət ejlərsən.

Oulaç qolun polad ijnə dəstində,
Qələmkar dutar dizi ystyndə,
Arxalıq tikərlər elə səstində,
Gərçək əqlin azar, hejrət ejlərsən.

Hər dilbərin gərdəni ki, minadır,
Lajıq ana hana dəjil, hənadır,
Tərəkəmə əsli ki, bi binadır,
Anın ucun bəs nə adət ejlərsən.

Vaj vaj nə coq ərijbsən babalıq,
Bundan belə sal kuryunə jamalıq,
Pis arvadın pəşəsidir cül, alıq,
Jaxşılara anı sənət ejlərsən.

Arvad, uşaq, oqul tamam jaqındır,
Jedjün zad zəhərindir, aqındır,
Jaxş sərki, qurutmalı səqındır,
Nə əcajib myhafəzət ejlərsən.

Qarıda oturub byryn gəbəni,
Sajaq dur, tojuqa jedirmə dəni,
Arvad dəyə-dəyə öldürər səni,
Nə belə jatarsan, qələt ejlərsən.

Yzdən iraq jaxın jetişib jyzə,
Nə lajıq atlanıb cəxasan dyzə,
Məfrəsin ystyndan min, bir ökyzə,
Arana daqa ki rehlət ejlərsən.

Hatəm xan aqanın sazın salırsan,
Eşqin atəşini çana salırsan,
Bir arvad ki, bir ajlıqa alırsan,
Barəkallah xub ticarət ejlərsən.

Sən dejirdin gycü gedib həzəmli,
Bəs nə javuz arvad oldu lazımlı,

Ardına Tumaslı dəli Kazımın,
Xub düşybsən xub şücaət ejlərsən.

Düşmysən bir Cələbinin çəbrinə,
Söz joq idi o ijitin səbrinə,
Kişi olsan gedib anın qəbrinə,
Hər həftədə bir ziyarət ejlərsən.

Var idi Herqildə bir kecal danı,
O da cox ejlədi ha bu sevdanı,
O getdi sən xanın topraqı sanı,
İnşallah ki, ömr, devlət ejlərsən.

Qoş məni, dindirmə, oturum əbsəm,
Lajiq dejil el sözyü səjləsəm,
Bir kəlməsin anın hərgah kim desəm,
Xəçələt cəkyəbən xiffət ejlərsən.

Sizin əhli-beitin işidir hana,
Həm toxumaq həm toxunmaq mərdana,
İstər bu jana get istər o jana,
Söz bilməzsən sən çəhələt ejlərsən.

Sizdə bir arvad ki, qura bir palaz,
Boşalıb ərişi olanda nasaz,
Sağırub saxdırar hər jətəyə paz,
Buñu ana bir mərifət ejlərsən.

Jazmışam vəsfini hələ al oxut,
Yzyna gəzyinə yzərrik qoxut,
Sizin aq başlıya uzatdır, toxut,
Cul alıq ki, bizə şəfqət ejlərsən.

Biz də jətər saqıbraq pərvərdigarı,
Dyzək necə dyrly-dyrly gofitarı,
Tərifə gətirək sizin xubları,
Görək bizə nə mərhəmət ejlərsən.

Səhra adamından doqan pərilər,
On altı jaşından sonra gerilər,³⁵⁶
Səksandadır sizin o sərsərilər,
Sən onlara necə rəqəbət ejlərsən.

Bələ mə'lum olur ələmətindən,
Hec xəbərin joxdur qəbahətindən,
Başın cəxmaz əzynın kyllətindən,
Pis işi özgəyə təhmət ejlərsən.

Xoş halına o ki, uzun dərnəqlə,
Baldeyrg cirməkli, jahn əjaqlə,
Jorqanı jasdıqı tozlu, topraqlə,
Bələ həmdəm iləq səhbət ejlərsən.

Gynun qulaqı ki, oradan batar,
Mitilin byrunyb çaşdadan jatar,
Evin zadın tamam özgəyə satar,
Əgər ki, janyñ xəlvət ejlərsən.

Bit əldyrər, gedər xamır joqurar,
Əbəcilik ejlər, uşaq doqurar,
Söz xəbər alanda cır-cır cəqırrar,
Qulaqların batar həjbət ejlərsən.

Qədr bilməzi gətyrsən də cəjnə,
Qojasan otura quru əjnə.

Baxmaz gənə gedər öz bildijinə,
Nə qədər ki, sən nəsihət eylərsən.

Axsam sabah durar əlində catı,
Bizov baqlar gələr tumarlar atı,
Palsıqa bulanar sərb, sifatsı,
Ejlə zədə nə məhəbbət eylərsən.

Ev sypürət, kyl gətyrər əlilən,
Palsıq əzər əjaqilən vəlilən,
Şeklini də murdar eylər şəlilən,
Zəhlən qacar sən də nifrət eylərsən.

Əllərin yzlərin, juduqları jox,
Jaşlarında doqru dedikləri jox,
Həzr cobandırlar dydykləri jox,
Anlamaza sən nə zinjət eylərsən.

Burnun silə-silə qatıqı calar,
Axsamadək eyməsinə it jalar,
Albna jıxılcaq sərb-sərb cabalar,
Eşqin batır qət'i-şəhvət eylərsən.

Bələ olur tərəkəmə oймаqı,
Bilməz arvad kişisindən dojmaqı,
Özgəyə jedirər jaqı, qajmaqı,
Qatıqına sən qınaət eylərsən.

Aşyqlanıb oddan köjnək geyərsən,
Səzün kecməz nə qədər ki, deyərsən,
Jeməmiş olmazsan, əlbət jeyərsən,
Beşdə, onda hərgah firsət eylərsən.

Dəxi sən olara demə kylfətdir,
Hər birisi bir bələdər afətdir,
Əzyn bilən sənə xejli devlətdir,
Bir başınə tək səlamət eylərsən.

Qocalıbsan coq əjynmə iş ystə,
Aşyqlanma hec kimsəyə jaş ystə,
Bir arvad da verrəm sənə baş ystə,
Sən də bizə bir səxavət eylərsən.

(Aq Qbz oqlu Piri) jəm əhli-dərdəm mən,
Tajım bərabərim joqdur, mərdəm mən,
Əlinin qulujam çavanmərdəm mən,
Ancaq sən jassarsan xissət eylərsən.³⁵⁷

180

Ej Vədədi gərdişi devrani-kəç-rəftarə bax,
Ruzgarə qıl tamaşa karə bax, kirdarə bax,
Əhli-zylmy necə bərbad ejlədi bir ləhzədə,
Hykmy-adil padisahi-qadiri-qəhharə bax.

Sybh səndy, səb ki, xəlqə qiblə idi bir ciraq,
Geçəki iqbal gər gyndydzdəki idbarə bax.

Taqi-zərdən ta ki, ajrıldı dimaqi-pyrqyrur,
Pajimal oldu tapiklərdə səri-sərdarə bax.

Mən fəqirə əmr qılmysdə sijasət etməyə,
Saxlajan məzlumu zalimdən o dəm qəffarə bax.

Qurtaran əndişədən ahəngəri-bicarəni
Dəndərən bir andə midmarə sən mismarə bax.

Ibrət et Ağa Məhəmməd xandan ej kəmlər gəda,
 Ta həjatın var ikən nə səhrə, nə xunkarə bax,
 Baş gətər bu əhli-dünyadan ajaq dutduqca qac,
 Nə qız, nə oqula, nə dustə, nə jarə bax.²⁵⁸

Vaqifa, göz jum çəhanın baxma xuby zıştinə,
 Jyz cəvir ali-əbajə Əhmədi-muxtarə bax.²⁵⁹

181

Snidəstəm ki Məcnuni-diləfkar,
Cy şyd əz myrdani-Lejli xəbərdar.

Giriban cak zəd ba ahy əfqan,
Bəsuji tyrbəti-Lejli şitaban.

Dəronça kudəki did istadə,
Bəhər su didəji-həsərət kysadə.

Nişani-qəbri-Lejlira əzu cyst,
Cy on kudək bixəndidy bədu goft:

Ki ej Məcnun tyra gər əql budı,
Zi mən keş in təmənna minymudı!

Mijani-qəbrhara cystəu kon,
Zi hər mərəqdə kəfi əz xak bu kon!

Zi hər xakı ki, buji eşq bərxəst,
Jəqin dan tyrbəti Lejli dərənçəst.

Ty həm Vaqif, dərən çigri-çigərsuz,
Rymuzi-əşq əzən kudək bijamuz.³⁶⁰

~~~~~

KITABIN İCİNDƏKİLƏR.

I. Qoşmalar

Mysgi qarqat kənarında xumar göz,	4
Qəzəlin arıqından jərməşaq olmaz,	5
Gylgyn sərəndazın taza gyl kibi,	6
Çan verib lüz minnət ilə almışam.	7
Bir ala gözlynyñ sərvy-rəvanın	8
Şahmar kibi gərdym sacın uçunu.	8
Əgər jarsan, gəl sarməşaq qol-bojun.	9
Əjibdir qəddimi, dəlib baqırm.	10
Bir sənəmin sənəsinə myştəqəm.	11
Xublardakı zəvqı səfa deşirlər:	11
Ej maral baqışlıb, sona seşqalli	12
Sacın zəncirinə gənyil baqladım.	13
Bir-birinə həmdəm iki nəvçəvan.	14
Bojun syrahədir bədənin billür.	15
Sevdijim, ləblərin jaquta bənzər	16
Nədən kysyb təbi n . . . olan jər.	17
Baqıb çamələna qyruş ejləmə.	17
Badı-səba bir xəbər ver gənyləmə.	19
Bir xəlvət jər ola, əqjar olmaja.	19
Seşqallənib, seşqallənib sijah zyli.	20
Dəhansın sədəfdir, dişlərin inci.	21
Bəjram oldu hec bilnirəm nəllijim.	22
Jənə məni janar-janar odlara.	22
Ej mələik xullu, tuba həllu jər.	23
Kyr qıraqın əşb seşronğalı var	25
Doldu damaqım a zylyyn ənbəri.	26
Qətdim ala gözly jarla danışam.	26
Dylyñ oldu bytyn xəblər jəqəldə,	27
Gənə səni gərdym baqırm oxlandı,	28
Aqla gəzəym ajrılırsan çanandan,	29
Jasəməñ tellərin, nərgiz gözlərin.	29
Bu gyn bir əcajib gözəl gərmüşəm.	30
Sijah telli bir sənəmin uçandan.	31
Səhər-səhər həsrət ilə gəzirdim.	31
Bir sən kimi gözəl joxdur dnylada,	32

Ej çanım çöllədi, omrym jaçsəb, 32
 Namə gedər olsan jərn kujuna, 33
 Əlymənəsin kimsə gözələm—dejin 34
 Ej Məkkəni, Mədinəni jaradan, 35
 Gərdəndə, qamətində əjəb jox, 35
 O sux qəmizlərin, xəncər kiprijin, 36
 Ej huri liqaləm, mələk siymaləm, 37
 Ej yzy gyl, qaddi tuba safija, 38
 Dərdin məni həjvalara dəndərdi 38
 Bədənin sərəsar gyl xərmənidir. 39
 Ej çavan qəz, məndən belə gözmə gən, 40
 Bir əndamə nəsrin, dodaqə əynə, 41
 Ej zylymı coq, qəlbi qara biqrar, 42
 Cəmalın gozymdən nihan olals, 43
 Yc jəşundan beş jəşəna varanda 43
 Al gəjinib cəşan gylsən seyrinə, 45
 Sərəsar bir jərə jəqilsə xublar, 46
 Ej əjna bədəni, aq sinəli jar, 46
 Sərv bojlum bir cəx gərym bojunu, 47
 Bədənin gyl jaradan ilahi, 48
 Coq zamandır jərn mɣstaqəndajam, 49
 Bənfəşə qoqulu jərdən ayrılan, 50
 Qajnar gözlərinin sux baqəşənda, 50
 Əh tel gərmədim Kyr qəraqənda, 51
 Bajram oldu xublar evində, 52
 qaldı jollarda çan intizarda, 53
 Kəbəm, Kərbəlam, Məkkəm, Mədinəm, 53
 Əlnə yəyn ujmaz qəlrjə gənyum, 54
 Əj qabaqlə, bulut zylyfə gözəlin, 55
 Həqdır, gözəl coqdur çahan icində, 56
 Ej çapanəm sən bəzənib gələndə, 57
 İki danə açab xysrevi-səhə, 57
 Olmajadı belə səfərə cəqmaq 58
 Oqrın baqa-baqa ej cəsmi nərgiz, 59
 Məni qərq ejlədin qəm dərjəşəna, 60
 Ej janaqə lələ kibi al gözəl, 61
 Ala gözly, sərv bojlu dilbərini, 61
 Nə gözəl syrmədən cila gətirdi, 62
 Bir bəjaz gərdəni, mərmər sinəli, 63
 Jaj qəş bucaqənda, al janaq ystə, 64
 Coq zamandır jərn həsrətindəjəm, 65
 Aclə başda əgər olsa bir dilbər, 65
 Ej kiprijə xəncər, qəşə zylyfəq, 67
 Hamə gözəllərdən səni baş bildim 68
 Xublarən jəsəmən qoqulu zylyf, 68
 Bir gözəl gərməyəm beil toqalə, 69
 Badi-səba bir xəbər ver gənyləmə, 69
 Bu neçə zylymdyr mənə ejlərsən, 70

Bir gözəl ki şirin ola binadən, 70
 Duruban əşqilə gyzar eflədim, 71
 Hərda gərsəm bir sux kaman qəşləb, 72
 Qasid tezçə jərdən gətir bir xəbər, 73
 Mən jənə xublarən padşahəndan, 74
 Zylyfyn başə taxtalanmış qabaqda, 75
 Əgər bir gözəlin əqli kəm olsa, 76
 Bir yzy gyl, rəngi lələ, zylyf tər, 76
 Coqdan idi jəd olmuşduq jar ilən 77
 Bir çavan tazadan gəlib ərsələ, 78
 Başəna dəndylym toj adamlar,

2. Əjəzəllər

Səçənə ujməş xəjələm cynkə ənbər—bu kibi 80
 Hər gedən gəlmis mənim ol gyləzərim gəlməmiş, 80
 Mehribanlıq gərməyib bir məhliqədən kysmıyşam. 80
 Gərdym yzyyn səmsy qəmər jadəmə dyşdy, 81
 Salmaq nəzərdən məni çanənə dyşəmi, 82
 Rıjaly kibry kizby byxl olur nəjab ijtirdə, 83
 Aidiy olsun gözlərim kim gəldi jərn kaqəzə; 83
 Qarabaq tərə bir şair kəlimyllah Musadır 84
 Həbibim bu nəzakətdə gylir-nədan artıqsən; 84
 Şybdəm gylzar icində caldı bylybl ərqənn.

3. Qoşa Japraqlar

Bir fitnə fellinin 86
 Ej şahə xublarən, 86
 Ej çamaly gynəş 87
 zylyfəri dilkəş,

4. Mıxəmməslər

Aldə çanım naz ilə bir gözəli səhla pəri, 90
 Ej pəri sima, sənin didarənn mɣstaqləmm, 91
 Yzından ol gynəş ryxsara ta mə'çər cəkib durmuş, 92
 Ej qəş kəman, kiprijə peikan qara carqat, 93
 Al kim bir jərn istiqnasə oldyrdy məni, 94
 Tubi bojlum qamətində sərv ə'ərdən gözəl, 95
 Bərq urub gyn tək cəqar bir huri pelkər hər sabah, 96
 Naz ilə ta ol byti-ziba kəlisədən cəqar, 97
 Dərdin oldyrdy məni ej nəvcəvənsim gələ gor, 98
 Mərləbə sən bizə ej tyriş çavan xoş gəldin! 99
 Nə xoşdur baş qojmaq bir gyləndəmə qəçəqənda, 100
 Vallinin cəsmi-çəraqə vəh nə tyriş çan imis 101
 Gylsən sənə loqdur bu nəzakətdə qərinə, 102
 Həmdəmsiz jiddə verilə dəmi dolu açca, 103
 Cyn bizim salvarəmməş ə'lavy ham əizəl gərək, 104
 Verdi Aqaz bir cuxa ki, min donə dəjər, 105

Ej saba jarə de kim, avərə gərdym Vaqifi, ...	106
Vəh bu bəqən nə əçəb sərviləralarə var, ...	107
Ah, bir sərxoş nigarən daqə əldyrdy manı, ...	110
Aj gedə qurban olum qaslarə kaman başına, ...	111
Əla ej təxtgahi-mə'dələt soltanə xoş gəldin, ...	112
Dilbər, nə dejim sən kimi çanan ələ düşməz, ...	113
Kim ki, zəvq istər byti-şirin dəhan sevmək gərək, ...	114
Ej mahi-şərəf mehry vəfalər gətiribsən, ...	115
Bilmənəm mənədən necin ol sevgili çanan kysyb, ...	116
Qəş gyny cynky dənər şul çənətyl-mə'vafə kyrk, ...	117
Ej mənı ejləjən aləmdə pərişan saqqal, ...	118
Bir gözəl qamatlı jari-lalə rəngi sevmişəm, ...	119
Nejlirəm bejlə bunun mən gəmyin iqbal icinə, ...	120
Sənin ej şux mələik zadə qurbanın olum, ...	121
Ol mahi-mynəvvər ki, səhərdən gedəcəkdir, ...	122
Mən çahan myikyndə mytləq doqru halət gərmədim, ...	123

5. Mystəzadlar

Jarım nə gözəl gəjinib əlvən bəzənibdir Bala puşi-laşlı, ...	128
Jarəbbi, bu şəhrə o yzy mah gələjdi — Gedəjdi bu zylmət, ...	128

6. Myəşşər tərçi bəndlər.

Ej byti—tutuzəban gəl ki, məqalın istərəm, ...	132
Ej rəngi ryxi—aləna hejran guly lələ, ...	135

7. Şəqalə myxəmməslər

Sən əynəcə kibi hər bir edən dəmdə laşınmaq, ...	138
Ej zyfli sijəh, sinəsi əbjəz, gozy ələ— Nə tyrfə çəvənsən	139

8. Təçnislər

Gözlərin çəlləddir, baxıssın jacə, ...	142
Gözəl bojlı, gözəl xullı, gözəl jar, ...	142
Səfiər-səhər əsən qiblə jelləri, ...	143
Gözdə çadugərlik, xalda fitnalik, ...	144
Ej dəhanə şəkkər, ləbləri qəndəb, ...	145
Ej çananəm gəl allahə sevrənsən	146

9. Myşərələr

143

10. Həvə

VƏDADI—Əzəl başdan vaqıtın ki yc olur, ...	192
AQ QIZ OQLU PIRI—Ej Vədadi jenə xan qulluqunda, ...	194
Ej Vədadi gərdişi-dəvrani-kəç-rəftərə bax, ...	201

11. Farsça məsnəvi

Şnidəstəm ki Məçnuni-diləfkar, ...	204

Redaktor: M. ARIF

Texredaktor: M. ZEJNALZADƏ

İstehsalatə verilmiş 21V-35. Cəpə imzalanmış 21 II-36. Cəpə listi 131. Kəpəş formata 32X1101. Bax: Mətbəat Mədirliji Məyəkəllitji № 1976. Azərnaşr № 675. Tirəş 10.000. Sijəriş № 319. Azərnaşr mətəəsində əssəldə, 26-lar ədəsnə „Kitabə Sarafə“, Bakı, Əli Bəjramov kəçest.

22f - 16578